

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Ana Dvoršek

**Podporna mreža mladostnikov v stanovanjski skupini ob
zaključevanju bivanja**

Diplomsko delo

Mentor: doc. dr. Milko Poštrak

Ljubljana, 2019

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Ana Dvoršek

**Podporna mreža mladostnikov v stanovanjski skupini ob
zaključevanju bivanja**

Diplomsko delo

Mentor: doc. dr. Milko Poštrak

Ljubljana, 2019

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem vsem mladostnikom, ki so bili pripravljeni sodelovati pri moji diplomski nalogi in so delili svoje zgodbe z mano. Rada bi se zahvalila tudi mentorju doc. dr. Milko Poštraku, ki me je usmerjal med pisanjem.

Zahvalila bi se tudi družini in prijateljem, ki so me podpirali pri pisanju ter še posebej hvala Vlasti in Janu za pomoč.

POVZETEK

Diplomsko delo obravnava problematiko podporne mreže mladostnikov v stanovanjski skupini ob zaključevanju bivanja. Raziskovala sem, kakšno podporno mrežo imajo mladostniki v stanovanjski skupini ob zaključevanju bivanja. Problematika se nanaša torej na ustrezno in kakovostno podporno mrežo v stanovanjski skupini ob zaključku bivanja. Ustrezna podpora mladostnikom omogoča, da lahko neposredno izražajo čustva, nagnjenja, želje, mnenja, odpor in počutje. V tem obdobju so mladostniki najbolj ranljivi, saj morajo zapustiti stanovanjsko skupino in če nimajo dobro razvejanega podpornega omrežja, je lahko prehod zelo težek in ima posledice tudi v prihodnosti. Hkrati sem primerjala, kako je s podporo v vmesnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini in kako je sedaj, ko zaključujejo bivanje. V zaključnem obdobju namreč sledi nadgraditev priprave na odpust.

Moja raziskava je temeljila samo na stanovanjskih skupinah. V empiričnem delu sem uporabila kvalitativni raziskovalni pristop, izvedla sem intervjuje z mladostniki. Vzorec zajema 10 mladostnikov iz stanovanjskih skupin. Osredotočila sem se na srednješolske mladostnike, ki so še v stanovanjski skupini in so v času pred odhodom iz nje. Pomembno je, da se z mladostnikom strokovni delavci že bolj intenzivno pogovarjajo o samem procesu osamosvajanja in prihodnosti. Prav tako je pomembna celostna in kakovostna obravnava mladostnika od njegovega prihoda, do trenutka, ko je čas za odhod. S tem mladostnik pridobi potrebno samostojnost in odgovornost. Ključno je, s kom ima v tem obdobju socialne stike in koliko ga podpirajo na njegovi poti.

Opirala sem se predvsem na teorijo odpusta, na načela ter oskrbe otrok in mladostnikov v stanovanjskih skupinah, na skupno delo s starši, vzgojitelji in centrom za socialno delo ter na teorijo o samem mladostništvu in osamosvajanju. Moja teorija se navezuje na samo obdobje mladostništva, na socialno mrežo, podporne odnose v stanovanjski skupini in zunaj nje ter na samo strukturo stanovanjske skupine. Večja osredotočenost je na konceptu krepitve moči, participacije in vključevanja ter na teoriji navezanosti in družinskem modelu dela v stanovanjski skupini. Navezujem se na to teorijo, ker opiše samo obdobje mladostništva, v katerem se mladostniki nahajajo v stanovanjski skupini, ter način dela in podpore v stanovanjski skupini in zunaj nje. Ugotovitve kažejo mnenja mladostnikov o svoji podporni mreži in njihove strahove ter predloge za izboljšavo podpore. Ugotovljena je bila potreba po boljšem sodelovanju z družino in podpori strokovnega tima mladostniku glede na družinsko situacijo. Nujna je tudi potreba po več aktivnostih in projektih mladostnikov izven stanovanjske skupine. Pomembno je dobro sodelovanje vnaprej med centrom za socialno delo, sodiščem, vzgojitelji in starši mladostnika. Potreben bi bil večji poudarek na družinski situaciji, saj se velikokrat zgodi, da se sploh ne rešuje tekom bivanja mladostnika v stanovanjski skupini.

Ključne besede: otroci in mladostniki, mladostništvo, socialna vključenost, podpora, socialna mreža, samostojnost.

Title: Support network of adolescents in residential groups at the end of their stay

GRADUATION THESIS ABSTRACT

Graduation Thesis discusses the problem of the support network of adolescents in the residential group when completing their stay. I have been researching what kind of supportive network the adolescents have in the residential group when they finish their stay. The problem relates therefore to the appropriate and qualitative support network in the residential group at the end of the stay. Adequate support for adolescents allows them to express directly emotions, tendencies, desires, opinions, resistances and well-being. In the same period, adolescents are most vulnerable because they must leave the housing group and if they do not have a well-diversified support network, the transition can be very difficult and have consequences in the future. At the same time, I compared how it is with support in the interim period of stay in the residential group and how it is now that they are completing the stay. In the final period, it follows the upgrading of the preparation for remission.

My research was based on residential groups only. A qualitative research approach has been used in the empirical work, and interviews with adolescents have been implemented. The sample covers 10 adolescents from residential groups. I have focused on high-school adolescents who are still in the residential group and are at the time of departure from the residential group. It is important that young workers have been more intensively discussing the process of self-conquest and the future with adolescents. It is important to have an integrated and qualitative treatment of children since their arrival, until the time of departure. This adolescent acquires the necessary autonomy and accountability. The key is with whom he has social contacts during this period and how much they support him in its path.

I was relying mainly on the theory of dismissal, the principles and care of children and adolescents in residential groups, joint work with parents, educators and social work centres, as well as on the theory of youth and self-conquest. My theory relates to only a period of youth, social network, support relations in the residential group and beyond, and only the structure of the residential group. Greater focus is on the concept of empowerment, participation and integration, the theory of attachment and family model work in the residential group. I am involved in this theory because it only describes a period of youth in which adolescents are found in the Housing group and the way of work and support in and out of the residential group. The findings show the views of adolescents about their support network and their fears and suggestions for improving support. A need for a better cooperation with the family and support for the professional team of young people in relation to the family situation has been identified. The need is also a number of activities and projects of adolescents outside the residential group. It is important to cooperate well in advance between the social work Centre, the court, the educators and the parents of the adolescent. It would take a greater emphasis on the family situation, as it often happens that it does not even solve the course of a teenager's stay in a residential group.

Keywords: Children and Adolescents, adolescents, social inclusion, support, social network, autonomy.

KAZALO

1. TEORETIČEN UVOD.....	1
1.1. Mladostništvo	1
1.2. Neformalne in formalne mreže.....	4
1.3. Dejavniki odraščanja	6
1.4. Življenjski svet mladostnika.....	11
1.5. Vzgojni zavod.....	13
1.6. Stanovanjska skupina	14
2. FORMULACIJA PROBLEMA	23
2.1. Raziskovalna vprašanja	24
3. METODOLOGIJA.....	25
3.1. Vrsta raziskave	25
3.2. Spremenljivke oz. teme raziskovanja	25
3.3. Merski instrumenti.....	26
3.4. Opredelitev enot raziskovanja	26
3.5. Zbiranje podatkov oz. empiričnega gradiva	26
3.6. Obdelava gradiva.....	26
5. ČASOVNO-TERMINSKI NAČRT	29
6. REZULTATI.....	30
7. RAZPRAVA.....	35
8. SKLEPI	41
9. PREDLOGI.....	43
10. OPOMBE	44
11. UPORABLJENA LITERATURA	45
12. PRILOGE.....	52
12.1. Priloga 1: vodilo za intervjuje	52
12.2. Priloga 2: zapis pogovorov	53
12.3. Priloga 3: Odprto kodiranje	69
12.4. Priloga 4: Osnovno kodiranje	130

KAZALO TABEL

Tabela 12. 1: odprto kodiranje 1- oseba A	69
Tabela 12. 2: odprto kodiranje 2- oseba B	73
Tabela 12. 3: odprto kodiranje 3- oseba C	80
Tabela 12. 4: odprto kodiranje 4- oseba D	85
Tabela 12. 5: odprto kodiranje 5- oseba E.....	91
Tabela 12. 6: odprto kodiranje 6- oseba F	97
Tabela 12. 7: odprto kodiranje 7- oseba G	106
Tabela 12. 8: odprto kodiranje 8- oseba H	113
Tabela 12. 9: odprto kodiranje 9- oseba I.....	118
Tabela 12. 10: odprto kodiranje 10- oseba J.....	125

1. TEORETIČEN UVOD

1.1. Mladostništvo

Mladostništvo avtorji navadno poimenujejo kot obdobje zgodnje mladosti med dvanajstim in osemnajstim letom. Označujemo ga kot obdobje najstništva. V Ule (2008, str. 53) je to obdobje opisano kot »obdobje, v katerem posamezniki rešujejo dva ključna odnosna procesa: navezanost in identiteto. Navezanost se nanaša na čustveno vez med posameznikom in drugo osebo, skupino ali skupnostjo, identiteta pa na posameznikovo sposobnost za samoopredeljevanje v odnosu do drugih, ki jim je podoben na določen način in različen na drug način«.

Kot opisujeta Kastelec in Mikulan (2004, str. 29), »v adolescenci mladostnik še odrašča. Pri tem naj bi nezavedno izpolnili naslednje štiri razvojne naloge:

- razvili identiteto;
- vzpostavili avtonomnost;
- vzpostavili odnos do spolne vloge;
- se odločili, kaj bodo v življenju počeli«.

Gillis (1999, str. 241) opisuje, da adolescenca v svojem pomenu zajema »obdobje, ko mlad človek ni več otrok, ni pa še pripoznan za odraslega«. Spada torej v vmesno obdobje med življenjskima obdobjema otroštva in odraslostjo. Zahteva posebno skrb in razvoj ter nadzor odraslih (Gillis, 1999). Petek (2008) ugotavlja, da se ne spreminja samo mladostnikovo telo, ampak tudi njegova socialna vloga, ki mu prinaša čisto posebna pričakovanja. Nove razsežnosti pridobivata celotna osebnostna gradnja in tvorba identitete.

Kot poudarja tudi Ule (2008), se v mladostništvu dogajajo spremembe v čustvenih vezeh in identitetah mladih ljudi, pri tem pa se kaže tudi možnost neuspešnega razvoja na različnih področjih. Mladostništvo torej zahteva, da posameznik sprejme samega sebe in razvije ustrezno samopodobo, da drugi sprejmejo njega in dobi priznanje za svoja dejanja ter podporo pri prizadevanjih za samostojno vključitev v družbo.

Otroci in mladostniki, ki živijo v stanovanjskih skupinah, so največkrat prikrajšani na različnih področjih zadovoljevanja osnovnih psiholoških in socialnih potreb. Največkrat so odraščali v okolju, ki ni spodbujajoče in okolju, ki jim ni omogočalo normalnega odraščanja ter izkušenj. Največkrat njihovi strahovi in nemoč izvirajo že iz ranega otroštva (Mrgole in Mrgole, 2017).

Poleg navezanosti je pomembno, da se vsak človek tudi samostojno razvija in uresničuje. Ule (2008) samostojnost opredeli kot dimenzijo, ki se razteza od popolnega nadzora in odsotnosti do neomejene izbire posamičnih življenjskih izzivov.

Za obdobje mladostništva so značilne različne razvojne naloge. Mladostnik se nauči doživljati sebe, pojavijo se telesne spremembe, začne vzpostavljati odnos s širšim socialnim okoljem in lahko se pojavi tudi reorganizacija v skupinah (v družini, med prijatelji) (Zupančič, 2011).

Kot pravi Zupančič (2011, str. 75), »mladostnik razvija psihološko avtonomijo na vrednostnem, vedenjskem in čustvenem področju ter postopno pridobiva psihosocialno zrelost odrasle osebe«. Zupančič in Komidar (2018) opišeta psihološko osamosvajanje tako, da v mladostništvu prihaja do sprememb na področju spoznavnega razvoja, družbeno-spoznavnega razvoja in čustvenega razvoja. Posameznik ima tudi vedno večjo subjektivno oceno lastne učinkovitosti na različnih področjih. Bistveno v procesu osamosvajanja je razvoj identitete. Mladostniki s tem razvijajo lastno individualnost, samostojnost, prevzemajo odgovornost ter oblikujejo osebna prepričanja in vrednote. Mrgole in Mrgole (2017) tudi opisujeta razvojne potrebe mladostnikov in povzameta, da jim veliko pomenijo prijatelji in zabava. Vplivajo na njihov stil življenja, se primerjajo med sabo in delijo svoja mišljenja. V odnosih z vrstniki mladostniki zadovoljujejo potrebo po druženju, zabavi ter razvijajo socialne stike. V samem procesu odraščanja imajo veliko vlogo tudi starši. Mladostnika opremijo z različnimi sporočili in informacijami o življenju. Pomemben je tudi način odzivanja staršev na določene teme. Odraščanje prinese tudi strahove, negotovost in zadrego. Strahovi in dvomi so povezani z varno navezanostjo. Starši morajo mladostniku omogočiti samostojne izkušnje, ker imajo tako možnost razviti zaupanje vase.

Puberteta ima vlogo predvsem v spreminjanju odnosa do staršev. V tem obdobju mladostnik išče socialne vezi izven družine, predvsem z vrstniki. Konfliktnost s starši predstavlja pomemben del procesa osamosvajanja. Pomemben model odnosa med starši in mladostniki opredeljuje model navezanosti (Bowlby, 1967), ki govori o tem, da starši in otroci sestavljajo sistem vzajemnega uravnavanja, ki ga definira močna čustvena vez. Tako starši kot otroci si poskušajo ohraniti odnos (Puklek Levpušček, 2011). Ljudje potrebujemo v življenju varno čustveno navezanost s pomembnimi bližnjimi osebami. To je pogoj, da vidimo smisel v premagovanju težav, se osebno odzivamo in se zanimamo za to, kaj se dogaja tudi drugim (Mrgole in Mrgole, 2017). Varna navezanost gradi odpornost pri spopadanju z razvojnimi stiskami. Neustrezne izkušnje v poteku navezanosti vodijo k večjim tveganjem in ranljivosti mladostnikov (Mrgole in Mrgole, 2017). Puklek Levpušček (2011, str. 73) pojasni, »da ima varnost v odnosu za mladostnika zelo pomembno vlogo. Daje mu občutek zaupanja v oporo

družine, ko išče hkrati izzive tudi izven družine. Avtorji, ki podpirajo teorijo navezanosti, torej povezujejo kakovost mladostnikovega odnosa s starši z zgodovino odzivnosti in občutljivosti v interakciji ter močnih čustvenih vezi v tem odnosu«.

Paterson, Field in Pryor (1994) so naredili raziskavo o primerjavi navezanosti mladostnika na različne osebe. Proučevali so novozelandske mladostnike. Ugotovili so, da starši v veliki meri predstavljajo mladostniku varno okolje. Prav tako naj bi mladostnik iskal čustveno oporo ob stiskah še vedno največkrat pri starših. Glede resnih življenjskih težav se največkrat pogovorijo s starši. Glede intimnih težav in o prostočasnih aktivnostih poiščejo največkrat druge osebe, vrstnike.

Kakovost navezanosti se že oblikuje v zgodnjem otroštvu in vpliva na vse kasnejše odnose. Eden izmed glavnih pojmov teorije navezanosti so notranji delovni modeli navezanosti. To so notranje predstave o sebi in drugih. S pomočjo notranjega sistema otrok tudi lažje razume informacije (Puklek Levpušček, 2011). Ostati v varni navezanosti s starši je mladostniku temeljna potreba. Brez tega se tudi ne more uspešno osamosvojiti (Mrgole in Mrgole, 2017). Če varna navezanost s starši ni mogoča, jim pri tem pomagajo strokovni delavci v stanovanjski skupini, ki jim nudijo varno in stabilno okolje z vso potrebno podporo, ki jo posameznik potrebuje. Kot opisuje Zupančič (2011, str. 9), »se je v razvojno psihološki literaturi za obdobje med mladostništvom in zgodnjo odraslostjo v zadnjih desetih letih uveljavil izraz prehod v odraslost. Nanaša se na starostno obdobje od poznih najstniških let do sredine dvajsetih let, s trendom po podaljševanju v zgodnja trideseta leta«.

Na prehodu v odraslost imajo pomembno vlogo tudi spremenjeni pogoji življenja mladostnikov ter njihovo pojmovanje sebe in svojih ciljev v življenju. Moč družbenih ustanov (šole, družine) počasi izgublja pomembno vlogo. Mladostnik ima vedno več svobode in hkrati tudi več negotovosti. Vstop v odraslost je odvisen od posameznikovih osebnih zmožnosti. Merilo za vstop pomeni biti zmožen skrbeti sam zase, biti samozavesten, neodvisen, odgovoren (Puklek Levpušček, 2011). V stanovanjski skupini se priprave na samostojnost pričnejo že z vstopom mladostnika v stanovanjsko skupino. Učijo se ravnati z denarjem, opravljati gospodinjska opravila, pripravljati obroke, čistiti skupne in zasebne prostore, skrbeti za osebno higieno ... Tako mladostniki pridobijo različna znanja in kompetence, ki jih bodo potrebovali po zaključku bivanja oziroma v življenju. Kot ugotavlja Ule (1993, str. 37), »se danes individualizacija mladosti izteka v vse večjo osamljenost in izolacijo mladih, ki jo množična mladinska potrošnja in mladinska kultura le prekrivata, ne pa ukinjata. Mladi sicer postajajo bolj prilagojeni na nove družbene razmere, razvijajo bolj prefinjene oblike identitete, vendar so se vedno manj sposobni upreti tem razmeram in se soočiti z njimi«. Gillis (1999) opisuje, da mladostniki rešujejo

problem individualizacije z udeležbo in komunikacijo mladih na spletnih omrežjih, na katerih niso pomembni status, starost, kultura posameznika, ampak kreativnost in njegov osebni stil.

1.2. Neformalne in formalne mreže

Pri delu z mladimi moramo vedeti, da nam lahko največ o sebi pove ravno mladostnik sam. Torej moramo izhajati in si pomagati s konceptom iz antropologije, to je z emskim in etskim pogledom. Emski pogled je pogled »od znotraj«, pogled uporabnika v kontekstu socialnega dela. Etski pogled je pogled »od zunaj«, pogled antropologa, družboslovca, mladinskega delavca ali pogled socialnega delavca, v tem primeru na mladino (Poštrak, 2003). Pri razumevanju življenjskega sveta mladih si lahko kot socialni delavci pomagamo tudi s pojmom od Mrgole (2003, str. 22) »od zgoraj« in »od spodaj«. »Od zgoraj« pomeni s pozicije moči, »od spodaj« pa prostovoljna udeležba in notranja motiviranost uporabnikov.

Neformalno delo z mladimi je pomembno tudi zaradi pomena medsebojnih odnosov. Z načinom »od spodaj« se lažje postavimo v enakovreden položaj z uporabnikom in hkrati spoznavamo njegov življenjski svet. Ne smemo pozabiti, da je on strokovnjak glede svojih izkušenj in mu strokovni delavci samo pomagajo pri soustvarjanju rešitev (Čačinovič Vogrinčič, Kobal, Mešl in Možina, 2005). Med formalne mreže, za katere so značilni bolj formalni stiki, lahko uvrstimo šolo, vzgojitelje in stanovanjsko skupino, različne organizacije in center za socialno delo. Med neformalne mreže lahko uvrstimo vrstnike, prijatelje in sostanovalce ter družino. Socialne mreže so za otroke in mladostnike eden izmed najpomembnejših virov pomoči za premagovanje različnih izzivov, stresnih situacij in psiholoških obremenitev. Čačinovič Vogrinčič (2006) opisuje, da je »socialna mreža mladostnika lahko vir moči, prijateljstva, samospoštovanja, lahko pa je tudi vir stresov, pritiskov, izkoriščanja in zlorabe, kar je pomembna ovira za dober razplet«. Pomembna naloga socialnega dela je odkrivanje, raziskovanje in mobilizacija mladostnikove socialne mreže. Sodelovanje z mladostnikovo socialno mrežo je lahko v pomoč strokovnjakom razumeti mladostnikove potrebe ali razviti učinkovite rešitve in tudi odstraniti ovire, ki onemogočajo spremembo (Čačinovič Vogrinčič, 2006).

Številni avtorji (Ule, 1995; Zupančič, 2004; Krajncan, 2015 in drugi) opozarjajo, da je prav socialna podpora, ki izvira iz dobrih in trdnih odnosov s pomembnimi osebami, tudi varovalni dejavnik. Trdni socialni odnosi in občutek podpore mladostnikom predstavljajo pozitivne občutke in čustva, občutek predvidljivosti in varnosti ter lastne vrednosti (Musek Lešnik, 2017). Ule (1995) v svoji raziskavi med slovenskimi srednješolci ugotovi, da mladostnike najbolj zanimajo vprašanja glede identitete in osamosvajanja od staršev. Pod družbene probleme

uvrščajo nezaposlenost, uživanje drog in alkohola, pomanjkanje denarja, probleme v šoli, osamljenost in dolgčas ter probleme z odraslimi. Med osebami, ki so jim najbolj blizu, so mladostniki največkrat odgovorili, da so starši in intimni prijatelji.

Participacijo Borovnik in Mikelj (2015) opisujeta kot sodelovanje v procesih odločanja, vključevanje v sam proces iskanja rešitev, prepoznavanje potreb, aktivnost v družbi ...

Aktivna participacija mladostnika v stanovanjski skupini se kaže v prevzemanju delovnih obveznosti in odgovornosti skupnega bivanja. Pridobijo izkušnje glede gospodinjstva, nakupovanja živil in pripravljanja obrokov, glede učnih navad, sprejemanja in reševanja konfliktov ter tudi sodelovanja z nasprotnim spolom. Mladostniki v stanovanjski skupini spoštujejo pravila in se naučijo sprejemati dogovore in sporazume. Vse to jim daje neko strukturirano okolje, ki jim omogoča, da se učijo za življenje in delo (Borovnik in Mikelj, 2015). Pomembno je raziskati tudi okolje mladostnikov in na kakšen način na njih vpliva. V zadnjih letih smo priča hitremu porastu tehnologije (kot so pametni telefoni, računalniki), ki je tudi možno vplival na socialno mrežo posameznikov. Razširjena socialna omrežja (Facebook, Instagram) nudijo mladim veliko možnosti, da se izražajo, raziskujejo, kaj jih veseli, spoznavajo nove ljudi in širijo mrežo povezav. Pomemben je tudi način, kako prejmejo podporo. Za vsako konstruktivno podporo je pomembno, da poznamo potrebe mladostnika in da izhajamo iz njega. Pri tem je vloga vzgojiteljev, da mladostnika spoznajo in ugotovijo, kaj potrebuje, da se bo počutil podprtega na svoji poti (Peterlin, 2018).

Peterlin (2018) opredeli v pomoč za boljšo podporo koncept opolnomočenje ali krepitev moči. Opolnomočenje pomeni moč, ta pa je povezana z našimi sposobnostmi, talenti, znanji, z zaupanjem vase in zavedanjem svojih potencialov. Z opolnomočenjem krepiamo občutek samozavesti, spodbujamo osebo, da uporablja vzvode pozitivnih moči in delujemo tako, da pride do premika te moči. Moč ni le na strani strokovnjaka, temveč tudi na strani otroka ali mladostnika.

Leksikon moči, ki ga predstavi Saleebey, omogoči strokovnim delavcem, da bolje razumejo, kakšno delo jih čaka in kako težko je. To lažje dosežejo s sedmimi temeljnimi koncepti in načeli, kot so: dodajanje moči, včlanjenost, moč okrevanja, zdravljenje in celostnost, dialog in sodelovanje ter odpoved nejevernosti. Dodajanje moči je podpiranje posameznikov, skupin, družin, da odkrijejo in razširijo svoje vire in orodja v sebi in okoli sebe. Pri včlanjenosti gre za spoštovanje človekove potrebe. Okrevanje temelji na spoznanju, da ljudje, posamezniki in skupnosti okrevajo in premagujejo tudi težke življenjske udarce. Dialog in sodelovanje sta pomembna kot vir moči v soustvarjanju nove zgodbe v življenju na podlagi sporazumevanja, razumevanja in dialoga. Odpovedati se temu, da ne verjamemo, pomeni verjeti udeležnim v

problemu in priznati uporabniku pravico do resničnosti (Čačinovič Vogrinčič, Kobal, Mešl in Možina, 2005).

Socialna integracija v okolje

Krajnčan (2006, str. 69) »opredeli socialno integracijo kot prizadevanje za vključevanje različnih depreviligriranih skupin v družbo, v kateri bi imeli na voljo enakopravne možnosti uveljavljanja svojih potreb«. Tudi Ule, Rener, Mencin Čeplak in Tivadar (2000) v raziskavi Mladina 89 sprašujejo mladostnike, kaj je tisto, kar jih na zasebni ravni dobro opremlja za delovanje v družbenem življenju. Rezultati so pokazali, da so zelo pomembne tudi interakcijske kompetence otrok. Krajnčan (2006) posebej izpostavi socialno vključenost kot temeljno potrebo v hierarhiji potreb, ker se zadovoljevanje te potrebe začne šele, kadar je zadovoljena potreba po varnosti. Krajnčan (2006, str. 74) opiše, da so v stanovanjskih skupinah »mladostniki večinoma izločeni iz domačega okolja (iz družine, skupine prijateljev, šole) in jim je šele s posebnimi strokovnimi metodami omogočena socialna integracija. Primarna integracija, se pravi tista, ki bi potekala v domačem okolju, da bi lahko mladi ostali doma, žal vedno ni mogoča«. Mesojedec, Pucelj Lukan, Milenković Kikelj, Mrak Merhar in Grbec (2013) razumejo socialno vključenost tako, da imajo vsi posamezniki in skupine enak dostop do virov, pravic, priložnosti ter možnost vključitve v družbeno okolje in ohraniti svojo identiteto. Vključenost mladih torej odpira nove poti in priložnosti. Razlika med integracijo in socialnim vključevanjem je v tem, da pomeni socialno vključevanje (inkluzija) dvosmerno prilagoditev, integracija pa le enosmerno. Dvosmerna prilagoditev pomeni, da se manjšina prilagaja večini in obratno. Pri integraciji se večina prilagaja manjšini. Obratni pojem je socialna izključenost, ki pomeni ne sprejemanje posameznika ali skupine ljudi s strani družbenega okolja. Temelji na različnih okoliščinah in dejavnikih, kot so rasa, etničnost, jezik, kultura, religija, spol, starost, socialni razred ... (Mesojedec, Pucelj Lukan, Milenković Kikelj, Mrak Merhar in Grbec, 2013). Po Ule, Rener, Mencin Čeplak in Tivadar (2000, str. 118) »koncept socialne izključenosti vsebuje neizbežnosti in nemoči ter deluje ideološko, ker odkriva učinke, ne da bi imel dovolj moči in poguma, da bi se spraševal po vzrokih«. Primarno je socialna izključenost povezana z izključenostjo iz družbenih razmerij in ne toliko glede materialnih virov (Mandič, 1999).

1.3. Dejavniki odraščanja

Poštrak (2015) poudarja koncept dejavnikov odraščanja. Po navadi se opredelitve dejavnikov zgoščajo okoli šestih vidikov: spola, družine, šole, vrstnikov, vrednot in medijev. To so tisti

dejavniki, ki pomenijo ključne točke, vidike v mladostnikovem življenjskem svetu. Hkrati tudi opredeljujejo mladostnikove strategije preživetja in ravnanja (Poštrak, 2015). Dejavniki tveganja so lahko pozitivni ali negativni. Tako ima lahko, kot pravita Mikuš Kos in Slodnjak (2000), enaka lastnost osebe v različnih kombinacijah dejavnikov tudi različne funkcije in posledično so lahko tudi doživete situacije enkrat varovalne, spet drugič ogrožajoče.

Družina

Čeprav so otroci ali mladostniki oddani v ustanovo, se bodo v večini primerov vrnili v svoje domače okolje. Družina kljub oddaji v ustanovo ostaja otrokova primarna skupina in njen vpliv nanj je tudi pomemben. Če je torej prisotna varna navezanost med starši in mladostnikom, starši sprejmejo sam proces ločevanja od mladostnikov pozitivno. Mladostniku zagotavljajo psihološko varnost in bližino ter neodvisnost. Starši z ogroženimi vzorci navezanosti lahko občutijo ločitev kot zavračanje (Zupančič in Svetina, 2004).

Tudi revščina družine je lahko dejavnik tveganja, kadar se zaradi nje pojavijo nakopičeni stres, nezadovoljene osnovne potrebe, nezmožnost aktivnega sodelovanja v neki socialni sredini. Mladostniki s slabšim materialnim stanjem lahko imajo tudi občutek nemoči, odvisnosti in manjvrednosti (Komotar in Hauptman, 2011). Ule, Renner, Čepelak in Tivadar (2000) v svoji raziskavi ugotovijo, da so mnogokrat mladostniki zaradi materialnih razmer v družini posredno kaznovani. Mladostniki iz družin, v katerih predstavlja nezaposlenost problem, imajo tudi nižjo motivacijo za doseg poklica. Materialni položaj družine je primer ekonomskega kapitala, o katerem piše Bourdieu (1986) v svoji teoriji kapitalov. Ekonomski kapital se navezuje na premoženje posameznika, kulturni kapital na stil, izobrazbo in socialni kapital na socialne mreže posameznika in družbena omrežja. Hkrati sta nezaposlenost in stopnja izobrazbe povezana s kulturnim kapitalom. V stanovanjski skupini je pomemben socialni kapital, ki pomeni sprejetost, oporo, kar posameznikom olajša dostop do pomembnih družbenih virov. Velikost socialnega kapitala je odvisna od velikosti podpornega omrežja (Bourdieu, 1986).

Več konfliktnosti in manjša povezanost s starši se pojavlja predvsem v primerih, ko mladostnik ni uspešen v svojih prizadevanjih po večji samostojnosti v odnosu. Po drugi strani imajo tudi starši svoja pričakovanja glede vedenja mladostnika. Konfliktnost se tudi lahko poveča, če mladostnik kaže svojo neodvisnost na področjih, nad katerimi starši še vedno želijo imeti nadzor. Med starši in mladostniki je vzajemno učinkovanje. Starši lahko s svojim vedenjem vplivajo na mladostnika (k bolj zrelim odločitvam), kot tudi mladostnik z večjo zrelostjo vpliva na to, da mu starši pustijo več samostojnosti (Puklek Levpušček, 2011).

Ena izmed pomembnih nalog mladostnika v družini je osamosvajanje od staršev. Ule (1995) ugotavlja, da le-to poteka na štirih vsebinskih področjih. Povezujejo se s starostjo mladostnika. Pri štirinajstih letih mladostnik sprejema odločitve, ki so povezane s sprejemanjem odgovornosti v družini (odločanje o svojem videzu, domače obveznosti, gospodinjska opravila). S spolnostjo ter zabavo se srečajo med štirinajstim in sedemnajstim letom (z obiskom klubov, ljubeznijo), okoli dvajsetega leta pa z ekonomsko neodvisnostjo (z zaključkom šolanja, zaposlitvijo).

Institucije

Šola

Mladostnik se v šoli sreča z različnimi dejavniki tveganja, ki lahko ogrožajo njegov zdrav razvoj. Med take štejemo na primer pogosto izostajanje od pouka, preobremenjenost s šolo (posledica je lahko trajen stres), slab učni uspeh, ki vodi mladostnika v nezadovoljstvo in slabšo samopodobo. Včasih je prav šola edini prostor, v katerem bi učenec lahko razvil občutek lastne vrednosti in ki mu pomeni varnost (Mrgole in Mrgole, 2017).

»Izobrazba je zelo pomembna za socialno uvrščanje in kakovost življenja otrok in mladostnikov, zato je izpad iz izobraževalnega sistema nekaj najbolj dramatičnega in problematičnega, kar se lahko zgodi mlademu človeku, primerljiv z nezmožnostjo vstopa v delo oziroma nezaposlenostjo« (Ule, 2008, str. 220). Z zgodnjo izključitvijo iz šolskega sistema mladi postanejo zelo ranljivi. Šolska neuspešnost lahko postane eden izmed vzrokov, ki lahko vplivajo na odklonilno vedenje mladih. Zato je tudi v stanovanjski skupini velik poudarek na šolanju. Od mladostnika se pričakuje, da se bo med bivanjem v skupini tudi šolal. Strokovni delavci v skupini so mladostnikom vedno na razpolago za vprašanja glede snovi in ponavljanja (Mrgole in Mrgole, 2017).

Mladinske organizacije

Sodelovanje z drugimi institucijami se pojavlja v stanovanjskih skupinah tudi pogosto v obliki, da so nekateri mladostniki že vključeni v kakšno obravnavo (kliničnega psihologa, pedopsihiatra) pred prihodom v stanovanjsko skupino. Pogosto je tudi sodelovanje z zavodom za zaposlovanje in spodbujajo se prostočasne aktivnosti. Sodelovanje v prostočasnih dejavnostih se obravnava tudi kot strategija za spodbujanje skupnosti in večanje samozavesti. S tem se mladostniki vključujejo v procese in odločitve, pri čemer imajo možnost svojega glasu in so slišani (Krajncan in Šoln Vrbinc, 2015).

Spol

Prestopniško vedenje v adolescenci je približno desetkrat pogostejše pri fantih kot pri dekletih, tudi pojavne oblike tega vedenja se razlikujejo glede na spol. Kulturna merila in vzgojna sporočila dajejo v našem okolju fantom in dekletom različne napotke in možnosti za socialno vedenje, samopotrjevanje in izražanje stiske. Zato pri dekletih, ki se vedejo prestopniško, zelo pogosto ugotavljamo vrsto nerazrešenih težav s prejetjem svoje spolne identitete (Šelih, 2000). Prestopniško vedenje je samo opis ravnanja ranljivih mladostnikov. Danes ni več tolikšne razlike med skupinami subkultur med fanti in dekleti. Spremenile so se tudi družbene vrednote.

Vrednote

V sodobni družbi uveljavljamo različne življenjske stile, ki so odvisni od naših prepričanj, možnosti in prizadevanj. Tako kot smo ljudje različni, imamo tudi različne vrednote in poglede na svet, vendar si prizadevamo, da bi se razumeli. Vrednote, ki jih izbiramo, nas usmerjajo v določeno kulturo, ki ji sledimo (Ščuka, 2007). »Vrednote so prepričanja o nekem najprimernejšem zaželenem stanju ali vedenju in bi naj posamezniku nakazale smer njegovega življenjskega sloga« (Ščuka, 2007, str. 227). So tudi naše osrednje življenjske ideje, cilji in norme, ki so nam opora in oblikujejo naš življenjski stil, dejavnosti in odnose, usmerjajo naše doživljanje, mišljenje in delovanje, želje, odločitve in izbire (Ule, 2008). Človek lahko vrednoti le tisto, kar je sam doživel, in o čemer se je preko osebne izkušnje prepričal, da je dobro zanj. Vrednostni sistem posameznik pridobi z vzgojo in izobraževanjem in odnosi z drugimi.

Vrstniki

Prijatelji oziroma družba, s katero mladostnik preživlja čas, je lahko pomemben varovalni dejavnik, ko govorimo o socialni izključenosti. Vrstniške in prijateljske skupine se oblikujejo predvsem na podlagi podobnih interesov, razmišljanja, pripadnosti določenim idejam in stilom. Imajo tudi še to kvaliteto, da v njih mladi najdejo oporo, pomoč, zaupanje in se v njih počutijo bolj neodvisni od odraslih (Lah, 2011). Kako mladostniki doživljajo življenje v stanovanjski skupini, kakšne vezi spletajo z vrstniki in kakšen je vpliv vzgojiteljev, sta raziskali tudi Borovnik in Mikelj (2015). Ugotovili sta, da jim prijateljstvo pomeni dobro razumevanje, zaupanje in spoštovanje. Večina mladostnikov ima enega do dva prijatelja v stanovanjskih skupinah. Mladostniki navajajo tudi ločenost stanovanjskih skupin na dve skupini, ki se med seboj razumeta, ampak se ne družita. Raziskava je pokazala tudi, da mladostniki opazijo, da velja za njih v stanovanjski skupini določen način komuniciranja, ki je specifičen samo za

njihovo stanovanjsko skupino. To se predvsem nanaša na šale, ki jih razumejo samo oni. Glede vpliva stanovanjske skupine na mladostnike sta ugotovili, da jim skupno bivanje omogoča, da se med seboj bolj poznajo in si posledično bolj zaupajo. Hkrati lahko nekomu stanovanjska skupina predstavlja socialno vključitev, ker doma ni imel prijateljev.

Zupančič in Svetina (2004) opisujeta, da je vpliv vrstnikov pomemben, saj dajejo mladostnikom priložnost za učenje socialnega vedenja ter razvoj starostno primernih socialnih spretnosti in interesov. V mladostništvu so odnosi še bolj čustveni, psihološko intimni in vzajemni. Tisti mladostniki, ki ne uspejo vzpostaviti zadovoljivih odnosov z vrstniki do obdobja zgodnje odraslosti, imajo posledično v nadaljevanju več težav kot mladostniki, ki so uspeli.

Pomembno vlogo imajo tudi vrstniki, ko mladostnik v odnosu s starši ni deležen primerne naklonjenosti in razumevanja. Vrstniki jim predstavljajo tako odmik iz stresnih situacij in čustveno oporo. Hkrati lahko vrstniki predstavljajo za mladostnika tudi nekaj negativnega. Lahko se na primer iz njega norčujejo, izvajajo nasilje in s tem zavračajo prisotnost v skupini. Posledica je osamljenost mladostnika, ki pogreša sprejetost med vrstniki in njihovo čustveno oporo (Zupančič in Svetina, 2004). V raziskavi Ule (1995) je prikazano, da približno tretjina deklet in četrtnina fantov poroča o osamljenosti. Zupančič in Svetina (2004, str. 601) »pojasnjujeta, da k osamljenosti lahko prispevajo tudi mladostnikove starostno nenormativno razvite socialne spretnosti in sposobnosti medosebnega razumevanja, pomanjkanje asertivnosti, samozavesti, socialna zadržanost in plašnost«.

Omenjene značilnosti vplivajo na socialno aktivnost mladostnika. Postanejo pasivni in se izogibajo vrstnikom, drugim dejavnostim in tako več časa preživijo sami. Prijateljstvo torej vpliva na mladostnikov razvoj glede učinkovitih strategij za raziskovanje sebe in uravnavanje lastnih čustev in vedenja. Preko prijateljstva spoznava, da imajo tudi drugi posamezniki podobne težave in da ni sam (Zupančič in Svetina, 2004). Dekliška prijateljstva v stanovanjskih skupinah so po raziskavi Bukowski in Kramer (1986) bolj intimna in vzajemna kot fantovska, ki so številčnejša. Ugotovila sta tudi močnejšo intimnost med starejšimi kot mlajšimi mladostniki. V skupinah deklet je bolj izražena skrbnost do drugih in je več prisotnega strahu pred izgubo prijateljice. Pri fantih sta ugotovila, da dajejo več pozornosti na prisotnost prijateljstva.

Borovnik in Mikelj (2015) pojasnjujeta, da mladostniki ne morejo vplivati na to, s kom bodo živeli v stanovanjskih skupinah. Od njih se vseeno pričakuje, da vzpostavijo med sabo odnos, da lahko sobivajo. Pomembno je tudi povezovanje v skupini, ki lahko ima pozitiven ali negativen vpliv na posameznika. Neformalne oblike lahko za posameznika predstavljajo tudi dodatno izkušnjo podcenjevanja, izzivanja in nasilja.

Mediji

Preko množičnih medijev lahko vse starostne skupine vidijo, slišijo ali preberejo veliko sporočil, ki niso primerne zanje, saj imajo nespodobno vsebino in so prepojene z nasiljem. Vsebine, posredovane v medijih, že od zgodnjih let vplivajo na posameznike in pomagajo ustvarjati podobo sveta (Lah, 2011).

Tudi mediji pomembno vplivajo na oblikovanje vrednot posameznika, ker pritegnejo in načrtno usmerjajo posameznikovo pozornost ter ga tako uvajajo v želen način videnja in razumevanja določene informacije. Zato pravimo, da mediji na ta način nad posamezniki izvajajo neko obliko družbene kontrole. Preko različnih sporočil, reklam, oddaj ipd. sporočajo ne samo, kaj se dogaja, temveč tudi dajejo ljudem usmeritve, kaj je prav, kaj je moderno in s čim bodo pripadniki neki skupini ljudi (Lah, 2011).

1.4. Življenjski svet mladostnika

Življenjski svet mladostnika je vsakdanji svet, v katerem živi (Poštrak, 2015). V njem se znajde in razvije strategije ravnanja. O življenjskem svetu mladostnika socialni delavci govorimo zaradi štirih valov O' Hanlona, ki jih lahko povežemo tudi s socialnim konstruktivizmom. Prvi val temelji na patologiji. Drugi val je usmerjen v problem in reševanje problema. Tretji val se usmeri v rešitve in iskanje rešitev (mladostnik s težavami, reševanje težav). Četrti val pomeni soustvarjanje rešitev skupaj z mladostnikom, ki je v težavah. Uporabnik ima večjo veljavo, je ekspert iz izkušenj, on je doživel vse, mi ne. Tako nam zaupa svoje realnosti, konstruira svojo realnost (Čačinovič Vogrinčič, 2005). V svoji diplomsko nalogi bom uporabljala za mladostnike v stanovanjskih skupinah pojem ranljivi mladostniki. Kot pravi MacDonald (1997), se pojem »ranljiva mladina« nanaša tudi na proces socialne izključenosti, ki prizadene ranljive mlade in izključene skupine. Trdi, da mladi, ki so že prikrajšani, postanejo posledično bolj ranljivi za procese, ki jih dodatno prikrajšajo. Z razliko od mladih, ki imajo podporna družna omrežja in bodo sami našli konstruktivne poti, ti mladostniki, ki so v stanovanjskih skupinah, potrebujejo spodbudo. Belton (2010, str. 40) opiše ranljivost, kot »da večina ljudi ne sodi v kategorijo ranljivih in če posameznik vidi vsakogar, kot relativno ranljive, to pomeni, da je ne samo nejasno pokroviteljski, ampak tudi gledamo skodelico kot pol prazno«.

Mandič (1999, str. 5) »definira ranljive skupine kot tiste družbene skupine, ki imajo manj virov in so posledično tudi slabše opremljene za življenje ter prikrajšane že v začetnem položaju«. Renner (2000, str. 94) »opisuje osrednji koncept družbene ranljivosti mladih, ki izhaja iz dveh predpostavk. Prva se nanaša na to, da so družbeno ranljivi predvsem mladi ljudje iz nižjih

družbenih razredov, medtem ko so ostali bolj zavarovani. Druga pa, da je koncept tveganja in ranljivosti potrebno vezati predvsem na mlade, ki delujejo v ogrožajočem okolju«. O pojmu socialna ranljivost govorijo še avtorji Ule, Čeplak, Tivadar in drugi.

V literaturi Walraven (1999) uporablja tudi izraz »mladi s tveganji«. Avtor opisuje, da je naša naloga pomagati otrokom ter mladostnikom v nevarnosti in njihovim družinam na boljše načine, s poudarkom na njihovih potrebah in na krepitvi lastnih možnosti za spopadanje s svojimi razmerami. Sam izraz »mladi s tveganji« se po Walraven (1999) nanaša na šolski neuspeh, večje težave pri prehodu na delo in odraslo življenje ter socialni neuspeh ali zmanjšuje verjetnost mladostnika, da bo v celoti prispeval k aktivni družbi.

Melo in Alarcão (2011) navedeta definicijo družin s številnimi izzivi: »v svojem vsakodnevnem življenju se srečujejo družine s številnimi notranjimi in zunanji stresorji, pogosto povezanimi s težkimi življenjskimi pogoji, ki povzročajo preobremenitev in destabilizacijo družine. Mnoge med njimi nimajo zadovoljenih osnovnih potreb, nenehno so postavljene pred različne izzive, kot so npr. iskanje službe z majhnimi možnostmi za zaposlitev, nizki dohodki za preživetje, nezmožnost pomagati otrokom pri šolskih zadevah, lahko pa doživljajo breme bolezni, odvisnosti, zlorabe, nasilja, zatiranja, brezdomstva«.

Družine s številnimi izzivi so znane kot družine z več težavami na psihosocialnem področju in glede ogrožanja blaginje otroka. S strokovnim delom z družino s številnimi izzivi se zagotavlja posledično tudi varnost in blaginja otrok. Tako se podpre družina na celosten način, da lahko začne izvajati potrebne spremembe in se poveže vse udeležene v procesu (Mešl in Kodele, 2016).

Raziskava Mladina 98 je pokazala, da je večina mladih dobro opremljena s starševsko čustveno podporo in z intelektualnimi spodbudami. Še vedno se 18,3 odstotkov vprašanih doma ne počuti dobro, kar predstavlja prvi znak socialne ranljivosti (Ule, Rener, Mencin Čeplak in Tivadar, 2000). Socialno izključeni mladostniki so tisti, ki so najbolj socialno ranljivi (Mesojedec, Pucelj Lukan, Milenković Kikelj, Mrak Merhar in Grbec, 2013).

Bistvo socialne ranljivosti je stopnjevanje težav in kopičenje nerešenih problemov, ki izhajajo eden iz drugega. Slab šolski uspeh, nizka izobrazba, slabe zaposlitvene možnosti, materialne, čustvene, socialne, zdravstvene težave so vzroki, s katerimi lahko opredelimo socialno ranljivost mladih (Ule, Rener, Mencin Čeplak in Tivadar, 2000). Zato je ena ključnih nalog socialnih delavcev pri delu z ranljivimi mladostniki, da skupaj z njimi delamo na tem, da bodo v perspektivi sposobni, torej v stanju prevzeti nadzor nad lastnim življenjem in se avtonomno, odgovorno odločati.

1.5. Vzgojni zavod

V Sloveniji deluje deset zavodov in en prevzgojni dom. Pod vzgojne zavode štejemo: Vzgojni zavod Slivnica pri Mariboru, Vzgojno-izobraževalni zavod Višnja Gora, Vzgojni zavod Kranj, Mladinski dom Jarše (Ljubljana), Mladinski dom Malči Beličeve (Ljubljana), Zavod za vzgojo in izobraževanje Logatec, Mladinski dom Maribor, Vzgojno-izobraževalni zavod Frana Milčinskega Smlednik, Vzgojni zavod Planina in Osnovna šola Veržej, enota Dom. Glede na podatke Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) so v letu 2014 ocenili, da je število otrok in mladostnikov v zavodih (z vključenostjo prevzgojnega doma) 377. V tabeli je opazno, da se število od leta 2008 samo še vsako leto viša (Inštitut RS za socialno varstvo, b. d.). Krajncan in Šoln Vrbinc (2015, str. 11) navajata, da »vzgojne ustanove v Sloveniji ustanavlja država in so namenjene otrokom in mladostnikom z vedenjskimi in čustvenimi motnjami, ki nimajo ustreznega družinskega varstva, oskrbe in vzgoje. V zakonodaji so opredeljene kot zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, za otroke s čustvenimi in vedenjskimi motnjami«.

V 2. členu zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami so otroci s posebnimi potrebami opredeljeni kot »otroci z motnjami v duševnem razvoju, slepi in slabovidni otroci oziroma otroci z okvaro vidne funkcije, gluhi in naglušni otroci, otroci z govorno-jezikovnimi motnjami, gibalno ovirani otroci, dolgotrajno bolni otroci, otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, otroci z avtističnimi motnjami ter otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, ki potrebujejo prilagojeno izvajanje programov vzgoje in izobraževanja z dodatno strokovno pomočjo« (Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami, 2011).

Krajncan (2010) navaja, da še vedno ostaja terminološka zmeda glede termina mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami. V 175. členu družinskega zakonika je opredeljeno, da sodišče odloči o namestitvi otroka v zavod zaradi njegovih psihosocialnih težav, ki se kažejo kot vedenjske, čustvene, učne ali druge težave v njegovem odraščanju, če je ogrožen on sam ali drugi otroci v družini (Družinski zakonik, 2017).

Šoln Vrbinc, Jakič Brezočnik in Švalj (2016, str. 11) opisujejo, »da je bil leta 2015 sprejet posodobljen dokument Kriteriji za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami, v katerem so otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami opredeljeni sledeče: čustvene in vedenjske motnje, katerih pogoste posledice so težave v socialni integraciji«.

Poznamo torej več teoretičnih klasifikacij čustvenih in vedenjskih motenj, kot so evropska ICD-10 (2011), Bregant (1987), Skalar (1995), Bečaj (1989) in drugi.

Otroka težko uvrstimo samo v eno kategorijo, saj gre večkrat za večplastne težave z različnimi dejavniki. Tudi to je razlog, da je več klasifikacij v literaturi (Krajncan in Šoln Vrbinč, 2015). Otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami so lahko zaradi terminološke zmede tudi spregledani. Poimenovanje čustvene in vedenjske težave oziroma motnje se tako fokusira zgolj na posameznika z »motnjo«, pozabi se na družbeni kontekst, razmerje moči, na odnose med različnimi kulturami in vidik medgeneracijskega prenosa ter socialne izključenosti (Razpotnik, 2011). Različni strokovni profili imajo različne strokovne izraze za mladostnike v vzgojnih zavodih. Potrebujemo enoten pojem, ki točno definira, kaj so motnje in kaj težave.

1.6. Stanovanjska skupina

V svoji diplomski nalogi se bom osredotočila samo na stanovanjske skupine, saj imajo že drugačno organizacijo in strukturo kot matična ustanova vzgojnega zavoda. Stanovanjske skupine so stanovanja, namenjena otrokom in mladostnikom, ki so vzgojno ogroženi ter obiskujejo osnovne in srednje šole. V skupinah potekajo celotna nega, vzgoja, oskrba, izobraževanje in usposabljanje. Otroke in mladostnike v stanovanjsko skupino nameščajo sodišča. Stanovanjske skupine so urejene po zgledu družinskega koncepta (Skalar, 1995).

Skalar (1995) opisuje, da je družinski model stanovanjska skupina, kjer je do osem otrok ali mladostnikov različnih starosti in obeh spolov. En strokovni delavec je matični vzgojitelj dvema otrokoma ali mladostnikoma. To pomeni, da so v stanovanjski skupini prisotni najmanj štirje vzgojitelji oziroma strokovni delavci. Flaker (1999, str. 54) opredeli stanovanjske skupine kot »vmesno strukturo med življenjem v zavodu in vsakdanjim življenjem. Tukaj gre na eni strani za obravnavanje ljudi v instituciji, na drugi za delo s posameznikom«.

Leskošek (1999, str. 93) pojasni, da ima stanovanjska skupina dva pomena. »Lahko je le pomožna oblika bivanja, v kateri živijo ljudje avtonomno in neodvisno od življenja, ki je podrejeno le pravilom, ki si jih določijo stanovalci sami. Lahko gre za oblike pedagoških in psihosocialnih institucij, ki so namenjene intervencijam v osebnost mladostnikov. Njihov red je vnaprej določen in je pogosto tog in nespremenljiv. V teh skupinah mladi ne živijo avtonomno in neodvisno, temveč jim red in način bivanja določajo zaposleni«.

Z vključenostjo v vsa opravila mladostniki tako postajajo vse bolj samostojni in odgovorni v vsakodnevnem življenju. Ta spretnost prispeva k boljši samopodobi. Z organizacijo gospodinjskih opravil in vsakodnevnih dejavnosti se uporabniki učijo tudi sodelovanja med sabo. V delovnih navadah so zajete veščine, ki so uporabne in nujne za preživetje v življenju. Odnos do dela zahteva notranjo disciplino, vztrajnost, osredotočenost, spoštovanje pravil, reda,

odnos do svojih kompetenc, samozavest in zavedanje lastne vrednosti (Mrgole in Mrgole, 2017).

V stanovanjskih skupinah obstajajo določena pravila in če jih mladostnik ne upošteva, mora tudi zapustiti stanovanjsko skupino. S tem je stanovanjska skupina bližje institucionalni obravnavi in hkrati določa njihovo prehodnost. Med bivanjem v stanovanjski skupini je pomembno, da se zavaruje stanovanjske pravice mladostnikov. Prehodnost se upošteva kot oblika na poti k samostojnejšemu in odgovornejšemu načinu bivanja (Flaker, 1999).

Stanovanjska skupina je organizirana po načelih, ki jih omenja Skalar (1995, str. 41–44).

- Načelo družinskega modela

Pomeni, da vodi stanovanjsko skupino več vzgojiteljev. »Otrokom in mladostnikom so zagotovljeni varnost in zaščita, razumevanje in sprejemanje, ne glede na njihove zaželeni ali nezaželeni vedenjske in osebnostne karakteristike. Otroci in mladostniki so dolžni spoštovati pravila in dogovore v skupini« (Skalar, 1995, str. 41).

- Načelo samoregulacije

Pomeni, da mladostniki spoštujejo pravila in dogovore ter da sprejmejo odgovornost glede osebne higiene in urejenosti, urejenost zasebnega prostora in skupnih, skrbijo za prehrano ter tudi higieno in urejenost vseh prostorov stanovanjske skupine. Načelo postavlja otroke in mladostnike v aktivno vlogo (Skalar, 1995).

- Načelo integriranosti v socialno okolje

Načeloma naj bi bila stanovanjska skupina umeščena v urbano okolje, v katerem lahko mladostniki brez omejitve vzpostavljajo stike. V skupini spodbujajo obiske sošolcev in prijateljev. Mladostniki so tudi vključeni v društva, klube in organizacije glede na svoje interese (Skalar, 1995).

- Načelo dislociranosti od matičnega zavoda tam, kjer je stanovanjska skupina nastala pod okriljem zavoda

Pomeni, da ni v bližini matičnega vzgojnega zavoda. Tudi Kobolt (2015) ugotavlja, da imajo stanovanjske skupine, ki so lokacijsko razpršene, večjo fleksibilnost glede vključevanja v okolje. Zaradi organizacijskih značilnosti se tudi lažje povezujejo z drugimi ustanovami.

- Načelo koedukacije

Pomeni, da so skupine mešane glede na spol (Skalar, 1995).

- Načelo diferenciacije in individualizacije

Otroci in mladostniki v stanovanjski skupini se razlikujejo. Za vsakega je potrebno posebej sestaviti individualen vzgojni program skupaj z uporabnikom (Skalar, 1995). Kobolt (2015) definira procesa individualizacije in diferenciacije kot definiranje samega sebe kot enkratno

osebo, ki se razlikuje od drugih. Upoštevajo se posameznikove individualne značilnosti. Posameznik mora definirati samega sebe in najti socialno mrežo, ki ga bo podprla, sprejela in prepoznala njegove individualne lastnosti.

– Načelo normalizacije

Krajncan (2006, str. 91) opisuje, »da prizadevanje za normalizacijo pomeni, da bi razmere v stanovanjski skupini približali razmeram, v katerih živijo mladostniki doma. Poudarjajo se večja odprtost, demokratičnost, soustvarjanje, dogovarjanje ...«. Skalar (1995, str. 44) opredeljuje »normalizacijo kot cilj, da minimiziramo škodo, ki jo naredi oziroma prinaša institucija«. Pri tem bi bile na prvem mestu potrebe otrok in mladostnikov v stanovanjskih skupinah.

Mladostniki niso v stanovanjski skupini vedno prostovoljno, kar vpliva na povečan nadzor in hierarhijo odnosov. Hkrati tudi stigmatizira stanovanjske skupine. Pri tem je pomembna sama fizična podoba ustanove, ki naj ne bi po svoji arhitekturi in dodatkih izstopala iz okolja. Paziti je tudi potrebno, da ima vsak mladostnik in otrok v stanovanjski skupini zagotovljen zasebni prostor. Izogibati se je potrebno raznim napisom in tablam, da je tam stanovanjska skupina (Krajncan, 2006).

Dejavniki po Krajncan in Šoln Vrbinc (2015, str. 14– 15), ki vplivajo na to, da je težko izvajati normalizacijo:

- zaradi pravne ureditve stanovanjske skupine ne morejo imeti svojega transakcijskega računa in gotovine;
- če se gradi večje število stanovanjskih skupin v majhnem kraju ob upravi vzgojnega zavoda, je še vedno velika možnost, da otroke in mladostnike v okolici stigmatizirajo;
- same ustanove naj ne bi zaznavala okolica kot ustanovo;
- razpršenost zavodov oziroma stanovanjskih skupin bi morala biti bolj regionalno; tako bi otroci in mladostniki bivali bližje svojemu domačemu kraju in tam obiskovali šolo; celotna Primorska, Koroška, celjska regija, Bela krajina, osrednja in spodnja Dolenjska, Zasavje in Posavje nimajo ustreznih oblik namestitve in tako so otroci in mladostniki nameščeni v zavode daleč od svojega domačega okolja.

Namestitev v stanovanjsko skupino

Center za socialno delo lahko po 167. členu DZ nujno izvede odvzem otroka staršem in ga da v vzgojo in varstvo drugi osebi ali zavodu, če so starši zanemarili otrokovo vzgojo in varstvo

ali če je to iz drugih pomembnih razlogov v otrokovo korist. Center za socialno delo mora v dvanajstih urah po odvzemu otroka predlagati sodišču izdajo začasne odredbe o odvzemu otroka (Družinski zakonik, 2017). Sodišče staršem po 174. členu DZ lahko odvzame otroka in ga namesti k drugi osebi, v rejništvo ali v zavod, če je otrok ogrožen in je mogoče le z odvzemom v zadostni meri zavarovati njegove koristi in če okoliščine primera kažejo, da bodo starši po določenem času ponovno lahko prevzeli skrb za njegovo vzgojo in varstvo (Družinski zakonik, 2017). Le-ta tudi odloči o ustavitvi izvrševanja ukrepa takoj, ko prenehajo razlogi, zaradi katerih je bil ukrep izrečen.

Center za socialno delo izdelava načrt pomoči in spremlja mladostnika. Ukrep lahko traja nadaljnja tri leta, izjemoma se lahko podaljša. Otrok, ki je pridobil popolno poslovno sposobnost, sme ostati v zavodu le, če v to pisno privoli (Družinski zakonik, 2017). Namestitev mladostnikov v vzgojne zavode, stanovanjske skupine nikoli ni nekaj veselega za mladostnika, ker si večinoma tega niso izbrali sami oziroma prostovoljno. Torej gre na nek način za prisilo, katere sporočilo pravi, da je mladostnik nesposoben in družbeno nezaželen. Posledično je tudi postopek nameščanja mladostnikov v vzgojne zavode stresen trenutek (Krajncan, 2006).

V Mladinskem domu Jarše (stanovanjske skupine, b. d.) je napisano, »da ima mladostnik tudi možnost obiska stanovanjskih skupin pred končno odločitvijo. Zahteve glede bivanja so naslednje:

- mladostnik ali mladostnica mora obiskovati kakršen koli izobraževalni program ali izjemoma redno opravljati honorarno delo;
- sprejeti mora hišni red posamezne skupine, ki predpisuje, kdo, kdaj in kaj počne v skupini;
- mladostnik ali mladostnica je pripravljen ali pripravljena reševati svoje težave«.

Za konec je še pomembno, da podpišejo sporazum mladostnik, starši in vzgojitelji. Ta mladostnika obvezuje, da se bo držal pravil in bo izpolnjeval svoje dolžnosti, vzgojitelje pa, da mu bodo pri tem pomagali in ga spodbujali. V sporazumu se natančneje določijo tudi pomembnejši skupni cilji (Mladinski dom Jarše, stanovanjske skupine, b. d.).

Za vsakega mladostnika so vzgojitelji dolžni v roku enega meseca po sprejemu napisati individualiziran vzgojni načrt, z njim pa morajo seznaniti starše in mladostnika. V njem so opredeljeni cilji na področju šolstva, vzgojno področje in delo s starši. Konkretizirajo se točno določeni cilji posebej samo za mladostnika na teh področjih. Starši lahko nanj podajo pripombe. Na strokovnih timskih sestankih so prisotni vzgojitelji, socialni delavec in starši.

Namestitev otroka ali mladostnika v stanovanjsko skupino je brezplačna, če gre za začasni odvzem, stroške oskrbe pa krije Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Če gre za nujni

odvzem, morajo stroške kriti starši. Starši prispevajo žepnino in za druge posebne stroške, ki jih ima otrok ali mladostnik (Družinski zakonik, 2017). Socialni delavec na centru za socialno delo spremlja mladostnikovo bivanje v stanovanjski skupini, udeležuje se timskih sestankov in sodeluje s starši. Navadno otrok preživlja »vikende« in počitnice doma. Pomembno je, da imajo starši redne stike z vzgojitelji in s socialnim delavcem ter da zavzamejo aktiven pristop pri reševanju težav (Šoln Vrbinc, Jakič Brezočnik in Švalj, 2016).

Krajncan (2006) opisuje, da se morajo otroci in mladostniki v ustanovi po sprejemu prilagoditi, kar pomeni, da morajo tudi sprejeti pogoje. Pogoji, za katere se ne morejo pogajati, so »stavba v kateri bodo stanovali, kdo so zaposleni strokovni delavci, drugi mladostniki in otroci, s katerimi bodo bivali, in program, po katerem poteka vzgoja. Vse to lahko negativno vpliva na posameznika. Če je lokacija stanovanjske skupine oddaljena od domačega bivališča, se prekinejo socialna razmerja; problem je tudi, če se uporabnik ne ujame z nobenim izmed delavcev« (Krajncan, 2006, str. 115).

Leskošek (1999) povzema, da stanovanjske skupine ne rešujejo povsem stanovanjske stiske mladostnika. Konec tedna morajo načeloma mladostniki še vedno hoditi domov v domače okolje.

Postopek odpusta iz stanovanjske skupine

Postopek odpusta iz stanovanjske skupine poteka podobno kot postopek namestitve (izjava otroka ali mladostnika in njegovih staršev, mnenje stanovanjske skupine, mnenje strokovne komisije centra za socialno delo, ustna obravnava in na koncu odločba o odpustu iz stanovanjske skupine) (Šoln Vrbinc, Jakič Brezočnik in Švalj, 2016).

Zaključevanje bivanja redno v stanovanjski skupini pomeni zaključevati načrtovano z individualiziranim programom (IP). Strokovni tim se na timskem sestanku (januarja, februarja) z vzgojitelji, starši, mladostnikom in centrom za socialno delo dogovori o načrtovanem odpustu ob zaključku šolskega leta. Sodišče prekine odločbo o namestitvi na podlagi mnenja centra za socialno delo. Če gre mladostnik naprej v mladinsko stanovanje, ostane odločba naprej aktivna, samo sklenejo se določeni novi dogovori.

Torej sta dve možnosti odpustitve:

1. pri osemnajstih letih se lahko mladostnik sam odloči, kadar želi, da bo zapustil stanovanjsko skupino, in center za socialno delo izda poročilo, sodišče pa odločbo o prekinitvi;
2. mladoletni mladostniki potrebujejo s strani vzgojiteljev v stanovanjski skupini predlog o prekinitvi bivanja in center za socialno delo se potem odloči ter sporoči mnenje sodišču, ki se odloči dokončno (Družinski zakonik, 2017).

Izreden odpust pomeni, da se mladostnik odloči v stanovanjski skupini, da jo bo zapustil ali pa je s strani vzgojiteljev podan predlog za izključitev in odhod domov. Predlog za izključitev podajo vzgojitelji, ker bivanje za mladostnika v stanovanjski skupini ni več smiselno. To pomeni, da mladostnik ne zadovoljuje potreb in ciljev v skladu z narejenim individualiziranim načrtom (Skalar, 1995).

Že s samim vstopom v stanovanjsko skupino vzgojitelji pripravljajo mladostnika na samostojnost. Sam proces osamosvajanja je del strokovne obravnave. Priprave na zaključek bivanja se začnejo tudi intenzivno izvajati približno eno leto pred odhodom. V samem zaključku bolj konkretizirajo same cilje, kot so na primer, kje se mladostnik vidi v prihodnosti, kdaj bi bilo dobro zanj, kako bo s finančnim stanjem in z njegovim socialnim okoljem, kako bo družina vključena, kje bo bival, kdo mu bo v pomoč, če vzgojiteljev ne bo več ob njem ...

Pred izstopom se poveča strah pred spremembami zaradi tega, ker imajo mladostniki zelo malo dobrih izkušenj z okoljem. Pri tem ima velik vpliv tudi lokacija, kjer se stanovanjska skupina nahaja. Še danes se pojavlja, da so stanovanjske skupine glede na zgodovinsko vlogo vzgojnih zavodov v očeh prebivalcev obremenjene s predsodki. Pri spreminjanju teh predsodkov ima stanovanjska skupina ključno vlogo. To pomeni, da mora biti navzven odprta, mora se vključevati v kulturno življenje okolja in si prizadevati za izmenjavanje informacij ter samopredstavitev (Krajncan, 2006).

Pred končanjem bivanja v stanovanjski skupini je potrebno pravočasno začeti pripravljati mladostnika na odpust. Mladostniki si do svojega odhoda že ustvarijo neko socialno okolje, ki jim omogoča, da se vključijo v nov krog ljudi. Ob odhodu je potrebno tudi pripraviti družino na vrnitev mladostnika (Kiehn, 1997). Kot raziskuje Kiehn (1997) je po večini izjav mladostnikov v stanovanjskih skupinah ob zaključevanju bivanja zanje največji problem strah pred osamljenostjo. Kot ugotavljata Krajncan in Šoln Vrbinc (2015, str. 27) »se v povprečju tretjina otrok vrne iz stanovanjske skupine v svojo domače okolje, kar še ne pomeni, da so doma ustrezne razmere za to. Tretjina se osamosvoji, tretjina pa nadaljuje v mladinskih stanovanjskih skupinah. Do 20 odstotkov otrok nima prave izbire, kam naj gredo po končani obravnavi. Velike težave imajo tudi tisti, ki jih predčasno odpustijo iz zavoda ali sami odidejo«.

Ločičnik (2016) je prišel do ugotovitve, da so mladostniki, ki bivajo v vzgojnih zavodih, zadovoljni s podporo in pripravo na samostojnost, ki jo nudijo strokovni delavci. Razlogi za namestitev so večinoma povezani s primarno družino.

Vse stanovanjske skupine v Sloveniji za srednješolsko populacijo

Strokovnjaki tudi pri nas ugotavljajo, da je stanovanjskih skupin premalo in da veliko mladih ne morejo namestiti. Po večini doma ne morejo ostati, zato jih pošljejo v vzgojne zavode. Danes v Sloveniji delujejo naslednje stanovanjske skupine:

- dve stanovanjski skupini Vzgojnega zavoda Logatec (Rdeča kljuka, Postojna);
- stanovanjska skupina Vzgojnega zavoda Višnja Gora (Brod - Ljubljana);
- šest stanovanjskih skupin Mladinskega doma Maribor (stanovanjska skupina ena, stanovanjska skupina dva, stanovanjska skupina tri, stanovanjska skupina štiri, stanovanjska skupina pet in Velenje);
- štiri stanovanjske skupine v Mladinskem domu Jarše (Črnuška Gmajna, Zeleni tir, Kokos in Hiša);
- pet stanovanjskih skupin vzgojnega zavoda Kranj (Kranj, Črnova, Mlaka, Stražišče in Škofja Loka);
- dve stanovanjski skupini v Mladinskem domu Malči Beličeve (na Ažmanovi v Ljubljani, Brežice) (Razlike in podobnosti med nekaterimi vzgojnimi zavodi za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami, b. d.).

Sodelovanje centra za socialno delo, staršev in vzgojiteljev

Ob sprejemu v stanovanjsko skupino se starši mladostnikov obvežejo, da bodo aktivno sodelovali v procesu vzgoje. Starši, vzgojitelji in mladostnik so dolžni v prostorih stanovanjske skupine organizirati pogovore minimalno enkrat na mesec, po potrebi pa tudi večkrat. Namen pogovorov je izmenjava informacij, informiranje staršev o učinkovitih vzgojnih pristopih, skupno postavljanje individualiziranih ciljev, skupni dogovori in vzpostavljanje koalicije o vzgoji, aktivno sodelovanje mladostnika (Mladinski dom Jarše, stanovanjske skupine, b. d.). Pri delu s starši vzgojitelji izhajajo iz pozicije, da so starši enakovredni partnerji v delovnem odnosu. Sodelovanje s starši strokovni delavci ocenjujejo kot zelo pomembno, saj jim to prinaša vpogled v družino, pomoč pri razumevanju otroka, pomoč pri delu z otrokom in uspeh pri vzgojnem delu (Gradišar, 2015).

Gradišar (2015) v svoji raziskavi ugotavlja stališča vzgojiteljev do aktivnega vključevanja staršev. Rezultati so pokazali, da se vse ustanove zavedajo, kako pomemben je intenziven odnos s starši. Izpostavijo tudi, da si želijo več sodelovanja centra za socialno delo z družino. Družinski člani morajo začititi, da so pomemben del procesa pomoči mladostniku. Kot problem so vzgojitelji izpostavili, da intenzivno delo v skupini ne dopušča toliko časa še za sodelovanje s starši. Borovnik in Mikelj (2015, str. 152) opredelita nalogo vzgojiteljev. »Vzgojitelji so

mladostniku zgled in mu nudijo podporo, razumevanje in sprejemanje, ki jih od staršev večkrat ni deležen. Hkrati vzgojitelji postavljajo jasne meje in pravila v stanovanjski skupini«. Vzgojitelji sledijo ciljem in načelom ustanove ter s samim načinom dela in svojo osebnostjo oblikujejo življenje v skupini. Vzgojitelj je odgovoren za vsakega mladostnika v stanovanjski skupini in prevzame starševsko vlogo (Skalar, 1995). Zelo pomembno je, kakšen odnos vzpostavi z mladostnikom. Nenehno je tudi v kontaktu s šolo in starši. Vzgojitelji postanejo tudi socialni starši mladostnikom. Kompenzirajo primanjkljaje iz primarne družine in so začasna družina mladostnika. Skupaj so vse šolske dni in včasih še »vikende«. Stanovanjske skupine so tudi organizirane po družinskem modelu. Po družinskem modelu so mladostnikom zagotovljeni varnost in zaščita ter razumevanje in sprejemanje s strani več vzgojiteljev (Skalar, 1995). Torej predstavljajo vzgojitelji odgovorne in spoštljive zaveznike v procesu pomoči in soustvarjanja. Pomembna so tri Lormanova načela za življenje in delo z mladostniki. To pomeni, da jih kot vzgojitelj varuješ, podpiraš in pustiš pri miru (potrebno je vedeti, kdaj se je potrebno odmakniti). V delovnem odnosu poteka dvosmerna komunikacija. Hkrati se učijo vzgojitelji od mladostnika, kot tudi mladostnik od vzgojiteljev. Spoznavajo, kako se lahko drug drugemu pridružijo v procesu iskanja rešitev (Čačinovič Vogrinčič, 2005).

Center za socialno delo in stanovanjska skupina organizirata minimalno vsake pol leta strokovni tim, na katerem so prisotni mladostnik, socialni delavec, starši in vzgojitelj. Namen tima je evalvacija preteklega pol leta in dogovori za naprej. Vzgojitelji in mladostnik lahko po potrebi poiščejo dodatno pomoč pri posameznih zunanjih strokovnjakih in ustanovah, kot so psiholog, psihiater, svetovalni center za otroke in mladostnike ter drugo (Krajncan in Šoln Vrbinc, 2015). Naloga socialnega delavca v procesu pomoči je, da je dolžen poskrbeti za to, da se bosta uporabnik in okolje v prihodnosti sposobna lotevati problemov sama in skupaj. To pomeni, da je opredelitev strokovnih ciljev pri procesih podpore in pomoči tridelna. Potrebno je krepiti moč uporabnika, krepiti moč staršev in krepiti moč družine (Bouwkamp in Bouwkamp, 2014). Krajncan in Šoln Vrbinc (2015) sta naredila raziskavo o sodelovanju centra za socialno delo in stanovanjskih skupin. Ocenjujeta, da je bilo v preteklosti sodelovanje boljše kot danes. Razlogi za manjšo povezanost gre pripisati različnim pristojnostim in postopkovnim pravilom področij. Rezultati so tudi pokazali slabo pripravljenost dokumentacije o uporabniku.

Grum (2010) v svoji raziskovalni nalogi sprašuje vzgojitelje v vzgojnih zavodih o pripravi mladostnikov na samostojnost. Ugotovila je, da se vzgojitelji zavedajo pomena priprave na različnih področjih. Izpostavili so pomanjkljivosti glede sodelovanja z družino in s centri za socialno delo. Vzgojitelji so izpostavili, da v vzgojnem zavodu mladostnik izboljša svoje vedenjske vzorce in težave, situacija v družini pa ostaja še vedno enaka. Vzgojitelji so tudi

izpostavili, da mladostniki niso motivirani za sodelovanje. Mladostniki se ne zavedajo realnega in ekonomskega stanja zunaj vzgojnega zavoda. Ugotovila je tudi, da se pojavlja, da mladostniki nimajo zunanje socialne mreže izven vzgojnih zavodov. Intervjuvani vzgojitelji so mnenja, da imajo mladostniki malo stika z vrstniki v okolici zavoda, stiki s krajani potekajo preko odprtih prireditev in da je izpostavljena samo povezava s preprodajalci drog. Mladostniki hodijo med »vikendi« tudi domov, kar pomeni, da so samo še bolj razdvojeni med dve »družini«. Po mnenju vzgojiteljev naj bi imeli starši probleme s pripravo mladostnika na samostojnost doma. Pomanjkanje znanja in veščin staršev za vzgojo je posledica neopremljenost mladostnikov v zavodih. Po odpustu se tudi sodelovanje centra za socialno delo in zavoda ter mladostniki zaključijo. V času bivanja mladostnika v vzgojnem zavodu se torej premalo dela z družino.

Dolinar (2017) piše o negotovosti mladostnikov glede zapuščanja zunajdružinske oskrbe. Ugotovila je, da potrebujemo bolj fleksibilne programe, kot so na primer mladinski domovi, da bi se prilagajali posameznikom. Lorenčič (2006) je tudi prišel v svoji raziskovalni nalogi do ugotovitve, da se 60 odstotkov mladostnikov po bivanju v mladinskem domu vrne domov. Razmere doma pa ni nujno, da se vedno uredijo. Mladostnik potrebuje poinstitucionalno podporo, ki mu bo predstavljala varno okolje.

V raziskavi od Krajncan in Šoln Vrbinc (2015) so odgovarjali ravnatelji vzgojnih zavodov. Glede na visok odstotek mladostnikov, ki so psihiatrično obravnavani, ugotavljata, da vzgojni zavodi ne dobijo vseh pomembnih podatkov zaradi varovanja osebnih podatkov. Ugotovila sta tudi, da je premalo sodelovanja s starši zaradi pomanjkanja izobraževanja za strokovne delavce glede dela z odraslimi in ker strokovni delavci nimajo toliko časa za delo s starši. Za boljše delo predlagata manj otrok v vzgojnih skupinah, bolj individualizirano delo, delo s starši na terenu, prisotnost več kot enega vzgojitelja vedno, multidisciplinarnost, specializacija za določeno populacijo mladostnikov. Mreža organizacij v Sloveniji ni dobro povezana. Smiselno bi bilo povezati nevladne organizacije, svetovalne centre, psihiatrične oddelke v enoten sistem (Krajncan in Šoln Vrbinc, 2015).

2. FORMULACIJA PROBLEMA

Raziskovala bom, kakšno podporno mrežo imajo mladostniki v stanovanjski skupini ob zaključevanju bivanja. Za to temo sem se odločila, ker sem tudi sama opravljala prakso v različnih stanovanjskih skupinah. Spoznavala sem različne pristope vzgojiteljev in odnose v stanovanjski skupini ter prav tako z zunanjim okoljem. Ustrezna podpora mladostnikom omogoča, da lahko neposredno izražajo čustva, nagnjenja, želje, mnenja, odpor in počutje. Kot problem bi izpostavila podporno mrežo mladostnika v stanovanjski skupini ob zaključku bivanja. V tem obdobju so mladostniki najbolj ranljivi, saj morajo zapustiti stanovanjsko skupino in če nimajo dobro razvejanega podpornega omrežja, je lahko prehod zelo težak in ima posledice tudi v prihodnosti. Potrebno je tekom celotnega bivanja spodbujati učenje spretnosti za vsakdanje življenje. Institucionalno okolje z določenimi obveznostmi in pravili postavi osnove za strukturirano bivanje. Želim tudi primerjati, kako je s podporo v vmesnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini in kako je sedaj, ko zaključujejo bivanje. V zaključnem obdobju namreč sledi nadgraditev priprave na odpust. S tem mladostnik pridobi potrebno samostojnost in odgovornost. Ključno je, s kom ima v tem obdobju socialne stike in koliko ga podpirajo na njegovi poti. Vprašanje je, če so nekateri načini delovanja v stanovanjskih skupinah in povezovanja z zunanjo okolico povsem uspešni.

Moja raziskava bo temeljila samo na stanovanjskih skupinah v Sloveniji. Namen se imam osredotočiti na srednješolske mladostnike, ki so še v stanovanjski skupini in so v času pred odhodom iz nje. Pomembno je, da se z mladostnikom strokovni delavci že bolj intenzivno pogovarjajo o samem procesu osamosvajanja in prihodnosti. Bistvena je celostna in kakovostna obravnava mladostnika od njegovega prihoda, do trenutka, ko je čas za odhod. Intervjuje sem opravila v petih vzgojnih zavodih oziroma mladinskih domovih s stanovanjskimi skupinami. V zavodih vedo, da imajo mladostniki težave ob izstopu v samostojno življenje in nazaj v družino. Ko se odločba o namestitvi zaključí, so mladostniki prepuščeni sami sebi. Danes so že nastali določeni ukrepi, kot so mladinska stanovanja v okviru mladinskih domov in strokovni centri za pomoč drugim vzgojno- izobraževalnim zavodom. Hkrati so se tudi povezali z drugimi strokovnjaki, da so lahko začeli s pooskrbo mladostnikov. Organizirali so se sami. Vse stanovanjske skupine imajo podobne probleme, saj je enaka organizacija.

Raziskava lahko služi tudi vsem stanovanjskim skupinam kot vpogled, kako ocenjujejo mladostniki podporo v stanovanjski skupini in zunaj nje ter o participaciji mladostnika. Glede na odnos do praktičnega delovanja je raziskava uporabna, saj lahko rezultati služijo za neposredne potrebe prakse, prav tako bodo uporabni pri načrtovanju programov v stanovanjskih

skupinah v prihodnje in pri boljšem zagotavljanju potreb in podpore mladostnikom. Rezultati služijo tudi kot povratna informacija za vse ostale organizacije, ki sodelujejo z mladostnikom.

2.1. Raziskovalna vprašanja

1. Kako mladostnik ocenjuje podporno mrežo v stanovanjski skupini ob zaključku bivanja?
2. Kako vidi mladostnik podporo za osamosvajanje v vmesnem in zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini?
3. Kako ocenjuje mladostnik svojo participacijo v stanovanjski skupini glede na samo bivanje?
4. Kako mladostnik ocenjuje podporno mrežo v zunanjem okolju?
5. Kako in v čem vidijo mladostniki v stanovanjski skupini možnosti za boljšo podporno mrežo v zaključevanju bivanja in kje ovire pri tem?

3. METODOLOGIJA

3.1. Vrsta raziskave

Moja raziskava je kvalitativna. »To je raziskava, ki jo sestavljajo izkustveno gradivo, zbrano v raziskovalnem procesu, besedni opisi ali pripovedi, in v kateri je to gradivo tudi obdelano in analizirano na beseden način brez uporabe merskih postopkov, ki dajo števila, in brez operacij nad števili« (Mesec, 2007, str. 11). Tudi jaz sem zbirala besedne opise, mnenja, želje in poglede uporabnikov v stanovanjskih skupinah. V nadaljevanju analize sem gradivo analizirala na beseden način, brez uporabe merskih postopkov.

Raziskava je eksplorativna oziroma poizvedovalna, saj sem odkrivala problem, ga formulirala in temu primerno postavila hipoteze. Moja raziskava je tudi empirična, ker sem zbirala novo, neposredno izkustveno gradivo s spraševanjem (Mesec, 2007).

3.2. Spremenljivke oz. teme raziskovanja

Osredotočila sem se na podporno mrežo mladostnikov v stanovanjski skupini in podporno mrežo mladostnikov v zunanjem okolju, na participacijo mladostnika ter pripravo na zaključno obdobje in na primerjavo podpore za osamosvajanje mladostnikov v vmesnem obdobju v stanovanjski skupini ter ob zaključevanju bivanja.

Pri podporni mreži v stanovanjski skupini sem se osredotočila na odnose med mladostniki in sostanovalci ter vzgojitelji.

Pri participaciji mladostnika sem jih spraševala, kakšna je njihova vloga v stanovanjski skupini in zunaj nje ter kako bi sami ocenili svoje sodelovanje in svoj doprinos v stanovanjski skupini.

Pri podporni mreži v zunanjem okolju sem se osredotočila na prijatelje, vrstnike, šolo, prostočasne dejavnosti, druge institucije, družino, nevladne organizacije ... Raziskala sem, s kom se družijo, kaj vse počnejo in koliko jim pomenijo ti stiki.

Pri razliki med podporo mladostnikov v vmesnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini in ob zaključevanju bivanja sem se osredotočila, kakšno podporo za osamosvajanje imajo v vmesnem obdobju in kakšno v zaključnem ter ali mladostniki opazijo razliko.

Pri zaključnem obdobju sem spraševala po odgovornosti, ki jo imajo v stanovanjski skupini, na katerih področjih bi še potrebovali podporo, kje vidijo ovire, kje priložnost za spremembe podpore v stanovanjski skupini in zunaj nje.

3.3. Merski instrumenti

Za raziskovanje sem uporabila merski instrument delno strukturiran vprašalnik, ki sem ga vnaprej pripravila in tematsko razdelila. Vprašanja sem razporedila po tematskih sklopih glede na participacijo, podporo s strani vzgojiteljev, sostanovalcev, podporo s strani zunanjega okolja in glede na pripravo v zaključnem obdobju.

3.4. Opredelitev enot raziskovanja

Populacijo predstavljajo vsi srednješolski mladostniki v stanovanjskih skupinah v Sloveniji v letu 2018/2019, v katerih so na polletnem evalvacijskem timu (januarja/februarja) sklenili, da je mladostnik pripravljen na odhod tekom šolskega leta oziroma so mladostniki eno leto od odhoda iz stanovanjske skupine. Vzorec obsega stanovanjske skupine, od katerih sem dobila pozitiven odgovor za opravljanje intervjujev. Vzorec je neslučajnostni in priložnostni, saj sem izbrala le nekaj uporabnikov iz stanovanjskih skupin, od katerih sem dobila pozitiven odgovor. Preko opravljanja prakse v stanovanjskih skupinah sem si tudi v določenih skupinah hitreje uredila intervjuje. Za namen kvalitativne raziskave sem opravila 10 intervjujev z mladostniki v stanovanjskih skupinah ob zaključevanju bivanja.

3.5. Zbiranje podatkov oz. empiričnega gradiva

Pri zbiranju podatkov sem uporabila delno standardiziran intervju, ki sem ga pripravila vnaprej. Metoda zbiranja podatkov je intervju. Vir podatkov so pogovori z uporabniki v stanovanjskih skupinah, v katerih sem dobila pozitiven odgovor, da lahko opravim intervjuje. Spraševala sem vsakega uporabnika posebej. Vsak je tudi dobil vnaprej določena vprašanja v enakem vrstnem redu. Odgovori niso bili vnaprej določeni. Če so se uporabniki strinjali, sem pogovor tudi snemala, sicer sem ga zapisala po pogovoru. Za intervju sem se predhodno glede termina dogovorila z vzgojitelji stanovanjskih skupin, v katerih se je mladostnik strinjal, da želi opraviti intervju.

3.6. Obdelava gradiva

Podatke sem obdelala kvalitativno. Intervjuje, ki sem jih opravila, sem najprej dobesedno prepisala v skupen dokument na računalniku in jih uredila. Te sem najprej natančno prebrala in nato razmislila, kaj pomenijo posamezne izjave, ter jih označila. Najprej sem naredila odprto kodiranje, na podlagi tega še osno in odnosno kodiranje. Pri odprtem kodiranju sem najprej izbranim izjavam pripisala pojme ter nato tudi kategorijo, nadkategorijo in temo. Zaradi

boljšega pregleda sem pri tem oblikovala tabelo. Pri osnem kodiranju sem razporedila vse pojme iz intervjujev od najsplošnejših (tem) do najbolj konkretnih (pojmov) v hierarhijo. Pri odnosnem kodiranju sem iskala povezave med kategorijami ali znotraj njih, jih zapisala ter jih prikazala tudi v obliki shem (Mesec, 2007).

4. NAČRT DISEMINACIJE REZULTATOV

Ko sem podatke uredila, sem napisala še raziskovalno poročilo, ki ga bom nato pokazala strokovnim delavcem, mentorju na praksi in vsem, ki bi jih tematika zanimala. Diplomsko nalogo bom tudi zagovarjala na Fakulteti za socialno delo.

Rezultate bi z dovoljenjem zaposlenih tudi objavila na spletni strani strokovnega centra, kjer objavljajo različne članke. Objavila bi na spletni strani zaradi tega, ker je ogled mogoč vsakemu, ki ga tema zanima oziroma želi o tem več zvedeti ter ima dostop do interneta.

5. ČASOVNO-TERMINSKI NAČRT

Preliminarna faza je potekala od januarja do konca februarja 2019. Izbrala sem si temo diplomske naloge in pregledala literaturo ter imela pogovor z mentorjem. Sledila je faza načrtovanja, ki je potekala v marcu 2019. Najprej sem formulirala problem, določila raziskovalna vprašanja in teme raziskovanja. Tako sem dobila neko osnovo, da sem lahko sestavila vprašalnik, ki sem ga tudi testirala. To sem izvedla tako, da sem razdelila vprašalnik dvema naključnima mladostnikoma iz svoje prakse v stanovanjski skupini. Pogovorila sem se tudi z mentorjem na praksi glede ustreznosti vprašalnika. Faza izvedbe je potekala konec aprila 2019 in maja 2019. Vzpostavila sem kontakt z ravnateljki vzgojnih zavodov v Sloveniji s srednješolsko populacijo. Glede na pozitivne odgovore sem kontaktirala stanovanjske skupine in se dogovorila za izvedbo intervjuja z mladostnikom. Faza obdelave podatkov je potekala v mesecu juniju 2019. Diplomsko nalogo sem oddala v roku, tj. oktobra 2019. Faza poročanja bo sledila v novembru 2019. Celotno diplomsko delo sem delala približno pol leta (Mesec, 2007).

6. REZULTATI

Ugotovila sem, da so mladostniki v stanovanjskih skupinah ob zaključevanju bivanja stari večinoma 18 in 19 let. Dolžina bivanja v stanovanjski skupini je od dveh (*drugo leto /E4/*) do pet let (*5 let /H4/*). Večina je dva do tri leta v stanovanjski skupini.

Razlogi za namestitev so največkrat povezani z domačim okoljem in odnosi doma (*pri šestnajstih letih je mene in očeta mačeha poslala ven iz stanovanja /H3a/*), z alkoholizmom (*moj oče je alkoholik /A3a/*), s težavami v rejniški družini (*od rejniške družine sem prišla, ker smo se tam prepirali (E3/)* in z nestabilnostjo staršev. Drugi razlogi so povezani še s težavami na šolskem področju (*tudi poslabšan uspeh v šoli in da nisem sploh hodila več v šolo /F3b/*), ki so posledica nezdravih odnosov doma. Redkeje so razlogi povezani s težavami v partnerskem odnosu in z institucionalnim varstvom.

Vsi mladostniki imajo namen zapustiti stanovanjsko skupino v roku do enega leta. Največ jih odhaja že junija 2019 (*že konec šolskega leta /B5/*). Mladostniki zapuščajo stanovanjsko skupino večinoma na reden način. Manj pa jih odhaja izredno (*izredno, ker želim sama zapustiti stanovanjsko skupino /E6a/*), v kateri jih vzgojitelji ne podpirajo glede odhoda.

Kako ocenjuje mladostnik svojo participacijo v stanovanjski skupini glede na samo bivanje?

Na vprašanje glede njihove odgovornosti v stanovanjski skupini so mladostniki odgovorili, da lahko sodelujejo največ pri čiščenju (*sodelujem pri čiščenju /A7a/*), v delavnicah in pri kuhanju. Malo manj pogost je bil odgovor, da z učnimi urami (*da vsak dan opravi učne ure /C7b/*), z upoštevanjem pravil in vzdrževanjem reda. Redkeje so odgovorili, da imajo odgovornost pri skrbi zase (*skrbim zase /F7d/*), da sodelujejo pri projektih v stanovanjski skupini (*sodelujem pri projektih, ki jih vzgojitelji določijo /F7e/*), pri nakupovanju živil, pri hišnih opravilih, na skupinskih sestankih, v športu in terapevtski skupini.

Polovica je mnenja, da je njihov doprinos v stanovanjski skupini velik (*večina sostanovalcev se obrača name za nasvete, kako bi morali delati stvari /F8b/*), druga pa, da se držijo zase (*sedaj se bolj držim zase, ker imam zadosti svojih problemov /E8b/*).

Kako vidijo mladostniki podporo za osamosvajanje v vmesnem in zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini?

Samostojnost je vsem mladostnikom pomembna v tem, da si samosvoj človek (*da znaš skrbeti sam zase /D24a/*) in neodvisen od drugih. Manj pogosti odgovori so še samostojno kuhanje, pranje in skrb zase ter izpolnjevanje svojih obveznosti. Za svojo samostojnost so se v stanovanjski skupini mladostniki največ naučili o hišnih opravilih, med katerimi so našteali

kuhanje, pranje, likanje, čistočo in red ter organiziranje dneva. Vsi so tudi odgovorili, da imajo svoja močna področja. To so osebne lastnosti, različna področja šole, šport in druge prostčasne aktivnosti.

V vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini so mladostniki podporo za osamosvajanje ocenili večinoma kot dobro (*dobra podpora je /J10a/*). Najpogosteje so izpostavili socialno vključevanje (*oni mi zelo pomagajo, ker me je bilo včasih zelo strah jesti in biti okoli ljudi /A10a/*), spodbujanje k samostojnosti (*vedno so me spodbujali k samostojnosti /B10a/*), stroga pravila in kazni (*imela sem stroga pravila glede učenja in pa tudi telefon so mi kdaj vzeli /H10b/*) in osnove samostojnega življenja (*osnove samostojnega življenja /D10b/*). Med drugim so bili redkeje med odgovori, da so jim vzgojitelji vedno na voljo in jim omogočijo interesne dejavnosti, upoštevajo želje mladostnikov, učijo mladostnike bivanja v hiši in jih postavijo na realna tla; sprotno preverjanje, nezaupanje, učenje gospodinjskih opravil, širjenje splošne razgledanosti in preveč spodbujanja glede navezovanje stikov (*včasih me silijo, da preveč sodelujem, in je tudi to zame preveč /A10c/*).

Pri odgovorih glede podpore za osamosvajanje s strani vzgojiteljev v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini so tudi nekateri mladostniki opazili nadgradnjo vmesnega obdobja. Mladostniki so deljenega mnenja. Polovica mladostnikov trdi, da ne vidijo razlike oziroma nimajo občutka, da dobijo nadgradnjo. Med njimi so tudi mladostniki, ki zapuščajo stanovanjsko skupino izredno in niso deležni podpore za osamosvajanje v zaključnem obdobju (*nismo se pa še pogovarjali o stanovanju, ker se ne strinjajo z mano, da bi že šel konec junija ven /I11c/*). Druga polovica pa opazi napredek glede podpore za samostojnost. Mladostniki večinoma navajajo, da so vzgojitelji manj pazljivi na to, kaj delajo (*sedaj pa so manj pazljivi na to, kaj delam /F11a/*), večje je zaupanje in začnejo se dogovarjati glede stanovanja po odhodu (*pogovarjamo se tudi o iskanju stanovanja in kako bi izgledalo, če bi mi oni plačevali delno stanovanje /F11d/*). Še vedno je nekaj posameznikov, ki navajajo, da se samo pogovarjajo o prihodnosti in da ni podpore. Redkeje so mladostniki omenili visoka pričakovanja, opazovanje, kako sam funkcioniraš, pogovor o osamosvajanju, iskanje dela, delanje na svoji samostojnosti, razmišljanje, kaj želi za naprej, in da sami sprejemajo vse odločitve.

Kako mladostnik ocenjuje podporno mrežo v stanovanjski skupini ob zaključku bivanja?

Mladostniki se s svojimi sstanovalci dobro razumejo in imajo v redu odnose (*z vsemi se razumem /H12/*). Večina mladostnikov je mnenja, da dobijo podporo od stanovalcev za pogovor, na šolskem področju, z nasveti, s pomočjo pri hišnih opravilih, pri kuhanju, z zaupljivostjo in s posojanjem stvari (*če kaj potrebujem, mi posodijo /E13a/*). Mladostniki so

tudi mnenja, da ne dobijo popolne podpore in spodbude (*ampak se ne morem popolnoma na njih zanesti /E13c/*), ampak se lahko še vedno pogovorijo z njimi (*me ne podpirajo, ampak se lahko z nekaterimi pogovorim, če me kaj muči /G13a,b/*). Na vprašanje, koliko prijateljev, ki jim zaupajo, imajo v stanovanjski skupini, so mladostniki večinoma odgovorili, da nimajo osebe (*nobenega /C14/*), ki bi ji lahko zaupali in jim je res pomembna v življenju.

Podporo vzgojiteljev mladostniki navajajo večinoma na področju učne pomoči (*v pomoč so mi na področju šole nekateri vzgojitelji /G9a/*) in malo manj pogoste so vsakodnevne potrebe v stanovanjski skupini (*urejajo vsakodnevne stvari /D9b/*). Redkeje so mladostniki odgovorili čustvena podpora, druženje, področje dela na sebi, pogovor (*v pomoč so mi glede pogovora o preobrazbi /I9a/*) in družinsko področje.

Niso pa v pomoč vzgojitelji na več različnih področjih. Največ se jih je strinjalo, da niso v pomoč glede družinske situacije (*niso mi pa v pomoč glede družinske situacije /C9c/*) in šolskega področja (*na šolskem področju mi niso v pomoč /D9c/*). Mladostniki so omenili še področja finančne pismenosti, gospodinjska opravila, zbujanje zjutraj in partnerski odnos.

Kako mladostnik ocenjuje podporno mrežo v zunanjem okolju?

Kot pomembne osebe izven stanovanjske skupine so najpogostejše omenjeni prijatelji (*prijatelji /D15a/*), potem mame in očetje oziroma družina. Redkeje so omenjeni sestra, brat, sošolci, psihologinja in partner.

V zunanjem okolju so mladostniki vključeni v razne dejavnosti in aktivnosti. Večinoma ima vsak mladostnik vsaj eno dejavnost, kot je šport (*nogometna liga /C16a/*), krožek (*filozofsko-psihološki krožek /D16b/*), glasbena skupina, prostovoljstvo (*prostovoljstvo v domu za stare /F16d/*) in društvo (*DrogArt /I16a/*). Nekateri so tudi vključeni v projekte na šoli (*projekti na šoli – evropski /D16c/*) in tekmovanje v okviru šole ter obiskujejo še izven stanovanjske skupine psihologinjo. V prostem času vsak rad nekaj počne, kar ga veseli (*fotografiranje /I16c/*).

Prijateljstvo pomeni mladostnikom največ glede zaupanja drugi osebi (*da lahko osebi zaupaš in te le-ta ne izda /G17/*) in glede odprtega pogovora (*da imaš nekoga, da se lahko z njim pogovoriš /D17a/*). Pogost odgovor je tudi poslušanje in oseba, ki ti stoji ob strani (*in da je tukaj, ko ga potrebuješ /J17b/*). S prijatelji v življenju so večinoma v dobrih odnosih in jih podpirajo na vseh področjih (*z vsemi se dobro razumem /D18a/*). Podpora prijateljev v šoli je v redu (*drugače pa se v redu razumem v šoli z vsemi /A18b/*). Večina mladostnikov je odgovorila, da imajo podporo samo na šolskem področju. Malo manj pa, da imajo od sošolcev podporo na vseh področjih (*na vseh področjih me podpirajo in jim lahko vse zaupam /D18b/*). Glede vpliva stanovanjske skupine na prijateljstvo iz domačega okolja je mnenje mladostnikov v večini, da

se je veliko spremenilo in da so izgubili vse stike s prijatelji iz domačega okolja (*sem pa z vstopom v stanovanjsko skupino izgubila stike z vsemi svojimi prijatelji /F18d/*).

Pri odnosu s starši so mladostniki posebej izpostavili odnos z očetom in mamo ter na splošno s starši. Pri odnosu z očetom je najpogostejši odgovor, da nimajo najboljšega odnosa (*z očetom pa ne najboljšega. Če sva sama, se ne pogovarjava /B19b/*) oziroma ga sploh nimajo. Pri odnosu z mamo je večina odgovorila, da odnos niha in ni najboljši. Mladostniki imajo večinoma boljši odnos z mamo kot z očetom. Na splošno glede odnosa s starši je najpogostejši odgovor, da ni dober (*nimam dobrega odnosa /E19a/*). Pri podpori družine so mladostniki omenili tudi brate in sestre. Najpogostejši odgovor je, da dobijo mladostniki podporo sester in bratov (*mlajša sestra me zelo spodbuja pri igranju klavirja /D20b/*). Glede širše družine prevladuje odgovor, da jim nudijo podpro na področju čustev in šole (*imam stike z babico in dedijem ter s svojima bratrancema, ki me podpirajo pri šoli /G20/*). Pod širšo družino so največkrat omenili stare starše in partnerje.

Pri vprašanju o vlogi šole so mladostniki navedli, da jim je pomembna glede kariere za naprej (*se zavedam, da je zelo pomembna za moj nadaljnji študij /G21b/*). Redkeje pa je šola za mladostnika kot pogoj za obisk treningov, dokazovanje sebi in dvig samozavesti.

V stanovanjski skupini so mladostniki tudi vedno v stiku s socialnimi delavci. Rezultati so pokazali, da jim socialni delavci nič ne pomenijo ter se srečujejo samo enkrat na leto na timskih sestankih (*vidim jih samo na timskem sestanku enkrat letno /J22b/*).

Obratno jim dejavnosti in aktivnosti veliko pomenijo, predvsem kot sprostitvev (*sproščanje predvsem /J23/*) in priložnost za druženje s prijatelji. Kot redkejši odgovor so tudi priložnost, da si zapolniš čas (*meni veliko pomenijo, ker lahko nekaj delam /D23a/*), učenje, veselje, dokazovanje sebi in s tem tudi delanje na sebi (*pomembno mi je, da si dokažem, da zmorem še kaj več kot šolo /F23b/*).

Kako in v čem vidijo mladostniki v stanovanjski skupini možnosti za boljšo podporno mrežo v zaključevanju bivanja in kje ovire pri tem?

Pred zaključkom je mladostnike večinoma strah negotovih razmer doma (*Ne vem, kakšne bodo potem stvari doma /A27/*) in izgube motivacije ter kontrole nad seboj (*strah me je, kako bo, ko ne bom imela več avtoritete nad sabo s strani skupine /F27a/*). Redkeje so odgovorili stroški stanovanja, izguba sebe, delati za šolo in delo hkrati ter zapostaviti šolo. Pred odhodom iz stanovanjske skupine največ mladostnikov še vedno potrebuje podporo na šolskem področju (*pri šoli in da sploh grem v šolo /A28a/*) in pri učni pomoči ter njihovi samozavesti (*samozavest /G28/*). Mladostniki so navedli, da največ podpore ne dobijo od družine. Razočarala jih je na več področjih (*zunaj stanovanjske pa me spremlja že celo življenje zavračanje mojih staršev*

/G29b/). V stanovanjski skupini je večina mladostnikov odgovorila, da od vzgojiteljev dobijo vso podporo.

Večina mladostnikov ima željo glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini. Kot predlogi izboljšave so bili najbolj pogosto navedeni, da bi morali vzgojitelji bolj poslušati potrebe mladostnikov (*da bi nas vzgojitelji več poslušali in ne delali zaključkov na podlagi svojih preteklih izkušenj /E30/*) in da bi morala biti pravila za vse enaka (*da so za vse pravila enaka in da se vsi tega držijo /G30/*). Redkeje so posamezniki odgovorili, da je preveč pravil in se zato počutijo, kot da so v zaporu (*vse je na sekunde in imam občutek, kot da sem v zaporu /C30c/*), da se ne želijo ukvarjati z vsemi kriznimi sestanki, za katere so drugi krivi, omejenost pri obiskih, boljša usklajenost med vzgojitelji in večja podpora za vpis v športne programe izven stanovanjske skupine. Glede želja za zunanje okolje je večina odgovorila, da bi se moralo vse spremeniti in da bi se moral spremeniti odnos z očetom.

Med mladostniki so bili intervjuvani fantje večinoma mnenja, da vsi želijo zapustiti stanovanjsko skupino, medtem ko so bila dekleta bolj negotova in so nekatera izpostavila tudi, da si še ne želijo zapustiti stanovanjske skupine, čeprav jo »morajo«.

Vsi mladostniki si želijo po odhodu ohraniti vsaj en stik iz stanovanjske skupine (*stik bom ohranil z enim prijateljem, ker oba živiva v istem kraju /C31/*). Večina želi imeti stike tako s sostanovalci kot z vzgojitelji.

7. RAZPRAVA

Namestitev mladostnikov v vzgojne zavode, stanovanjske skupine ni nekaj veselega za mladostnika, ker si večinoma tega niso izbrali sami oziroma prostovoljno. Torej gre na nek način za prisilo, katere sporočilo pravi, da je mladostnik nesposoben in družbeno nezaželen. Posledično je tudi postopek nameščanja mladostnikov v vzgojne zavode stresen trenutek (Krajncan, 2006). Kot pravi MacDonald (1997) se pojem »ranljiva mladina« nanaša tudi na proces socialne izključenosti, ki prizadene ranljive mlade in izključene skupine. Trdi, da mladi, ki so že prikrajšani, postanejo posledično bolj ranljivi za procese, ki jih dodatno prikrajšajo. Z razliko od mladih, ki imajo podporna družbena omrežja in bodo sami našli konstruktivne poti, ti mladostniki, ki so v stanovanjskih skupinah, potrebujejo podporo.

Namen raziskave je bil predvsem ta, da bi vzgojitelji oziroma zaposleni v stanovanjskih skupinah dobili povratno informacijo o tem, koliko so mladostniki pripravljeni na odhod in kaj še potrebujejo ob zaključevanju bivanja ter na katerih področjih še vedno nimajo zadosti podpore. Tako bi lahko tudi bodočim mladostnikom v stanovanjskih skupinah omogočili še bolj kakovostne storitve. Menim, da sem z raziskavo pridobila pomembne informacije o podpornem omrežju mladostnika v stanovanjski skupini ob zaključevanju bivanja. Ugotovila sem, da so razlogi za namestitev večinoma povezani z domačin okoljem in z odnosi doma ter s tem povezanim alkoholizmom, s težavami v rejniški družini in z nestabilnostjo staršev.

Otroci in mladostniki, ki živijo v stanovanjskih skupinah, so največkrat prikrajšani na različnih področjih zadovoljevanja osnovnih psiholoških in socialnih potreb. Največkrat so odraščali v okolju, ki ni spodbujajoče, okolju, ki jim ni omogočalo normalnega odraščanja in izkušenj, okolju, ki je neustrezno in ne spodbuja in ne nudi opore. Največkrat njihovi strahovi in nemoč izvirajo že iz ranega otroštva (Mrgole in Mrgole, 2017). Mladostniki zapuščajo skupino večinoma na reden način. To pomeni, da se strokovni tim sestane in dogovori, ali je mladostnik pripravljen zapustiti stanovanjsko skupino. Podpora vzgojiteljev za odhod je zelo pomembna. Ravno oni spremljajo mladostnike v stanovanjski skupini in tudi ko pride čas za odhod, povabijo mladostnika, da razmisli o odhodu.

V stanovanjski skupini se priprave na samostojnost pričnejo že z vstopom mladostnika v stanovanjsko skupino. Učijo se ravnati z denarjem, opravljati gospodinjska opravila, pripravljati obroke, čistiti skupne in zasebne prostore, skrbeti za osebno higieno ... Tako mladostniki pridobijo različna znanja in kompetence, ki jih bodo potrebovali po zaključku bivanja oziroma v življenju. Z vključenostjo v vsa opravila mladostniki tako postajajo vse bolj samostojni in odgovorni v vsakodnevnem življenju. Ta spretnost prispeva k boljši samopodobi.

Samopodoba je povezana z motivacijo. Tako je z večjo samopodobo tudi motivacija večja za delo. Z organizacijo gospodinjskih opravil in vsakodnevnih dejavnosti se uporabniki učijo tudi sodelovanja med sabo. V delovnih navadah so zajete veščine, ki so uporabne in nujne za preživetje v življenju. Odnos do dela zahteva notranjo disciplino, vztrajnost, osredotočenost, spoštovanje pravil, reda, odnos do svojih kompetenc, samozavest in zavedanje lastne vrednosti (Mrgole in Mrgole, 2017). Največ priložnosti za sodelovanje vidijo mladostniki ravno pri čiščenju, v delavnicah in pri kuhanju. Sledijo vzdrževanje reda, učne ure in upoštevanje pravil. Večinoma so navedli samo odgovornosti v stanovanjski skupini, kar lahko sklepam, da zunaj v okviru stanovanjske skupine ne delajo nič (v projektih). Mladostniki so deljenega mnenja glede njihovega doprinosu v stanovanjsko skupino. Polovica jih meni, da se zelo aktivno vključujejo in imajo velik doprinos. Druga polovica pa, da se držijo bolj zase. Aktivna participacija mladostnika v stanovanjski skupini se kaže v prevzemanju delovnih obveznosti in odgovornosti skupnega bivanja. Vse to jim daje strukturirano okolje, ki jim omogoča, da se učijo za življenje in delo (Borovnik in Mikelj, 2015). Še vedno je veliko, da je polovica mladostnikov odgovorila, da si ne želijo sodelovati in so v stanovanjski skupini, ker morajo biti. Brez motivacije mladostnika za sodelovanje je iskanje rešitev ovirano. To lahko tudi pomeni, da se ne želijo socialno vključevati ali pa v stanovanjski skupini ni dejavnosti, ki bi jih zanimale. Vsaka stanovanjska skupina je seveda specifična v svoji kulturi in na kakšen način uveljavljajo svoja pravila in red ter kako se dogovarjajo med seboj. Hkrati red in pravila v stanovanjski skupini samo še poudarjajo institucionalno okolje, ki privaja mladostnike na življenje v stanovanjski skupini in ne toliko na realni svet.

Ugotovila sem tudi, da je razlika med podporo za samostojnost mladostnikov s strani vzgojiteljev v vmesnem in zaključnem obdobjem bivanja v stanovanjski skupini. V vmesnem obdobju so mladostniki izpostavili, da jim pomagajo pri socialnem vključevanju, jih spodbujajo k samostojnosti in držanju pravil ter jih s tem učijo osnov samostojnega življenja. V zaključnem obdobju so vzgojitelji manj pazljivi na to, kaj mladostniki počnejo, in jih samo opazujejo, kako funkcionirajo. Večje je tudi zaupanje z njihove strani in tudi začnejo se bolj konkretni pogovori kam naprej in kako s financami. Z manjšanjem nadzora nad mladostniki tudi omogočajo, da začne mladostnik sam reševati probleme in navezovati stike tudi zunaj skupine. Še vedno pa je polovica mladostnikov mnenja, da ni razlike med vmesnim in zaključnim obdobjem. Mladostniki, ki zapuščajo izredno skupino, so mnenja, da niso deležni podpore v zaključnem obdobju. Torej so ti mladostniki, ki zapuščajo skupino izredno, še v slabšem položaju. Nadgradnja v zaključnem obdobju je pomembna za mladostnikovo samostojnost in prehod izven stanovanjske skupine. Polovica mladostnikov ni opazila razlike med vmesnim in

zaključnim obdobjem, kar je še vedno zaskrbljujoče. To pomeni, da je za njih podpora tekom bivanja enaka. Za vzgojitelje pa to pomeni, da ne napredujejo in ne dvigujejo nivoja samostojnosti med mladostniki. Zadovoljijo se z situacijo takšna kot je.

Podporno mrežo v stanovanjski skupini sestavljajo sostanovalci in vzgojitelji. Mladostniki se s svojimi sostanovalci dobro razumejo. Večina mladostnikov je mnenja, da dobijo podporo od stanovalcev za pogovor, na šolskem področju, z nasveti in pomočjo pri hišnih opravilih. Hkrati imajo občutek, da ne dobijo popolne podpore in spodbude. Imajo občutek, da nimajo osebe v stanovanjski skupini, kateri bi lahko zaupale in bi jim bila res pomembna. Živijo z sostanovalci, ker morajo. V stanovanjski skupini imajo torej mladostniki šibek socialni kapital.

Podporo vzgojiteljev mladostniki potrebujejo predvsem na področju učne pomoči in pri vsakodnevnih potrebah v stanovanjski skupini. Večina mladostnikov je mnenja, da jim niso v podporo glede družinske situacije in šolskega področja. Vzgojitelji postanejo v stanovanjski skupini tudi socialni starši mladostnikom. Kompenzirajo primanjkljaje iz primarne družine in so začasna družina mladostnika. Skupaj so vse šolske dni in včasih še »vikende«. Stanovanjske skupine so tudi organizirane po družinskem modelu. Po družinskem modelu so mladostnikom zagotovljeni varnost in zaščita ter razumevanje in sprejemanje s strani več vzgojiteljev (Skalar, 1995). Torej predstavljajo vzgojitelji odgovorne in spoštljive zaveznike v procesu pomoči in soustvarjanja. Sodelovanje z mladostnikovo socialno mrežo je lahko v pomoč strokovnjakom razumeti mladostnikove potrebe ali razviti učinkovite rešitve in tudi odstraniti ovire, ki onemogočajo spremembo (Čačinovič Vogrinčič, 2006).

Socialni delavec na centru za socialno delo spremlja mladostnikovo bivanje v stanovanjski skupini, udeležuje se timskih sestankov in sodeluje s starši. Pomembno je, da imajo starši redne stike z vzgojitelji in s strokovnim delavcem centra za socialno delo ter da zavzamejo aktiven pristop pri reševanju težav (Šoln Vrbinc, Jakič Brezočnik in Švalj, 2016). Rezultati so pokazali, da jim socialni delavci nič ne pomenijo ter se srečujejo samo enkrat na leto na timskih sestankih. Torej niso v stiku z njimi v stanovanjski skupini, razen če je kateri izmed vzgojiteljev po izobrazbi socialni delavec. Posledično verjetno tudi nimajo stika toliko z njihovo družino. Po odhodu nimajo na centru za socialno delo organizirane podpore mladostnikom. Dobijo jo samo, če sami pristopijo do njih.

Pomembne osebe izven stanovanjske skupine so najpogosteje omenjeni prijatelji, potem so mame in očetje oziroma družina. V zunanjem okolju so mladostniki vključeni v razne dejavnosti. Večinoma ima vsak mladostnik vsaj eno dejavnost, kot je šport, krožek, glasbena skupina, prostovoljstvo in društvo. Nekateri so tudi vključeni v projekte na šoli in v tekmovanja v okviru šole. Večinoma niso vključeni v mladinske organizacije ali centre. Dejavnosti jim

veliko pomenijo predvsem kot sprostitvev in priložnost za druženje s prijatelji. Sodelovanje v prostočasnih dejavnostih se obravnava tudi kot strategija za spodbujanje skupnosti in večanje samozavesti. S tem se vključujejo v procese in odločitve, pri čemer imajo možnost svojega glasu in so slišani (Krajncan in Šoln Vrbinc, 2015).

Številni avtorji (Ule, 1995, Zupančič 2004, 2011, Krajncan, 2015 in drugi) opozarjajo, da je prav socialna podpora, ki izvira iz dobrih in trdnih odnosov s pomembnimi osebami, tudi varovalni dejavnik. Trdni socialni odnosi in občutek podpore mladostnikom predstavljajo pozitivne občutke in čustva, občutek predvidljivosti in varnosti ter lastne vrednosti (Musek Lešnik, 2017). Prijateljstvo pomeni mladostnikom največ glede zaupanja drugi osebi in možnosti odprtega pogovora. Pri tem so objektivne mere socialne podpore (število prijateljev) manj pomembne kot subjektivni pomen, ki ga mladostnik pripisuje tem odnosom. Ključno za mladostnika je torej, kako on sam občuti in doživlja te odnose in kakšno socialno podporo občuti, doživlja s strani podpornih oseb (Musek Lešnik, 2017). S prijatelji v življenju so večinoma v dobrih odnosih in jih podpirajo na vseh področjih. Podpora prijateljev v šoli je dobra in večinoma so odgovorili, da imajo podporo na vseh področjih, malo manj pa, da imajo podporo samo na šolskem področju.

Glede vpliva stanovanjske skupine na prijateljstvo iz domačega okolja je mnenje mladostnikov, da se je veliko spremenilo in da so izgubili vse stike s prijatelji iz domačega okolja. Tisti, ki so odgovorili, da še imajo stike, menijo, da je to večinoma zaradi tega, ker je lokacija stanovanjske skupine v istem ali sosednjem kraju od doma (Krajncan, 2006). Če je stanovanjska skupina umeščena v urbano okolje imajo mladostniki več možnosti dobrih izkušenj z okoljem. Tako tudi ne izgubijo socialne mreže iz domačega okolja.

Z vstopom v stanovanjsko skupino so mladostniki tudi stigmatizirani in prikrajšani, ker izgubijo svojo dosedanjo socialno mrežo. Vključevanje v svoje domače okolje ni več mogoče. Kako mladostniki doživljajo življenje v stanovanjski skupini, kakšne vezi spletajo z vrstniki in kakšen je vpliv vzgojiteljev, sta raziskali tudi Borovnik in Mikelj (2015). Ugotovili sta, da jim prijateljstvo pomeni dobro razumevanje, zaupanje in spoštovanje. Večina mladostnikov ima enega do dva prijatelja v stanovanjskih skupinah. Tudi jaz sem dobila podobne rezultate, ampak sem ugotovila, da to prijateljstvo ni tako trdno in da si med seboj sostanovalci ne zaupajo. Borovnik in Mikelj (2015) pojasnjujeta, da mladostniki ne morejo vplivati na to, s kom bodo živeli v stanovanjskih skupinah. Od njih se vseeno pričakuje, da vzpostavijo med seboj odnos, da lahko sobivajo. Pomembno je tudi povezovanje v skupini, ki lahko ima pozitiven ali negativen vpliv na posameznika. Neformalne skupine lahko za posameznika predstavljajo tudi dodatno izkušnjo podcenjevanja, izzivanja in nasilja.

Takoj za prijatelji so med pomembnimi osebami v življenju za mladostnike večinoma družina. Glede odnosa s starši so mladostniki mnjenja, da ni dober oziroma ga ni. Je pa večina mladostnikov odgovorila, da se malo bolje razumejo z mamo kot z očetom. V družini dobijo torej mladostniki večinoma podporo samo s strani bratov in sester. Podporo lahko poiščejo tudi pri svoji širši družini. Pomemben model odnosa med starši in mladostniki opredeljuje model navezanosti (Bowlby, 1967), ki govori o tem, da starši in otroci sestavljajo sistem vzajemnega uravnavanja, ki ga definira močna čustvena vez. Tako starši kot otroci si poskušajo ohraniti odnos (Puklek Levpušček, 2011). Verjetno so tudi zaradi navezanosti in želje po ohranitvi odnosa navedli mladostniki, da so jim starši pomembni. Nimajo pa njihove podpore ob zaključevanju bivanja. Družina kljub oddaji v ustanovo ostaja otrokova primarna skupina in njen vpliv nanj je tudi pomemben. Čeprav so otroci ali mladostniki oddani v ustanovo, se bodo v večini primerov vrnili v svoje domače okolje. Kot ugotavljata Krajncan in Šoln Vrbinč (2015, str. 27) »se v povprečju tretjina otrok vrne iz stanovanjske skupine v svojo domače okolje, kljub temu, da so doma še vedno neustrezne razmere za vrnitev«.

Šola je mladostnikom zelo pomembna glede karierne poti. Tega se vsi mladostniki zavedajo in imajo visoke cilje glede šole. V zaključnem obdobju po eni strani mladostniki še iščejo pomoč glede šole pri vzgojiteljih, po drugi pa je več ne potrebujejo. Včasih je prav šola edini prostor, kjer bi učenec občutek lastne vrednosti lahko razvil in mu pomeni varen prostor (Mrgole in Mrgole, 2017). Zato je tudi v stanovanjski skupini velik poudarek na šolanju. Od mladostnika se pričakuje, da se bo med bivanjem v skupini tudi šolal.

Pred zaključkom bivanja v stanovanjski skupini je mladostnike strah negotovih razmer doma in izgube motivacije ter avtoritete nad seboj. Ostati v varni navezanosti s starši je mladostniku temeljna potreba. Brez tega se tudi ne more uspešno osamosvojiti (Mrgole in Mrgole, 2017). Če varna navezanost s starši ni mogoča, jim pri tem pomagajo strokovni delavci v stanovanjski skupini, ki jim nudijo varno in stabilno okolje z vso potrebno podporo, ki jo posameznik potrebuje. Vzgojitelji so avtoriteta nad mladostniki v stanovanjski skupini. V letih bivanja v stanovanjski skupini so se mladostniki naučili nadzora nad seboj in kako v tem odnosu sodelovati. Ob odhodu torej ne vedo, kaj lahko pričakujejo doma, in nimajo izkušenj, kakšna avtoriteta bo, če sploh bo. Pred izstopom se poveča strah pred spremembami zaradi tega, ker imajo mladostniki zelo malo dobrih izkušenj z okoljem.

Še vedno imajo mladostniki občutek, da potrebujejo podporo v stanovanjski skupini v zaključnem obdobju na šolskem področju ter samozavesti. Največ podpore še vedno ne dobijo od ožje družine. Torej bi bilo za mladostnike najbolje, če se po odhodu ne vrnejo v nefunkcionalno družino ampak se zanje poišče poinstitucionalna oskrba. Grum (2010)

izpostavlja, da mladostnik v vzgojnem zavodu izboljša svoje vedenjske vzorce in težave, situacija v družini pa ostaja še vedno enaka. Ugotovila je tudi, da mladostniki nimajo zunanje socialne mreže izven vzgojnih zavodov. Sama sem ugotovila, da ima večina dobro ampak majhno socialno mrežo prijateljev in širšo družino ter brate in sestre. Večina mladostnikov ima stik z zunanjim okoljem vendar ni nujno, da je podporno. Ugotovila sem, da mladostniki nimajo dobre podpore staršev in tudi situacije v družini se ne rešujejo zadosti hitro. To pomeni, da potrebujejo alternativno rešitev ob zaključevanju bivanja (pooinstitutionalna oskrba).

Kot predlogi izboljšave so bili najbolj pogosto navedeni, da bi morali vzgojitelji bolj poslušati potrebe mladostnikov in da bi morala biti pravila za vse enaka. Glede želja za zunanje okolje je večina odgovorila, da bi se moralo vse spremeniti in da bi se moral spremeniti odnos z očetom. Mladostniki si želijo torej biti bolj slišani v stanovanjski skupini. Pomembne so jim njihove pravice. Zavzemajo se, da bi bila pravila za vse enaka. Izrazili so potrebo po zagovorniku.

Med mladostniki so bili intervjuvani fantje večinoma mnenja, da vsi želijo zapustiti stanovanjsko skupino. Medtem ko so bila dekleta bolj negotova in so nekatera izpostavila tudi, da si še ne želijo zapustiti stanovanjske skupine, čeprav jo »morajo«.

Vsi mladostniki si želijo po odhodu ohraniti vsaj en stik iz stanovanjske skupine. Večina želi imeti stike tako s sostanovalci kot z vzgojitelji. S perspektive vzgojiteljev Grum (2010) v svoji raziskovalni nalogi, sprašuje v vzgojnih zavodih o pripravi mladostnikov na samostojnost. Ugotovila je, da se vzgojitelji zavedajo pomena priprave na različnih področjih. Izpostavili so pomanjkljivosti glede sodelovanja z družino in s centri za socialno delo. Podobno sem ugotovila tudi jaz, saj so mladostniki v obdobju zaključevanja, ampak odnosi doma, kamor se imajo v večini namen vrniti, niso dobri. Mladostnike je strah, kakšne bodo razmere doma po odhodu in kako bo družina funkcionirala. Podpora ob zaključevanju bivanja je še bolj pomembna, saj se mladostniki v stanovanjskih skupinah osamosvajajo veliko prej kot njihovi vrstniki. Ugotovila sem, da je stanovanjska skupina za večino mladostnikov trenutno stabilna in varna namestitev. Podporna je s strani vzgojiteljev in ne s strani sostanovalcev. Globlje odnose in podporo dobijo mladostniki od svojih prijateljev in varno okolje jim predstavlja šola.

Omejitve raziskave

Omejitev moje raziskave predstavlja to, da nekateri mladostniki niso privolili v snemanje pogovora, zato sem morala pogovor sproti zapisovati, kar pomeni, da je možnost, da sem kakšen podatek izpustila. Intervju sem naredila tudi z dvema mladostnicama, ki sta sestri, kar pomeni, da so bili določeni odgovori na vprašanja zelo podobni. Omejitev vidim tudi v tem, da bi lahko naredila intervju še z matičnimi vzgojitelji mladostnikov in tako dobila vpogled v obe strani.

8. SKLEPI

- Mladostniki so dva do tri leta večinoma v stanovanjskih skupinah.
- Razlog namestitve je domače okolje in odnosi doma.
- Približno enako število mladostnikov v stanovanjskih skupinah ima aktivno in neaktivno participacijo.
- Mladostniki imajo večinoma možnost sodelovati samo pri hišnih opravilih in obveznostih v stanovanjskih skupinah.
- Med mladostniki je deljeno mnenje glede nadgradnje podpore za samostojnost s strani vzgojiteljev v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjskih skupinah v razmerju do vmesnega obdobja bivanja.
- V stanovanjskih skupinah med mladostniki ni popolne podpore, mladostniki si med seboj ne zaupajo.
- Na splošno je dobra podpora vzgojiteljev v stanovanjskih skupinah.
- Vzgojitelji so v pomoč mladostnikom na področju šole in vsakdanjih obveznosti, ne na področju družinske situacije.
- Mladostniki navajajo, da imajo v zunanjem okolju dobro podporo, izsledki raziskave pa kažejo, da ni tako.
- Mladostniki so večinoma vključeni v vsaj eno dejavnost zunaj stanovanjskih skupin.
- Dejavnosti so mladostnikom pomembne za sproščanje in druženje s prijatelji.
- Več kot polovica mladostnikov navaja, da so s prijatelji v dobrih odnosih, manj jih je povedalo, da jih podpirajo samo na šolske področju, najmanj pa, da jih sploh ne podpirajo.
- Namestitev v stanovanjske skupine je vplivala negativno na prijateljstva iz domačega okolja.
- Mladostniki nimajo dobrih odnosov s starši, imajo pa podporo s strani bratov, sester ter širše družine (če imajo stike).
- Večina mladostnikov ni povezana z mladinskimi organizacijami in projekti v skupnosti.
- Šola jim je zelo pomembna za nadaljnjo kariero in izobrazbo.
- Socialni delavci na centrih za socialno delo jim nič ne pomenijo in imajo mladostniki stik z njimi samo enkrat letno.
- Pred odhodom je mladostnike strah negotovih razmer doma in izgube motivacije ter nadzora nad seboj.

- Njihovi največkrat omenjeni predlogi za izboljšanje podpore v stanovanjski skupini so, da bi morali vzgojitelji bolj poslušati potrebe mladostnikov in da bi bila enaka pravila za vse.
- Za izboljšanje podpore doma so mladostniki mnenja, da bi se moralo najprej doma vse spremeniti.
- Mladostniki želijo ohraniti vsaj en stik, ki so ga vzpostavili v stanovanjskih skupinah.

9. PREDLOGI

V predlogih za nadaljnje raziskovanje upoštevam vse intervjuje z mladostniki in svoje ideje.

- Več možnosti sodelovanja mladostnikov pri projektih zunaj stanovanjske skupine.
- Več sodelovanja s starši, centrom za socialno delo in mladostniki.
- Sprotne anonimne evalvacije kakovosti dela s strani mladostnikov.
- Ustanoviti strokovni tim, ki aktivno sodeluje z družino in uporabnikom v času namestitve v stanovanjskih skupinah.
- Letna obvezna izobraževanja za strokovne delavce, zaposlene v stanovanjskih skupinah.
- Ureditev, da je vsaka stanovanjska skupina samostojna in nima zunanjih podizvajalcev (čistilk, gospodinj).
- Povečanje odgovornosti mladostnika pri zbujanju, zaupati mu hišni ključ in odstraniti napis za stanovanjsko skupino.
- Bolj aktivno vključiti mladostnika v dejavnosti zunaj stanovanjske skupine.
- Povezava nevladnih organizacij na tem področju in vzpostavitev aktivnega sodelovanja med stanovanjskimi skupinami.
- Vzpostavitev pooskrbe na podlagi mentorstva in zakonska ureditev le-tega.
- Obdržati mladostnika (kjer je to mogoče) v družini s podporo socialnih storitev celotni družini.
- Že prej začeti urejati finančno samostojnost mladostnika in ne razmišljati o tem šele tik pred odhodom.
- Več stanovanjskih skupin postaviti v urbana okolja.
- Pridobiti za intervjuje matične vzgojitelje mladostnikov v stanovanjski skupini.
- Primerjava odhoda mladostnika na svoje in vrnitev v primarno družino.
- Kakovost podpore družini mladostnika v stanovanjski skupini.
- Primerjava med prvim letom bivanja in sedaj, ko mladostnik zaključuje bivanje.

10. OPOMBE

V diplomskem delu sem uporabljala obliko moškega spola za primer mladostnik, strokovni delavec, socialni delavec ipd. Za uporabo enega spola sem se odločila zaradi lažjega pisanja diplomskega dela in zaradi varovanja identitete sodelujočih v moji raziskavi.

11. UPORABLJENA LITERATURA

Bečaj, J. (1989). Kriterij za oddajo v vzgojni zavod. *Ptički brez gnezda*, 13(27), 7–29.

Belton, B. (2010). *Radical Youth Work: Developing critical perspectives and professional judgement*. Russell House Publishing: Dorset.

Borovnik, S., & Mikelj, L. (2015). Vrstniški odnosi v stanovanjskih skupinah Vzgojnega zavoda Kranj. V A. Kobolt (ur.), *Moč, izzivi, vizije vzgojnih zavodov* (str. 151–170). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Bourdieu, P. (1986). The Forms of Capital. V J. Richardson, *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education* (str. 241–258). Pridobljeno 12.5.2019 s <https://archive.org/details/PierreBourdieuTheFormsOfCapital/page/n7>.

Bouwkamp, R., & Bouwkamp, S. (2014). *Blizu doma: Priročnik za delo z družinami*. Ljubljana: Znanstvena založba FF, Pedagoška fakulteta, Inštitut za družinsko terapijo.

Bregant, L. (1987). Etiološka klasifikacija disocialnih motenj. V M. Kobal (ur.), *Psihoterapija 15*. Ljubljana: Univerzitetna psihiatrična klinika Ljubljana.

Bukowski, W. M., & Kramer, T. L. (1986). Judgments of the features of friendship among early adolescent boys and girls. *The Journal of Early Adolescence*, 6(4), 331–338.

Čaćinovič Vogrinčič, G., Kobal, L., Mešl, N., & Možina, M. (2005). *Vzpostavljanje delovnega odnosa in osebne stika*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Čaćinovič Vogrinčič, G. (2006). *Socialno delo z družino*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

De Melo, A. T., & Alarcão, M. (2011). Integrated family assesment and intervention model: a collaborative approach to support multi-challenged familes. *Contemporary family therapy*, 33(4), 400–416.

Dolinar, T. (2017). *Podpora mladostnikom pri prehodu iz zunajdružinske oskrbe v samostojnost* (magistrsko delo). Pridobljeno 5.6.2019 s <http://pefprints.pef.uni-lj.si/4617/>.

Družinski zakonik (DZ) (2017). Ur. I. RS 15/17/2017. Pridobljeno 16.4.2019 s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7556>.

Flaker, V. (1999). Stanovanjske težave ljudi z dolgotrajnimi duševnimi stiskami in možne rešitve. V S. Mandič (ur.), *Pravica do stanovanja: brezdomstvo in druga stanovanjska tveganja ranljivih skupin* (str. 43–70). Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.

Gillis, J.R. (1999). *Mladina in zgodovina: tradicije in spremembe v evropskih starostnih odnosih od 1770 do danes*. Šentilj: Aristej.

Goffman, E. (1961). *Asylums*. Pridobljeno 23.5.2019 s https://dl1.cuni.cz/pluginfile.php/415828/mod_resource/content/1/Goffman_Asylums-1-chapter.pdf.

Gradišar, M. (2015). Stališča vzgojiteljev do aktivnega vključevanje staršev v proces vzgoje v vzgojnih zavodih. V A. Kobolt (ur.), *Moč, izzivi, vizije vzgojnih zavodov* (str. 171–189). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Grum, B. (2010). *Priprava na samostojnost v vzgojnih zavodih za srednješolsko populacijo* (Diplomsko delo). Ljubljana: [B. Grum].

Inštitut RS za socialno varstvo (b.d.). *Število otrok v zavodih za čustveno in vedenjsko motene otroke, glede na vrsto zavoda*. Pridobljeno 23.4. 2019 s <https://www.irssv.si/index.php/demografija-10/2013-01-11-18-12-78/2013-01-11-18-12-81/stevilo-otrok-v-zavodih-za-custveno-in-vedenjsko-motene-otroke-glede-na-vrsto-zavoda>.

Kastelec, A., & Mikulan, M. (2004). *Mladostniki in droga: priročnik za starše in učitelje*. Ljubljana: Prohealth.

Kiehn, E. (1997). *Socialnopedagoška oskrba otrok in mladostnikov v stanovanjskih skupinah*. Ljubljana: [samozal.] A. Učakar: [samozal.] M. Krajncan.

Kobolt, A., Rapuš Pavel, J., Vec, J., Klemenčič Rozman, M., Benčič, U., Poljšak Škraban, O., Zorc Maver, D., Bajželj, B., Razpotnik, Š., & Zrim Martinjak, N. (2015). Oris stanja in vizij razvoja ustanov. V A. Kobolt (ur.), *Moč, izzivi, vizije vzgojnih zavodov* (str.37–46). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Kobolt, A. (2015). Opredelitev konteksta in ciljev raziskovanja- Oris stanja in vizij razvoja vzgojnih ustanov. V A. Kobolt (ur.), *Moč, izzivi, vizije vzgojnih zavodov* (str.37–46). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Komotar, M., & Hauptman, G. (2011). *Družba tveganja*. Pridobljeno 25.8.2019 s http://www.impletum.zavod-irc.si/docs/Skriti_dokumenti/Druzba_tveganja-Hauptman_Komotar.pdf.

Krajncan, M. (2006). *Na pragu novega doma: oddaja otrok v vzgojni zavod*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Krajncan, M. (2010). Otroci in mladostniki v vzgojnih zavodih, stanovanjskih skupinah in mladinskih domovih. V M. Krajncan, & P. Miklavžin (ur.), *Zdravje mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami* (str. 33–57). Ljubljana: Ministrstvo za zdravje.

Krajncan, M., & Šoln Vrbinc, P. (2015). Med preteklostjo in prihodnostjo zavodske vzgoje. V A. Kobolt (ur.), *Moč, izzivi, vizije vzgojnih zavodov* (str.11–35). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Lah, S. (2011). *Družba tveganja*. Ljubljana: Zavod IRC. Pridobljeno 15.2.2019 s http://www.impletum.zavod-irc.si/docs/Skriti_dokumenti/Druzba_tveganja-Lah.pdf.

Leskošek, V. (1999). Stanovanje kot pomemben prispevek k samostojnosti mladih. V S. Mandič (ur.), *Pravica do stanovanja : brezdomstvo in druga stanovanjska tveganja ranljivih skupin* (str. 71–104). Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.

Ločičnik, G. (2016). *Priprava mladostnikom v zadnjem obdobju bivanja v vzgojnem zavodu na samostojno življenje* (Magistrsko delo). Pridobljeno 5.3.2019 s <http://www.vz->

kranj.si/files/2016/11/Lo%C4%8Di%C4%8Dnik_Priprava_mladostnikov_v_zadnjem_obdobju_bivanja_v_zavodu_magistrsko_delo_2016.pdf.

Lorenčič, B. (2006). *Analiza odpustov otrok in mladostnikov iz Mladinskega doma Malči Beličeve* (Diplomsko delo). Ljubljana: [B. Lorenčič].

MacDonald, R. (1997). *Youth, the 'underclass' and social exclusion*. London; New York: Routledge.

Mandič, S. (1999). *Pravica do stanovanja: brezdomstvo in druga stanovanjska tveganja ranljivih skupin*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.

Mešl, N., & Kodele, T. (2016). Sodelovalni procesi socialnega dela z družino v skupnosti; krepitev odpornosti družin s številnimi izzivi. V T. Kodele, & N. Mešel (ur.), *Družine s številnimi izzivi: soustvarjanje pomoči v skupnosti* (str. 41–65). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Mesojedec, T., Pucelj Lukan P., Milenković Kikelj, N., Mrak Merhar, I., & Grbec, A. (2013). *Mladi in socialna vključenost*. Pridobljeno 1.4.2019 s http://www.mss.si/datoteke/dokumenti/socialna_vkljucenost_publikacija.pdf.

Mikuš Kos, A., & Slodnjak, V. (2000). *Nesreče, travmatski dogodki in šola: Pomoč v stiski*. Ljubljana: DZS.

Mladinski dom Jarše, stanovanjske skupine (b.d). Pridobljeno 9.4.2019 s <https://www.mdj.si/stanovanjske-skupine.html>.

Mrgole, A. (2003). *Kam z mularijo?: načela kakovosti neformalnega dela z mladimi*. Maribor: Aristej.

Mrgole, A., & Mrgole, L. (2017), 2.izd. *Izštekanj najstniki in starši, ki štekajo : starši - tukaj in zdaj*. Kamnik: Zavod Vežal.

Musek Lešnik, K. (2017). *Lestvica zaznane socialne opore* [pdf]. Pridobljeno 10.4. 2019 s <https://www.abced.si/lzsp-druzina-3>.

Paterson, J. E., Field, J., & Pryor, J. (1994): Adolescents' perceptions of their attachment relationships with their mothers, fathers, and friends. *Journal of Youth and Adolescence*, 23(5). Pridobljeno 11.4.2019 s <https://link.springer.com/article/10.1007/BF01537737>.

Petek, J. (2008). *Odnos do telesa na poti iz odvisnosti*. Ljubljana: Sonce.

Peterlin, Š. (2018). Opolnomočenje- podpreti in ne podpreti. V Socialna akademija, *Mladinsko delo 4.0*. Pridobljeno 10.3.2019 s https://issuu.com/socialnaakademija/docs/mladinsko_delo_4.0.

Poštrak, M. (2003). Kaj posebnega lahko ponudi socialno delo pri delu z mladimi. *Šolsko svetovalno delo*, 8 (3/4), 26–33.

Poštrak, M. (2015). Koncepti socialnega dela z mladimi. *Socialno delo*, 54 (5), 269–280.

Puklek Levpušček, M. (2011). Odnos s starši- pot k samostojnosti in podaljšana odvisnost. V M. Puklek Levpušček, & M. Zupančič (ur.), *Študenti na prehodu v odraslost* (str. 71–108). Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Razlike in podobnosti med nekaterimi vzgojnimi zavodi za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami. (b.d.). Pridobljeno 12.3.2019 s http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/posebne_potrebe/pdf/Za_vodi_mreza_stat.pdf.

Razpotnik, Š. (2011). Družbeni kontekst kategorije čustvene in vedenjske motnje. *Socialna pedagogika*, 15(2), 103–123.

Rener, T. (2000). Ranljivost, mladi in zasebno okolje. V M. Ule, T. Rener, M. Mencin Čeplak, & B. Tivadar, *Socialna ranljivost mladih* (str. 91-116). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad Republike Slovenije za mladino; Šentilj: Aristej.

Ristić, M. (2015). Refleksija vloge vzgojiteljice v vzgojnem zavodu. V A. Kobolt (ur.), *Moč, izzivi, vizije vzgojnih zavodov* (str. 135–150). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Skalar, V. (1993). Nekatere dileme v zvezi s problemom normalizacije vzgojnih zavodov. V B. Dekleva (ur.), *Življenje v zavodu in potrebe otrok (normalizacija)* (str.9–15). Ljubljana: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti.

Skalar, V. (1995). *Okvirni vzgojni program za delo v vzgojnih zavodih, stanovanjskih skupinah, mladinskih domovih in prevzgojnem domu*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Skalar, V. (2000). Vzgojni zavodi v funkciji preprečevanja delinkventnosti in disocialnosti pri otrocih in mladostnikih. V A. Šelih (ur.), *Prestopniško in odklonsko vedenje mladih: vzroki, pojavi, odzivanje* (str. 151–162). Ljubljana: Bonex.

Ščuka, V. (2007). *Šolar na poti do sebe*. Radovljica: Didakta.

Šelih, A. (ur.) (2000). *Prestopniško in odklonsko vedenje mladih- vzroki, pojavi, odzivanje*. Ljubljana: založba Bonex.

Šoln Vrbinc, P., Jakič Brezočnik, M., & Švalj, K. (2016). *Vzgojni zavodi: izhodišča za sistemsko ureditev in pilotni projekt*. Pridobljeno 9.4.2019 s http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/posebne_potrebe/pdf/Vzgojni_zavodi.pdf.

Ule, M. (1993). *Psihologija vsakdanjega življenja*. Ljubljana : Znanstveno in publicistično središče.

Ule, M. (1995). Odraščanje v Sloveniji. V M. Ule & V. Miheljak (ur.), *Pri(e)hodnost mladine* (str. 63–134). Ljubljana: DZS.

Ule, M., Renner, T., Mencin Čeplak, M., & Tivadar, B. (2000). *Socialna ranljivost mladih*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad Republike Slovenije za mladino; Šentilj: Aristej.

Ule, M. (2008). *Za vedno mladi?: socialna psihologija odraščanja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Walraven, G. (1999). Making services work for children and youth at risk and their families: two ways of integration. V OECD, *Children and families at risk: new issues in integrating services* (str. 18–35). Pridobljeno 16.4.2019 s https://read.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/children-and-families-at-risk_9789264164093-en#page6.

World Health Organization. (2011). *International statistical classification of diseases and related health problems (ICD-10)*[pdf]. Pridobljeno 25.8.2019 s https://www.who.int/classifications/icd/ICD10Volume2_en_2010.pdf.

Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ZUOPP-1) (2011). Ur. I. RS 58/11/2011. Pridobljeno 25.8.2019 s <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5896>.

Zupančič, M., & Svetina, M. (2004). Socialni razvoj v mladostništvu. V L. Marjanovič Umek, M. Zupančič, T. Pinter, & K. Krhin, *Razvojna psihologija* (str. 589–611). Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.

Zupančič, M. (2011). Razvojno obdobje prehoda v odraslost- temeljne značilnosti. V M. Puklek Levpušček, & M. Zupančič (ur.), *Študenti na prehodu v odraslost* (str. 9–38). Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Zupančič, M., & Komidar, L. (2018). Psihološko osamosvajanje in njegovo merjenje na prehodu v odraslost. V M. Zupančič, & M. Puklek Levpušček (ur.), *Prehod v odraslost: sodobni trendi in raziskave* (str. 81–118). Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

12. PRILOGE

12.1. Priloga 1: vodilo za intervjuje

Koliko si star/a?

Kateri srednješolski program obiskuješ?

Koliko časa si v stanovanjski skupini?

Kakšen je razlog prihoda?

Okvirno čez koliko časa imaš namen zapustiti stanovanjsko skupino?

Na kateri način zapuščáš stanovanjsko skupino (redno ali izredno)?

Participacija

Kakšno odgovornost imaš v stanovanjski skupini, pri čem vse lahko sodeluješ?

Kako bi ocenil/a svoje sodelovanje in doprinos v stanovanjski skupini?

Podpora s strani vzgojiteljev, sostanovalcev

Na katerih področjih so ti/niso v pomoč vzgojitelji?

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini?

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojiteljev v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini (sedaj)?

Kakšne odnose imaš s svojimi sostanovalci?

Kako te sostanovalci podpirajo oziroma so ti v pomoč?

Koliko prijateljev, ki jim zaupaš imaš v stanovanjski skupini?

Podpora s strani zunanjega okolja

Katere osebe so ti pomembne izven stanovanjske skupine?

Kako si sam/a vključena v zunanje okolje (izven stanovanjske skupine)?

Kaj ti pomeni prijateljstvo?

Kakšno se razumeš s svojimi vrstniki, prijatelji v življenju?

Kakšen odnos imaš s starši?

Kako te družina(tudi širša) podpira?

Kakšno vlogo ima šola v tvojem življenju?

Kakšno vlogo imajo center za socialno delo in socialni delavci v tvojem življenju?

Kakšno vlogo imajo dejavnosti, organizacije, ki jih obiskuješ v prostem času (mladinski centri, športne dejavnosti, klubi...)?

Priprava v zaključnem obdobju

Kaj zate pomeni samostojnost?

Katera so tvoja močna področja?

Česa te je strah pred odhodom iz stanovanjske skupine?

Na katerih področjih še meniš, da potrebuješ (si želiš) podporo/e?

Kje vidiš ovire, če v določeni situaciji nisi prejel/a podpore, ki bi jo potreboval/a v stanovanjski skupini oziroma zunaj stanovanjske skupine?

Kakšni so tvoji konkretni predlogi, želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju ob zaključevanju bivanja?

Kakšne so tvoje želje za prihodnost glede stikov, ki si jih ustvaril/a v oziroma zunaj stanovanjske skupine?

12.2. Priloga 2: zapis pogovorov

INTERVJU 1: oseba A

Koliko si star/a?

Stara sem 18.let. (A1)

Kateri srednješolski program obiskuješ?

Hodim v drugi letnik slaščičarske šole. Sem že prej hodila na produkcijsko ampak sem se prepisala. (A2)

Kakšen je razlog prihoda?

Moj oče je alkoholik. Socialna delavka je potem predlagala, da grem v stanovanjsko skupino. (A3)

Koliko časa si v stanovanjski skupini?

Tri leta. (A4)

Okvirno čez koliko časa imaš namen zapustiti stanovanjsko skupino?

Naslednje leto, želim iti v poodpustno varstvo. (A5)

Na kakšen način zapuščáš stanovanjsko skupino (redno ali izredno)?

Redno. (A6)

Participacija

Kakšno odgovornost imaš v stanovanjski skupini, pri čem vse lahko sodeluješ?

Čiščenje, delavnice, kuhanje- gospodinja kuha in oni samo dokončajo. (A7)

Kako bi ocenil/a svoje sodelovanje in doprinos v stanovanjski skupini?

Sem bolj introvertirana oseba in mislim, da ne prispevam veliko tej skupini ampak se hkrati počutim kot del skupine. Kot skupina pa dosti pozitivno vpliva na mene. (A8)

Podpora s strani vzgojiteljev, sostanovalcev

Na katerih področjih so ti/ niso v pomoč vzgojitelji?

Glede učne pomoči in pa predvsem čustvena podpora. Ne potrebujem jih pa glede ravnanja s svojimi financami, ker mi to gre super. (A9)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini?

Oni mi zelo pomagajo, ker me je bilo včasih zelo strah jest in biti okoli ljudi. Sedaj so me na to zelo privadili. To bom skozi mogla delati. Nisem se še čisto navadila. Skozi so mi tudi na voljo. Slaba izkušnja je, da včasih jo silijo, da preveč sodeluje in je tudi to zame preveč. (A10)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojiteljev v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini (sedaj)?

Mislim, da ni nič drugače. Sem že precej samostojna oseba. (A11)

Kakšne odnose imaš s svojimi sostanovalci?

Z vsemi se dobro razumem. Če se hočem pogovarjati se lahko, če se nočem se mi pa ni treba. (A12)

Kako te sostanovalci podpirajo oziroma so ti v pomoč?

Ja, če potrebujem nekoga za pogovarjat se pogovarjam s sostanovalko. (A13)

Koliko prijateljev, ki jim zaupaš imaš v stanovanjski skupini?

Nobenega, ker se težko odprem. (A14)

Podpora s strani zunanjega okolja

Katere osebe so ti pomembne izven stanovanjske skupine?

Moja mlajša sestra, mami mogoče. (A15)

Kako si sam/a vključena v zunanje okolje (izven stanovanjske skupine)?

Nikamor ne hodim. Nimam niti volje in želje iti kam drugam. (A16)

Kaj ti pomeni prijateljstvo?

Nekdo, ki mu lahko zaupam in se lahko karkoli z njemu pogovarjam in da sem lahko sproščena. Pomembno mi je tudi, da razume moj hec. (A17)

Kakšno se razumeš s svojimi vrstniki, prijatelji v življenju?

Imam svoje prijatelje in se pogovarjamo, ampak ne tako velikokrat. Drugače pa se vedu razumem v šoli z vsemi. Lahko se zanesem na njih glede podpore oziroma če kaj potrebujem. V domačem okolju se še vidim redko z prijatelji in je stanovanjska skupina tudi na to vplivala. (A18)

Kakšen odnos imaš s starši?

Z očetom nimam odnosa, z mami pa niha. V mami ne vidim osebe, ki me podpira. (A19)

Na kakšen način te družina(tudi širša) podpira?

Moja starejša sestra me ne podpira. Širše družine pa ne poznam in nimam z njimi stika. Ožja družina mi največ pomeni. (A20)

Kakšno vlogo ima šola v tvojem življenju?

Želim jo samo narediti, da bom imela šolo in se bom lahko zaposlila. (A21)

Kakšno vlogo ima center za socialno delo in socialni delavci v tvojem življenju?

Meni je moja socialna delavka vedu, vseh mi je tudi bilo, da mi je predlagala stanovanjsko skupino. (A22)

Kakšno vlogo imajo dejavnosti, organizacije, ki jih obiskuješ oziroma izvajaš v prostem času (mladinski centri, športne dejavnosti, klubi...)?

Nobene, ker nikamor v svojem prostem času ne hodim. Ko imam izhode grem domov in nahranim svoje živali. Vzgojitelji me ne silijo v dejavnosti in je opcijsko, če si želim kaj izbrati. (A23)

Priprava v zaključnem obdobju

Kaj zate pomeni samostojnost?

Da si znam sama nekaj skuhati, prati, pomiti, počistiti. Da znam sama vstati in si narediti sama urnik čez dan. (A24)

Kaj si se pomembnega naučil/a za svojo samostojnost v stanovanjski skupini?

Navezovanje stikov z drugimi osebami, jesti skupaj z ostalimi, čiščenje oziroma dežurstva. (A25)

Katera so tvoja močna področja?

Jih nimam. Mogoče, da mi gre dobro angleščina. Sem iskrena, prijatelji se mi lahko zaupajo. (A26)

Česa te je strah pred odhodom iz stanovanjske skupine?

Ne vem. Veliko razmišljam o tem. Ne vem kakšne bodo potem stvari doma. Ni me strah biti doma ampak me je strah kaj se bo dogajalo doma. Želim v postanovanjsko skupino ampak ne vem, če bom lahko šla. Vzgojitelji ne želijo, da sem sama. Ker v postanovanjski bi potem bila sama. Jaz pa si to želim. (A27)

Na katerih področjih še meniš, da potrebuješ (si želiš) podporo pred odhodom?

Pri šoli, glede učene pomoči in da sploh grem v šolo. (A28)

Kje vidiš ovire, če v določeni situaciji nisi prejel/a podpore, ki bi jo potreboval/a?

V stanovanjski skupini ni tega, da ne bi dobila podpore, izven stanovanjske pa je tega veliko. Od družine je ne dobim veliko, na nobenem področju. (A29)

Kakšni so tvoji konkretni predlogi, želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanem okolju?

V stanovanjski skupini ne želim nič izboljšati, doma pa itak bi se moglo vse spremeniti. (A30)

Kakšne so tvoje želje za prihodnost glede stikov, ki si jih ustvaril/a v oziroma zunaj stanovanjske skupine?

Mogoče bi jih šla še kdaj pogledati v stanovanjsko skupino, ne čutim potrebe, da bi jih mogla obdržati. Občasno jih želim kontaktirati. (A31)

INTERVJU 2: Oseba B

Koliko si star/a?

Stara sem 16.let. (B1)

Kateri srednješolski program obiskuješ?

Hodim v drugi letnik slaščičarske šole. (B2)

Koliko časa si v stanovanjski skupini?

Tri leta. (B3)

Kakšen je razlog prihoda?

Moj oče je alkoholik. S tem sem imela velike probleme. Imela sem probleme z učenjem. Socialna delavka je potem predlagala, da grem v stanovanjsko skupino. (B4)

Okvirno čez koliko časa imaš namen zapustiti stanovanjsko skupino?

Konec šolskega leta, verjetno se bom vrnila domov. (B5)

Na kakšen način zapuščaš stanovanjsko skupino (redno ali izredno)?

Redno. (B6)

Participacija

Kakšno odgovornost imaš v stanovanjski skupini, pri čem vse lahko sodeluješ?

Delavnice vsak ponedeljek, generalke-čiščenje, vsakodnevno pri kuhanju obrokov, imam učne ure, se držim pravil. (B7)

Kako bi ocenil/a svoje sodelovanje in doprinos v stanovanjski skupini?

Prvo leto mi je bilo težje in sedaj v zadnjih dveh letih mi je veliko lažje in bolj sodelujem. Se aktivno vključujem. (B8)

Podpora s strani vzgojiteljev, sostanovalcev

Na katerih področjih so ti/ niso v pomoč vzgojitelji?

Mislim, da so mi v pomoč na šolskem področju predvsem in pa glede organizacije urnika. Niso mi pa glede kuhanja. (B9)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini?

Zelo dobra podpora. Vedno so me spodbujali k samostojnosti. Mene je bilo vedno strah klicati mojo psihologinjo, da bi se naročila pri njej. Oni so me spodbujali k temu. (B10)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojiteljev v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini (sedaj)?

Ja, lahko bi rekla, da malo se je nadgradilo. Tudi sama sem začela delati na svoji samostojnosti. Tudi s tem, ko so me pohvalili, da sem samostojna sem postala tudi sama še bolj. (B11)

Kakšne odnose imaš s svojimi sostanovalci?

Z vsemi se razumem. Z enim bolj, z drugimi manj. (B12)

Kako te sostanovalci podpirajo oziroma so ti v pomoč?

Glede podpore mi pomagajo, da me spodbujajo da naredim šolo in, da se tudi sama bolj socializiram.

Če se z njimi družim mi je lažje tudi z drugimi ljudmi navezovati socialne stike. (B13)

Koliko prijateljev, ki jim zaupaš imaš v stanovanjski skupini?

Imam eno osebo. (B14)

Podpora s strani zunanjega okolja

Katere osebe so ti pomembne izven stanovanjske skupine?

Moja mama in moji dve sestri. (B15)

Kako si sam/a vključena v zunanje okolje (izven stanovanjske skupine)?

Nikamor ne hodim. V prostem času pa rada sama poslušam glasbo, rišem, gledam serije in rada se učim jezike. (B16)

Kaj ti pomeni prijateljstvo?

Da se z nekom lahko pogovarjaš sproščeno, mu zaupaš. Glede skupnega interesa se lahko hecaš z njimi. Da te družba razveseljuje in povezuje. (B17)

Kakšno se razumeš s svojimi vrstniki, prijatelji v življenju?

Na nekih nivojih sem zrelejša od svojih vrstnikov in me ne podpirajo glede kakšnih mojih mnenj. Drugače pa se z sošolci z večino razumem. Jim pa ne zaupam preveč osebnih stvari. Z prijatelji iz domačega okolja se je veliko spremenilo. Zdaj imam samo še mojo najboljšo prijateljico iz Ljubljane, ampak se ne dobivam z ostalimi prijatelji ker mi njihova družba ni tako všeč. (B18)

Kakšen odnos imaš s starši?

Z mami imam vredno. Z mojo mami je sedaj veliko boljše kakor je bilo. Z očetom pa ne najboljšega. Če sva sama se ne pogovarjava, če pa je še moja mami zraven pa se potem vsi trije pogovarjamo. (B19)

Na kakšen način te družina(tudi širša) podpira?

Vsi želijo, da uspem šolo narediti in grem naprej študirati. So dobra čustvena podpora. Z mojima sestrama pa je bilo vedno okej, ampak se zdaj z mojo srednjo sestro malo več kregamo, ker je še moja sošolka sedaj. (B20)

Kakšno vlogo ima šola v tvojem življenju?

Zelo mi je pomembna. Mi je všeč kamor hodim, ampak samo ne vem še 100% ali želim biti profesionalka. (B21)

Kakšno vlogo ima center za socialno delo in socialni delavci v tvojem življenju?

Za mene ima pozitivno vlogo. Če nebi bilo socialne delavke nebi vedela, da sploh obstaja stanovanjska skupina. Veliko mi pomeni moja socialna delavka in mi je vredna. (B22)

Kakšno vlogo imajo dejavnosti, organizacije, ki jih obiskuješ v prostem času (mladinski centri, športne dejavnosti, klubi...)?

V prostem času rada plešem. To me tudi sprošča. (B23)

Priprava v zaključnem obdobju

Kaj zate pomeni samostojnost?

Da si svoj človek in da ne potrebuješ toliko pomoči od drugih. Narediš kar misliš, da je prav. Sedaj obvladaš stvari, ki jih nisi razumel, ko si bil majhen. Na nek način vzameš breme svojim staršem. (B24)

Kaj si se pomembnega naučil/a za svojo samostojnost v stanovanjski skupini?

Kuhati, prati, likati in urejati svoj urnik. (B25)

Katera so tvoja močna področja?

Moja toleranca do ljudi. Sprejemam vse. Tudi drugačnost sprejemam. (B26)

Česa te je strah pred odhodom iz stanovanjske skupine?

Strah me je, da doma ne bom imela take discipline, ker starša veliko delata in ju ni veliko doma. Nobeden me nebi kontroliral in spodbujal. Strah me je, da bi zgubila motivacijo. (B27)

Na katerih področjih še meniš, da potrebuješ (si želiš) podporo?

Ne vem. (B28)

Kje vidiš ovire, če v določeni situaciji nisi prejel/a podpore, ki bi jo potreboval/a?

Da bi naredila napako in me nebi že takoj doma začeli napadati. Potrebujem, da mi povejo da je okej če kdaj naredim napako. Take podpore od svoji staršev nisem dobila, od vzgojiteljev pa sem. (B29)

Kakšni so tvoji konkretni predlogi, želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju?

V stanovanjski ne želim nič izboljšati, doma bi se moral pa spremeniti odnos z očetom. (B30)

Kakšne so tvoje želje za prihodnost glede stikov, ki si jih ustvaril/a v oziroma zunaj stanovanjske skupine?

Hočem jih ohraniti iz stanovanjske skupine z sostanovalci in vzgojitelji. (B31)

INTERVJU 3: oseba C

Koliko si star/a?

Star sem 18.let. (C1)

Kateri srednješolski program obiskuješ?

Hodim v četrti letnik srednje strojne šole v Celju. (C2)

Koliko časa si v stanovanjski skupini?

Dve leti in pol. (C3)

Kakšen je razlog prihoda?

Od rejniške družine sva odšla z bratom v stanovanjsko skupino. Jaz sem mogel iti, ker še nisem bil polnoleten, brat pa ne, ker je že bil. (C4)

Okvirno čez koliko časa imaš namen zapustiti stanovanjsko skupino?

Čez tri dni. (C5)

Na kakšen način zapuščaš stanovanjsko skupino (redno ali izredno)?

Redno. (C6)

Participacija

Kakšno odgovornost imaš v stanovanjski skupini, pri čem vse lahko sodeluješ?

Sem točen na uro, to kar se zmenimo, da vsak dan opraviš učne ure in dežurstva za to kar sem zadolžen. (C7)

Kako bi ocenil/a svoje sodelovanje in doprinos v stanovanjski skupini?

Včasih sodelujem, ampak ni nič obveznega. Če karkoli potrebujem so mi tudi vedno na voljo. (C8)

Podpora s strani vzgojiteljev, sostanovalcev

Na katerih področjih so ti/ niso v pomoč vzgojitelji?

Predvsem glede učne pomoči in vsakodnevne pomoči. Niso mi pa v pomoč glede družinske situacije. (C9)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini?

Dobra podpora. Upoštevajo moje želje in mi pomagajo tam kjer lahko. Velika pomoč pri učenju. So mi pa tudi omogočili fitnes in boks. Ko sem tukaj me ni veliko. (C10)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojiteljev v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini (sedaj)?

Ne vidim razlike. Razen to, da mi je moj matični vzgojitelj uredil inštrukcije za maturo. Drugače pa vse sam uredim. (C11)

Kakšne odnose imaš s svojimi sostanovalci?

Vredu sem z vsemi. (C12)

Kako te sostanovalci podpirajo oziroma so ti v pomoč?

Niso mi v veliko pomoč. Ne dobim od njih spodbude oziroma podpore. (C13)

Koliko prijateljev, ki jim zaupaš imaš v stanovanjski skupini?

Nobenega. (C14)

Podpora s strani zunanjega okolja

Katere osebe so ti pomembne izven stanovanjske skupine?

Moja mama in oče, brat ter prijatelji. (C15)

Kako si sam/a vključena v zunanje okolje (izven stanovanjske skupine)?

V petkih imam nogometno ligo v Laškem. Imamo tudi svoje sponzorje. Veliko časa preživim v naravi. Vsak vikend igramo v dvorani košarko. (C16)

Kaj ti pomeni prijateljstvo?

Da se jim lahko zaupam, so pošteni do mene. Meni to veliko pomeni, da mi nekdo stoji ob strani, ko ga najbolj potrebuješ. Na primer ko sem prišel v stanovanjsko skupino. (C17)

Kakšno se razumeš s svojimi vrstniki, prijatelji v življenju?

Z vsemi imam okej odnose. Pri sošolcih najdem podporo. Predvsem za šolo. Skupaj se potem učimo. Veliko se družim z prijatelji. Tudi v domačem okolju nisem zgubil stikov. (C18)

Kakšen odnos imaš s starši?

Z mami imam vredu. Z očetom pa ne najboljšega ampak se izboljšuje. (C19)

Na kakšen način te družina(tudi širša) podpira?

Nimam stikov z širšo družino. Z bratom pa se lahko o čemerkoli pogovarjam. (C20)

Kakšno vlogo ima šola v tvojem življenju?

Zelo mi je pomembna. Tam imam vedno vse urejeno in nimam težave s tem. (C21)

Kakšno vlogo ima center za socialno delo in socialni delavci v tvojem življenju?

Vidim jih samo enkrat na leto, ko imamo sestanek in mi nič ne pomenijo. Zaradi njih sem edino tukaj. (C22)

Kakšno vlogo imajo dejavnosti, organizacije, ki jih obiskuješ v prostem času (mladinski centri, športne dejavnosti, klubi...)?

Sproščanje in druženje z prijatelji. (C23)

Priprava v zaključnem obdobju

Kaj zate pomeni samostojnost?

To da lahko živim sam in da nisem odvisen od drugih. (C24)

Kaj si se pomembnega naučil/a za svojo samostojnost v stanovanjski skupini?

Da znam razpolagati z denarjem, delovne navade. Ostalo pa sem že prej znal. (C25)

Katera so tvoja močna področja?

Rad pomagam drugim in sem tudi sam dober prijatelj. Sem tudi iskren in pravičen. (C26)

Česa te je strah pred odhodom iz stanovanjske skupine?

Ničesar, ker imam doma že vse urejeno in sem brez skrbi. (C27)

Na katerih področjih še meniš, da potrebuješ (si želiš) podporo?

Ne potrebujem podpore, ker jo ima zadosti. (C28)

Kje vidiš ovire, če v določeni situaciji nisi prejel/a podpore, ki bi jo potreboval/a?

Nisem dobil občutka takšnega v stanovanjski skupini. Doma pa sem bil velikokrat razočaran. (C29)

Kakšni so tvoji konkretni predlogi, želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju?

Glede stanovanjske skupine, da pustijo več svobode. Preveč pravil je tukaj. Vse je na sekunde in imam občutek kot da sem v zaporu. Ne smeš zamuditi niti minuto, ker ti potem vzamejo telefon. (C30)
Kakšne so tvoje želje za prihodnost glede stikov, ki si jih ustvaril/a v oziroma zunaj stanovanjske skupine?

Stik bom ohranil z enim prijateljem, ker oba živima v istem kraju. Z drugimi pa težje, ker niso doma iz tega okoliša. (C31)

INTERVJU 4: oseba D

Koliko si star/a?

Star sem 18.let. (D1)

Kateri srednješolski program obiskuješ?

Hodim v četrti letnik srednje računalniške šole v Ljubljani. (D2)

Koliko časa si v stanovanjski skupini?

Tretje leto. (D3)

Kakšen je razlog prihoda?

Imel sem težave doma, moj oče je nestabilen. (D4)

Okvirno čez koliko časa imaš namen zapustiti stanovanjsko skupino?

En teden. (D5)

Na kakšen način zapuščáš stanovanjsko skupino (redno ali izredno)?

Redno. (D6)

Participacija

Kakšno odgovornost imaš v stanovanjski skupini, pri čem vse lahko sodeluješ?

Imam odgovornost za držanje pravil, pospravljanje za seboj in vzdrževanje reda. (D7)

Kako bi ocenil/a svoje sodelovanje in doprinos v stanovanjski skupini?

10 od 10. Sem zelo aktiven. (D8)

Podpora s strani vzgojiteljev, sostanovalcev

Na katerih področjih so ti/ niso v pomoč vzgojitelji?

Na šolskem mi niso v pomoč. Meni so vredni družba, urejajo vsakodnevne stvari. (D9)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini?

Načeloma te lahko naučijo bivanja tam v hiši, osnove samostojnega življenja. (D10)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojiteljev v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini (sedaj)?

Zmenili smo se glede stanovanja. Plačevali mi bodo tudi najemnino eno leto. Zame pa drugače glede samostojnosti ni problema, ker sem že od prej bil zelo samostojen. (D11)

Kakšne odnose imaš s svojimi sostanovalci?

Vredni so. Takšne odnose imam, ki so primerni za nekoga s katerim živiš, ampak če bi jih lahko sam izbral jih nebi izbral, da bi živel z njimi. (D12)

Kako te sostanovalci podpirajo oziroma so ti v pomoč?

Niso mi v pomoč. (D13)

Koliko prijateljev, ki jim zaupaš imaš v stanovanjski skupini?

Nobenega. Imam pa tudi dva vzgojitelja, ki sta moja prijatelja in jima vse zaupam. (D14)

Podpora s strani zunanjega okolja

Katere osebe so ti pomembne izven stanovanjske skupine?

Prijatelji in družina. (D15)

Kako si sam/a vključena v zunanje okolje (izven stanovanjske skupine)?

Poleg šole še hodim na filozofsko psihološki krožek, projekti na šoli- evropski in pa tečem ter igram kitaro. (D16)

Kaj ti pomeni prijateljstvo?

Da imaš nekoga, da se lahko z njim pogovoriš in mu zaupaš. (D17)

Kakšno se razumeš s svojimi vrstniki, prijatelji v življenju?

Z vsemi se dobro razumem. Na vseh področjih me podpirajo in jim lahko vse zaupam. Nisem izgubil starih prijateljev ob vstopu v stanovanjsko skupino. (D18)

Kakšen odnos imaš s starši?

Vredu odnos imamo. Malo je distančen. (D19)

Na kakšen način te družina(tudi širša) podpira?

Moji dve babici me imata zelo radi. Mlajša sestra me zelo spodbuja pri igranju klavirja, mlajši brat pa pri igranju kitare, ker je obema všeč. (D20)

Kakšno vlogo ima šola v tvojem življenju?

Zelo mi je pomembna. Zame je kot okno v svet. (D21)

Kakšno vlogo ima center za socialno delo in socialni delavci v tvojem življenju?

Nevtralno. Nimam stikov z socialnimi delavci. Glede sestankov so zelo neodzivni in mi tudi po en mesec odgovarjajo na mail. Oni pa so rekli ali grem k mami živeti na štajersko ali pa grem v stanovanjsko skupino. (D22)

Kakšno vlogo imajo dejavnosti, organizacije, ki jih obiskuješ v prostem času (mladinski centri, športne dejavnosti, klubi...)?

Meni veliko pomenijo, ker imam nekaj za delati in se tudi nekaj naučim. (D23)

Priprava v zaključnem obdobju

Kaj zate pomeni samostojnost?

Da znaš skrbeti sam zase in si neodvisen od ostalih. (D24)

Kaj si se pomembnega naučil/a za svojo samostojnost v stanovanjski skupini?

Likat sem se naučil. Druga sem že prej znal. (D25)

Katera so tvoja močna področja?

Vztrajnost najbolj. (D26)

Česa te je strah pred odhodom iz stanovanjske skupine?

Ničesar, ker imam že vse urejeno in sem brez skrbi. (D27)

Na katerih področjih še meniš, da potrebuješ (si želiš) podporo?

S strani prijateljev, da bom še naprej dobre volje. (D28)

Kje vidiš ovire, če v določeni situaciji nisi prejel/a podpore, ki bi jo potreboval/a?

Nisem dobil takšnega občutka. (D29)

Kakšni so tvoji konkretni predlogi, želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju?

Glede stanovanjske skupine, da se meni nebi bilo potrebno ukvarjati z vsemi obveznostmi, ki jih drugi naredijo. Kot so recimo krizni sestanki, ker je posoda umazana in ne znajo sostanovalci pomivati. Že razmišljam drugače. (D30)

Kakšne so tvoje želje za prihodnost glede stikov, ki si jih ustvaril/a v oziroma zunaj stanovanjske skupine?

Stike bom mogoče ohranil, verjetno z vzgojitelji. (D31)

INTERVJU 5: oseba E

Koliko si star/a?

Stara sem 17.let, ampak bom letos 18. let. (E1)

Kateri srednješolski program obiskuješ?

Hodim v tretji letnik srednje veterinarske šole v Ljubljani. (E2)

Koliko časa si v stanovanjski skupini?

Drugo leto. (E3)

Kakšen je razlog prihoda?

Od rejniške družine sem prišla, ker smo se tam kregali. (E4)

Okvirno čez koliko časa imaš namen zapustiti stanovanjsko skupino?

Konec junija letos. (E5)

Na kakšen način zapuščaš stanovanjsko skupino (redno ali izredno)?

Izredno, ker želim sama zapustiti stanovanjsko skupino in to lahko naredim, ker bom že polnoletna. Vzgojitelji me pri tem ne podpirajo in mislijo, da bi morala še ostati. (E6)

Participacija

Kakšno odgovornost imaš v stanovanjski skupini, pri čem vse lahko sodeluješ?

Čiščenje, skrbeti za red, obiskovanje delavnic, ji jih pripravijo vzgojitelji in kuhanje ko pridem na vrsto. (E7)

Kako bi ocenil/a svoje sodelovanje in doprinos v stanovanjski skupini?

Dosti doprinesem k stanovanjski skupini, ker mi lahko drugi zaupajo ampak sedaj se bolj držim za sebe, ker imam zadosti svojih problemov in se ne želim ukvarjati še z drugimi. Aktivno pa sodelujem na sestankih, delavnicah. (E8)

Podpora s strani vzgojiteljev, sostanovalcev

Na katerih področjih so ti/ niso v pomoč vzgojitelji?

Niso mi v pomoč, ko poskušajo reševati težave doma in še bolj zmešajo stvari. V pomoč pa so mi glede šolskih stvari. (E9)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini?

Na splošno nas spodbujajo, da delamo čim več sami. Mislim, da je okej podpora. Mogoče bi bilo kdaj boljše, če bi nas bolj poslušali in nebi prehitro sklepali po naših dejanjih zakaj si to naredil. (E10)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojiteljev v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini (sedaj)?

Je nisem deležna, ker grem sama ven. Nismo se toliko veliko pogovarjali o mojem odhodu in zaključku. (E11)

Kakšne odnose imaš s svojimi sostanovalci?

Vredno. (E12)

Kako te sostanovalci podpirajo oziroma so ti v pomoč?

Če kaj potrebujem mi posodijo in če potrebujem pogovor se tudi pogovorimo. Ampak se ne morem popolnoma na njih zanesti. (E13)

Koliko prijateljev, ki jim zaupaš imaš v stanovanjski skupini?

Enega. (E14)

Podpora s strani zunanjega okolja

Katere osebe so ti pomembne izven stanovanjske skupine?

Prijatelji, pet sošolcev (E15)

Kako si sam/a vključena v zunanje okolje (izven stanovanjske skupine)?

V šolo hodim in atletiko treniram. (E16)

Kaj ti pomeni prijateljstvo?

Zelo pomembna vrednota. Pomembno je, da imaš res dobre vrednote. (E17)

Kakšno se razumeš s svojimi vrstniki, prijatelji v življenju?

Z vsemi imam okej odnose. Pri njih najdem podporo na vseh področjih. Nisem izgubila prijateljev iz domačega okolja, ker jih niti nisem imela že prej. (E18)

Kakšen odnos imaš s starši?

Nimam dobrega odnosa. Včasih je bilo bolj, ampak sedaj je vedno manj. Toliko, da je nek odnos. S starši se razumem ampak ne do te mere, da bi jim lahko zaupala osebne stvari. (E19)

Na kakšen način te družina (tudi širša) podpira?

Imam stike ampak se ne pogovarjamo o teh stvareh. Me podpirajo, ker jim je všeč, da delam kar me veseli. (E20)

Kakšno vlogo ima šola v tvojem življenju?

Zavedam se, da je šola pomembna. Ampak mi ni preveč všeč, me pa veseli kar se učim. Šola je nekakšen pogoj, da lahko obiskujem atletiko. Če nebi bilo šole, nebi mogla trenirati. (E21)

Kakšno vlogo ima center za socialno delo in socialni delavci v tvojem življenju?

Zelo imam negativno izkušnjo že iz otroštva. Tako, da mi niso všeč, nimajo nobene vloge. (E22)

Kakšno vlogo imajo dejavnosti, organizacije, ki jih obiskuješ v prostem času (mladinski centri, športne dejavnosti, klubi...)?

Zelo veliko. To je edina stvar, ki me veseli, ki jo rada delam in sprostim jezo v disk. Z prijatelji pa se imamo isto zelo fajn na atletiki in se odlično razumemo. (E23)

Priprava v zaključnem obdobju

Kaj zate pomeni samostojnost?

To, da znaš sam skrbeti zase brez pomoči staršev. (E24)

Kaj si se pomembnega naučil/a za svojo samostojnost v stanovanjski skupini?

Naučila sem se samostojnega učenja. Včasih se je zraven mene učil oče. Sem pa že od doma imela neke delovne navade. (E25)

Katera so tvoja močna področja?

Šport na splošno, petje, zgovornost, slovenščino obvladam in pozitivnost. (E26)

Česa te je strah pred odhodom iz stanovanjske skupine?

Strah me je glede stroškov mojega stanovanja. (E27)

Na katerih področjih še meniš, da potrebuješ (si želiš) podporo?

Šola. (E28)

Kje vidiš ovire, če v določeni situaciji nisi prejel/a podpore, ki bi jo potreboval/a?

Nisem dobila takšnega občutka v stanovanjski skupini. Doma pa me vsak vikend nekaj na novo preseneti. (E29)

Kakšni so tvoji konkretni predlogi, želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju?

Da bi vzgojitelji nas več poslušali in ne delali zaključkov na podlagi svojih preteklih izkušenj. (E30)

Kakšne so tvoje želje za prihodnost glede stikov, ki si jih ustvaril/a v oziroma zunaj stanovanjske skupine?

Stike bi občasno ohranila. (E31)

INTERVJU 6: oseba F

Koliko si star/a?

Stara sem 19.let. (F1)

Kateri srednješolski program obiskuješ?

Hodim v četrti letnik srenje oblikovne šole v Ljubljani. (F2)

Koliko časa si v stanovanjski skupini?

3 leta. (F3)

Kakšen je razlog prihoda?

Slabi družinski odnosi, poslabšan uspeh v šoli in da nisem sploh hodila več v šolo in alkoholizem s strani mami. (F4)

Okvirno čez koliko časa imaš namen zapustiti stanovanjsko skupino?

Konec junija letos. (F5)

Na kakšen način zapuščas stanovanjsko skupino (redno ali izredno)?

Redno. Vzgojitelj me je pozval, da je že čas, da grem če želim, ker sem naredila in si uredila vse kar sem morala narediti. (F6)

Participacija

Kakšno odgovornost imaš v stanovanjski skupini, pri čem vse lahko sodeluješ?

Skrbim za hišo in za red, kuhanje, skrbim zase in sodelujem pri projektih, ki jih vzgojitelji določijo. (F7)

Kako bi ocenil/a svoje sodelovanje in doprinos v stanovanjski skupini?

Mislim, da je malo večji kot pri ostalih. Sem takšna oseba, da si vedno zadam visoke cilje in se avtomatsko postavim v vlogo vodje. Večina sostanovalcev se obrača name za nasvete, kako bi morali delati stvari. S tem ko njih spodbujam in sodelujem pri aktivnostih doprinesem kar veliko kot organizator. (F8)

Podpora s strani vzgojiteljev, sostanovalcev

Na katerih področjih so ti/ niso v pomoč vzgojitelji?

Na področjih dela na sebi me lahko spodbujajo in me usmerijo ampak se zavedam, da je to moja naloga. Pri šoli mi niso v veliko pomoč, ker sama vse naredim. (F9)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini?

S temi vsemi obveznostnimi v stanovanjski skupini te pripravljajo. Velikokrat te postavijo na realna tla, ko zasanjaš. Veliko so nam tudi govorili o sami politiki in smo se pogovarjali tudi o tem. Na nek način tudi širijo tvojo splošno razgledanost. (F10)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojiteljev v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini (sedaj)?

Sedaj pa so manj pazljivi na to kaj delam in pričakujejo od mene, da znam že sama narediti stvari tako kot je potrebno. Bolj opazujejo, če bom res funkcionalna pol v zunanjem svetu. Pogovarjamo se tudi o iskanju stanovanja in kako bi zgledalo, če bi mi oni plačevali delno stanovanje in bi bila to neka vrsta postanovanjske oblike. (F11)

Kakšne odnose imaš s svojimi sostanovalci?

Z večino vredu. Imamo kdaj kakšne nesporazume ampak večinoma se ne strinjamo glede čiščenja hiše in dežurstev. (F12)

Kako te sostanovalci podpirajo oziroma so ti v pomoč?

Vsi prihajamo iz podobnih nedelujočih okolji in razumejo stvari, ki jih kakšni drugi mladostniki nebi razumeli in mi lahko nudijo dobro podporo. (F13)

Koliko prijateljev, ki jim zaupaš imaš v stanovanjski skupini?

Dva. (F14)

Podpora s strani zunanjega okolja

Katere osebe so ti pomembne izven stanovanjske skupine?

Sošolci, starša in brat. (F15)

Kako si sam/a vključena v zunanje okolje (izven stanovanjske skupine)?

Imam veliko šolskih projektov, tekmovanj, sem v bendu, delam tudi prostovoljno v domu za ostarele in pa obiskujem Drogart, kjer imam tedensko terapije. (F16)

Kaj ti pomeni prijateljstvo?

Mislim, da jaz v prijateljih iščem neke vrste družino. Ker doma ni bilo vse vredu, iščem to v prijateljih. So mi zelo pomembni in so na prvem mestu. (F17)

Kakšno se razumeš s svojimi vrstniki, prijatelji v življenju?

Z vsemi imam okej odnose. Pri njih najdem podporo na vseh in tudi nudijo mi podporo na vseh področjih. Sem pa z vstopom v stanovanjsko skupino zgubila stike z vsemi svojimi prijatelji. Čisto sem se fokusirala na sebe in stanovanjsko skupino. Čez vikende smo se nekaj časa še videvali, sedaj pa nič več. Z sošolci se pa itak dober razumemo. (F18)

Kakšen odnos imaš s starši?

Z očetom se je zelo izboljšal, z mamo pa je trenutno ne najboljše. Še vedno ima težave z alkoholizmom. (F19)

Na kakšen način te družina(tudi širša) podpira?

Nismo si tako blizu ampak imamo stike in če bi potrebovala podporo bi jo dobila. Z bratom tudi malo slabše ampak je opazno, da gredo stvari na bolje. (F20)

Kakšno vlogo ima šola v tvojem življenju?

Zelo pomembno. Sem se zelo zagnala v šolo, ko sem prišla v stanovanjsko skupino. Vzgojiteljem se je zdelo pomembno, da imam lepe ocene saj si bom s tem tudi dvignila samozavest. Pomembno mi je, da sem uspešna in da sebi dokazujem, da zmorem te stvari. (F21)

Kakšno vlogo ima center za socialno delo in socialni delavci v tvojem življenju?

Trenutno nima velike vloge. Vidim socialno delavko enkrat na leto na tiskemu sestanku. Sem pa hvaležna, da so me poslali v stanovanjsko skupino. (F22)

Kakšno vlogo imajo dejavnosti, organizacije, ki jih obiskuješ v prostem času (mladinski centri, športne dejavnosti, klubi...)?

Zelo veliko. Pomembno mi je, da si dokažem, da zmorem še kaj več kot šolo. (F23)

Priprava v zaključnem obdobju

Kaj zate pomeni samostojnost?

Neko dokazilo sebi, da zmorem sama. Da gre življenje naprej in da enkrat prideš na svoje in pogledaš nazaj ter vidiš kaj vse si že naredil. (F24)

Kaj si se pomembnega naučil/a za svojo samostojnost v stanovanjski skupini?

Naučila sem se še več reda in čistoče, fajn kuhati, fokusirati na pomembne stvari, skrbeti zase, postavljati sebe na prvo mesto in organizacija. (F25)

Katera so tvoja močna področja?

Šola in mogoče vodenje mladostnikov oziroma spodbujanje. (F26)

Česa te je strah pred odhodom iz stanovanjske skupine?

Strah me je kako bo, ko ne bom imela več avtoritete nad sabo s strani skupine, kako bom delovala. Ne želim zabresti nazaj, kjer sem bila pred stanovanjsko in pa tudi, kako bo doma. (F27)

Na katerih področjih še meniš, da potrebuješ (si želiš) podporo?

Bolj za svoje psihično stanje, da imam nekoga s katerim se lahko pogovarjam o stvareh, ki me skrbijo. (F28)

Kje vidiš ovire, če v določeni situaciji nisi prejel/a podpore, ki bi jo potreboval/a?

Niso me vzgojitelji naučili- meti sebe rad. Velik poudarek je na skrbi za hišo, šolo, družinske odnose ampak še vedno kljub poudarjanju da moraš dati sebe na prvo mesto ne dajo veliko poudarka na to da

daš sebe na prvo mesto. To ti omenijo ampak ni pa bilo nikoli nekega vodstva kako pridemo do tega. Zunaj pa mislim, da sem sama kriva, ker ne zaupam sama sebi da zmorem in se prehitro predam. (F29)
Kakšni so tvoji konkretni predlogi, želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju?

Mislim, da so velikokrat na strani staršev in morajo včasih malo razmisliti, da kljub temu da smo »mulci« imamo lahko tudi mi včasih prav. (F30)

Kakšne so tvoje želje za prihodnost glede stikov, ki si jih ustvaril/a v oziroma zunaj stanovanjske skupine?

Stike bi si želela ohraniti z vrstniki. Mislim, da smo vzpostavili poseben odnos saj smo živeli skupaj. Z vzgojitelji pa tudi. Da se občasno slišimo in vidimo. (F31)

INTERVJU 7: oseba G

Koliko si star/a?

Stara sem 19.let. (G1)

Kateri srednješolski program obiskuješ?

Hodim v četrti letnik srednje trgovske šole, smer aranžerski tehnik. (G2)

Koliko časa si v stanovanjski skupini?

3 leta. (G3)

Kakšen je razlog prihoda?

Živela sem pri teti in stricu in se nista mogla z mano ukvarjati, ker veliko delata in sem bila veliko časa doma sama. Center za socialno delo je to predlagal. (G4)

Okvirno čez koliko časa imaš namen zapustiti stanovanjsko skupino?

Konec junija letos. Po navadi je pravilo, da zapustiš stanovanjsko ko si konec s srednjo šolo. Jaz še nebi šla ven. (G5)

Na kakšen način zapuščas stanovanjsko skupino (redno ali izredno)?

Redno. (G6)

Participacija

Kakšno odgovornost imaš v stanovanjski skupini, pri čem vse lahko sodeluješ?

Pri vsem lahko. Kot na primer, da naredimo dežurstva, kuhanje, nakupovanje živil, sodelovanje na učnih urah in sodelovanje na skupini ob ponedeljkih, kjer se družimo in ustvarjamo. (G7)

Kako bi ocenil/a svoje sodelovanje in doprinos v stanovanjski skupini?

Trenutno nisem precej aktivna, ker imam sama preveč problemov glede mature in se mi ne ljubi ukvarjati z ljudmi in njihovimi težavama tukaj notri. Tako se rajši odmaknem. (G8)

Podpora s strani vzgojiteljev, sostanovalcev

Na katerih področjih so ti/ niso v pomoč vzgojitelji?

V pomoč so mi na področju šole nekateri vzgojitelji in pa če potrebujem kakšen pogovor. Včasih mi ni všeč glede zbujanja zjutraj, da me ne zbudijo pravi čas in zato zamujam v šolo. (G9)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini?

V vmesnem času mi niso še tako zaupali in sem na primer imela tudi denar oziroma kartico pri njih v pisarni. Naučili so me tudi prati oblačila. (G10)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojiteljev v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini (sedaj)?

Že kakšno leto nazaj so mi govorili, da naj razmišljam kaj želim za naprej in kam želim iti. Začeli smo se pogovarjati o odhodu in mojih željah ter potrebah. (G11)

Kakšne odnose imaš s svojimi sostanovalci?

Jaz imam občutek, da imam precej hladne odnose. (G12)

Kako te sostanovalci podpirajo oziroma so ti v pomoč?

Me ne podpirajo ampak se lahko z nekaterimi pogovorim, če me kaj muči. (G13)

Koliko prijateljev, ki jim zaupaš imaš v stanovanjski skupini?

Nič. (G14)

Podpora s strani zunanjega okolja

Katere osebe so ti pomembne izven stanovanjske skupine?

Družina in moj najboljša prijateljica. (G15)

Kako si sam/a vključena v zunanje okolje (izven stanovanjske skupine)?

Rada rišem v prostem času in treniram kick boks. Ne predstavljam si sebe brez teh treningov. (G16)

Kaj ti pomeni prijateljstvo?

Da lahko osebi zaupaš in te ta oseba ne izda. (G17)

Kakšno se razumeš s svojimi vrstniki, prijatelji v življenju?

Tako, da če imam kakšno idejo, mi povejo najprej svoje mnenje in kaj oni mislijo ter mi s tem tudi svetujejo. Z vrstniki iz šole se okej razumem. Nisem pa izgubila prijateljev iz domačega okolja saj sem iz Ljubljane. (G18)

Kakšen odnos imaš s starši?

Nimam več stika s svojo mamo. Sedaj sta moja skrbnica teta in stric. Z njima imam zelo dober odnos. Vsak teden imamo pogovor, ko se skupaj usedemo in se pomenimo, kaj smo delali čez teden. Všeč mi je, da lahko izrazim svoje želje in potrebe. (G19)

Na kakšen način te družina(tudi širša) podpira?

Imam stike z babico in dedijem in s svojima bratrancema, ki me podpirajo pri šoli. Z ostalimi si pa nismo tako blizu. (F20)

Kakšno vlogo ima šola v tvojem življenju?

Pomembno. Se zavedam, da je zelo pomembna za moj nadaljnji študij. Sedaj se pripravljam na maturo. (G21)

Kakšno vlogo ima center za socialno delo in socialni delavci v tvojem življenju?

Dosti veliko, ker so uspeli urediti, da je postala moja teta moja skrbnica kljub mamini ne privolitvi. Videvam pa svojo socialno delavko samo enkrat na leto, samo na timskih sestankih in pa med poletnimi počitnicami ko se udeležim tabora z njimi. (G22)

Kakšno vlogo imajo dejavnosti, organizacije, ki jih obiskuješ v prostem času (mladinski centri, športne dejavnosti, klubi...)?

Zelo veliko vlogo sproščanja mi predstavljajo in da delam na sebi. (G23)

Priprava v zaključnem obdobju

Kaj zate pomeni samostojnost?

Da znaš sam zase poskrbet in da narediš vse obveznosti, ki jih imaš ter da to ne prelagaš. (G24)

Kaj si se pomembnega naučil/a za svojo samostojnost v stanovanjski skupini?

Pranje oblačil. (G25)

Katera so tvoja močna področja?

Matematika, kuhanje, poslušanje druge osebe in da lahko drugi meni zaupajo. (G26)

Česa te je strah pred odhodom iz stanovanjske skupine?

Tega, da bom opustila navado za učne ure. Tukaj imamo točno strukturirano in vemo, kdaj so učne ure. Doma pa ne vem, če bo tako. (G27)

Na katerih področjih še meniš, da potrebuješ (si želiš) podporo?

Samozavest. (G28)

Kje vidiš ovire, če v določeni situaciji nisi prejel/a podpore, ki bi jo potreboval/a?

V stanovanjski skupini sem čisto zadovoljna. Zunaj stanovanjske pa me spremlja že celo življenje zavračanje moje primarne družine in mojih staršev. (G29)

Kakšni so tvoji konkretni predlogi, želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju?

Pomembno bi bilo, da so za vse pravila enaka in da se vsi tega držijo. (G30)

Kakšne so tvoje želje za prihodnost glede stikov, ki si jih ustvaril/a v oziroma zunaj stanovanjske skupine?

Z vzgojitelji bi se še želela slišati, z sostanovalci pa nimam neke želje. (G31)

INTERVJU 8: oseba H

Koliko si star/a?

Stara sem 21.let. (H1)

Kateri srednješolski program obiskuješ?

Hodim v četrti letnik srednje trgovske šole, smer ekonomski tehnik (3+2) v Ljubljani. (H2)

Koliko časa si v stanovanjski skupini?

5 let. (H3)

Kakšen je razlog prihoda?

Jokala sem se na začetku, ker me je bilo zelo strah priti sem. Pri 16.letih je mene in očeta mačeha poslala ven iz stanovanja. Jaz sem nekaj časa pri bivšem fantu živela in potem sem se raje odločila, da pridem sem. (H4)

Okvirno čez koliko časa imaš namen zapustiti stanovanjsko skupino?

Konec junija letos. Ampak tudi nočem iti ven, ker mi je tukaj fajn. (H5)

Na kakšen način zapuščas stanovanjsko skupino (redno ali izredno)?

Redno. (H6)

Participacija

Kakšno odgovornost imaš v stanovanjski skupini, pri čem vse lahko sodeluješ?

Pri vsem lahko sodelujem. Mene tudi ne kontrolirajo tako veliko kot ostale, ker sem najdlje tukaj in se zanašajo name, da že znam določene stvari. (H7)

Kako bi ocenil/a svoje sodelovanje in doprinos v stanovanjski skupini?

Veliko, med puncami tukaj smo zelo povezane in se tudi z vsemi pogovarjam. Na skupnih delavnicah pa se trudim, da se vključujem ampak mi ni tako všeč. (G8)

Podpora s strani vzgojiteljev, sostanovalcev

Na katerih področjih so ti/ niso v pomoč vzgojitelji?

Pri vsem mi pomagajo, če jim le povem kaj se dogaja. (H9)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini?

Včasih nisem smela nikamor iti med šolo. Imela sem stroga pravila glede učenja in pa tudi telefon so mi kdaj vzeli. (H10)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojiteljev v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini (sedaj)?

Sedaj pa mi zaupajo in lahko grem tudi med šolo na počitnice oziroma izlet, če sama ocenim, da je to dobro za mene in ne bom toliko manjkala v šoli. (H11)

Kakšne odnose imaš s svojimi sostanovalci?

Z vsemi se razumem. (H12)

Kako te sostanovalci podpirajo oziroma so ti v pomoč?

Podpirajo me tako, da se jim lahko zaupam in mi vrnejo nasvet. (H13)

Koliko prijateljev, ki jim zaupaš imaš v stanovanjski skupini?

Samo z določenimi vzgojitelji. (H14)

Podpora s strani zunanjega okolja

Katere osebe so ti pomembne izven stanovanjske skupine?

Moj fant, tri prijateljice in dva prijatelja. (H15)

Kako si sam/a vključena v zunanje okolje (izven stanovanjske skupine)?

Hodim samo v fitnes. (H16)

Kaj ti pomeni prijateljstvo?

Da lahko zaupam nekomu in pa da ko nekoga potrebujem, da si vzame čas zame in me posluša. (H17)

Kakšno se razumeš s svojimi vrstniki, prijatelji v življenju?

Sedaj se vrede razumem. Včasih smo se več kregali, sedaj pa je vse vrede. Moji prijatelji pa me podpirajo pri vsem in se redno srečujemo. Sem pa izgubila prijatelje iz domačega okolja saj sem iz Ljubljane. (H18)

Kakšen odnos imaš s starši?

Imam samo očeta in sva v stikih, tako da dober odnos. (H19)

Na kakšen način te družina(tudi širša) podpira?

Imam samo fanta in bratranca, ki je v Nemčiji. Imam tudi brata in sestro ampak smo med seboj skregani. (H20)

Kakšno vlogo ima šola v tvojem življenju?

Da naredim in dosežem to kar si želim. Želim iti na telekomunikacijsko višjo šolo. (H21)

Kakšno vlogo ima center za socialno delo in socialni delavci v tvojem življenju?

Veliko sem jih zamenjala ampak v večini imam pozitivne izkušnje. Videvam jih samo enkrat na leto, ko pridejo v stanovanjsko. (H22)

Kakšno vlogo imajo dejavnosti, organizacije, ki jih obiskuješ v prostem času (mladinski centri, športne dejavnosti, klubi...)?

Zelo veliko vlogo sproščanja mi predstavljajo. (H23)

Priprava v zaključnem obdobju

Kaj zate pomeni samostojnost?

Da sama živim brez pomoči vzgojiteljev in drugih oseb. (H24)

Kaj si se pomembnega naučil/a za svojo samostojnost v stanovanjski skupini?

Nič, ker sem že vse prej sama znala. (H25)

Katera so tvoja močna področja?

Da znam poslušati druge. (H26)

Česa te je strah pred odhodom iz stanovanjske skupine?

Strah me je, da bi zabredla in da nebi imela v tem trenutku nobene pomoči za rešitev iz te situacije. (H27)

Na katerih področjih še meniš, da potrebuješ (si želiš) podporo?

Želim si podporo na področju samozaveesti, da bom bolj samozavestna o svojih odločitvah. (H28)

Kje vidiš ovire, če v določeni situaciji nisi prejel/a podpore, ki bi jo potreboval/a?

Jaz sem šla že dvakrat ven in nazaj noter v stanovanjsko skupino po moji odločitvi. To je verjetno vplivalo na sam moj proces bivanja tukaj. Zunaj stanovanjske pa mislim, da nimam res nikamor za iti razen k svojemu fantu. (H29)

Kakšni so tvoji konkretni predlogi, želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju?

Želela bi, da bi lahko bil fant dlje časa pri meni na obisku. (H30)

Kakšne so tvoje želje za prihodnost glede stikov, ki si jih ustvaril/a v oziroma zunaj stanovanjske skupine?

Tako z vzgojitelji kot z sostanovalci bi si želela občasno ohraniti stike. (H31)

INTERVJU 9: oseba I

Koliko si star/a?

Star sem 19.let. (I1)

Kateri srednješolski program obiskuješ?

Hodim v tretji letnik srednje fotografske šole v Ljubljani. (I2)

Koliko časa si v stanovanjski skupini?

2 leti. (I3)

Kakšen je razlog prihoda?

Imel sem težave glede šole in pa staršev doma. Nismo se sploh razumeli med seboj. Glavni razlog je nezdrava situacija doma. (I4)

Okvirno čez koliko časa imaš namen zapustiti stanovanjsko skupino?

Konec junija letos. (I5)

Na kakšen način zapuščaš stanovanjsko skupino (redno ali izredno)?

Izredno. (I6)

Participacija

Kakšno odgovornost imaš v stanovanjski skupini, pri čem vse lahko sodeluješ?

Pri hišnih opravilih, na skupinskih sestankih, delavnicah, projektih in športnih aktivnostih. (I7)

Kako bi ocenil/a svoje sodelovanje in doprinos v stanovanjski skupini?

Sem aktiven in poskušam pozitivno gledati na stvari. (I8)

Podpora s strani vzgojiteljev, sostanovalcev

Na katerih področjih so ti/ niso v pomoč vzgojitelji?

V pomoč so mi glede pogovora o transseksualnosti in preobrazbi in pa šolskem področju. Niso mi pa v pomoč na ljubezenskem področju. (I9)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini?

V vmesnem času sem imel velikokrat prepoved izhodov zaradi mojih napak. Učil sem se še kuhati in opravljati vsa hišna opravila, ker nisem tega prej znal. (I10)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojiteljev v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini (sedaj)?

Sedaj pa se že malo pogovarjamo o osamosvajanju in odkar sem tudi star 18. let mislim, da mi tudi bolj zaupajo. Nismo se pa še pogovarjali o stanovanju, ker se ne strinjajo z mano, da bi že šel konec junija ven. (I11)

Kakšne odnose imaš s svojimi sostanovalci?

Z vsemi se razumem. (I12)

Kako te sostanovalci podpirajo oziroma so ti v pomoč?

Z nasveti, pri hišnih opravilih in pri kuhanju. (I13)

Koliko prijateljev, ki jim zaupaš imaš v stanovanjski skupini?

Dva. (I14)

Podpora s strani zunanjega okolja

Katere osebe so ti pomembne izven stanovanjske skupine?

Moja punca, družina in prijatelji. (I15)

Kako si sam/a vključena v zunanje okolje (izven stanovanjske skupine)?

Hodim na DrogArt druženja in tudi tabore poleti, obiskujem občasno tudi psihologinjo od moje punce in pa rad fotografiram v naravi. (I16)

Kaj ti pomeni prijateljstvo?

Da lahko zaupam nekomu in pa da me ta oseba posluša. (I17)

Kakšno se razumeš s svojimi vrstniki, prijatelji v življenju?

Z vrstniki se sedaj razumem bolje. Imam štiri prijatelje s katerimi se družimo skupaj in me podpirajo.

Iz domačega okolja sem izgubil vse stike. (I18)

Kakšen odnos imaš s starši?

Trenutno ne najboljši, ker nista dobro sprejela moje preobrazbe in me pri tem ne podpirata. Oče je zelo pasiven in z mamo pa se lahko pogovarjam. (I19)

Na kakšen način te družina(tudi širša) podpira?

Imam brata, ki me podpira in mu lahko zaupam. Moja punca pa je največja podpora. (I20)

Kakšno vlogo ima šola v tvojem življenju?

Veliko. Sedaj mi je postala vseč, ker imam lepe ocene in pa tudi učitelji me hvalijo. Pomembna je za mojo izobrazbo. (I21)

Kakšno vlogo ima center za socialno delo in socialni delavci v tvojem življenju?

Imam pozitivno izkušnjo, ampak ne vidim pogosto socialne delavce. (I22)

Kakšno vlogo imajo dejavnosti, organizacije, ki jih obiskuješ v prostem času (mladinski centri, športne dejavnosti, klubi...)?

Zelo veliko vlogo sproščanja in druženja. (I23)

Priprava v zaključnem obdobju

Kaj zate pomeni samostojnost?

Da lahko skrbim sam za sebe in sem finančno priskrbljen. (I24)

Kaj si se pomembnega naučil/a za svojo samostojnost v stanovanjski skupini?

Kuhati, likati, čistiti in hoditi redno v šolo. (I25)

Katera so tvoja močna področja?

Fotografiranje. (I26)

Česa te je strah pred odhodom iz stanovanjske skupine?

Strah me je, da ne bom mogel hkrati delati dela in šole. Ne želim spet zapostavit šolo zaradi nekih drugih obveznosti. Šola mora biti na prvem mestu. (I27)

Na katerih področjih še meniš, da potrebuješ (si želiš) podporo?

Želim si podporo na področju discipline. (I28)

Kje vidiš ovire, če v določeni situaciji nisi prejel/a podpore, ki bi jo potreboval/a?

V večini primerov sem vedno dobil podporo, ki sem jo potreboval. Mogoče razen glede druženja z mojo punco. Ne sme prespati pri meni. V stanovanjski skupini pa glede izpolnjevanja obrazcev na občini. (I29)

Kakšni so tvoji konkretni predlogi, želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju?

Včasih bi bilo dobro, da bi me vzgojitelji bolj upoštevali in mi verjeli že v prvem pogovoru. Letos tudi vzgojitelji med seboj niso tako zelo usklajeni v pravilih kot so bili lani. (I30)

Kakšne so tvoje želje za prihodnost glede stikov, ki si jih ustvaril/a v oziroma zunaj stanovanjske skupine?

Tako z vzgojitelji kot z sostanovalci bi si želel občasno ohraniti stike. (I31)

INTERVJU 10: oseba J

Koliko si star/a?

Star sem 17.let. (J1)

Kateri srednješolski program obiskuješ?

Hodim v tretji letnik srednje lesarske šole v Ljubljani. (J2)

Koliko časa si v stanovanjski skupini?

2 leti. (J3)

Kakšen je razlog prihoda?

Že prej sem bil 7 let v domu Malči Beličeve in sem postal prestar ter prezrel za moje sostanovalece.

Tako, da je bilo smiselno, da nadaljujem v sem. Sem pa odšel v dom prvotno, ker sta se starša ločila. (J4)

Okvirno čez koliko časa imaš namen zapustiti stanovanjsko skupino?

Konec junija letos ali pa naslednje leto. (J5)

Na kakšen način zapuščáš stanovanjsko skupino (redno ali izredno)?

Redno. (J6)

Participacija

Kakšno odgovornost imaš v stanovanjski skupini, pri čem vse lahko sodeluješ?

Pri vsem lahko sodelujem. To pomeni pri hišnih opravilih, psihoterapevtski skupini in kuhanju. (J7)

Kako bi ocenil/a svoje sodelovanje in doprinos v stanovanjski skupini?

Sem aktiven, tudi na psihoterapevtski skupini. (J8)

Podpora s strani vzgojiteljev, sostanovalecev

Na katerih področjih so ti/ niso v pomoč vzgojitelji?

Pri vsakdanjih stvareh in šoli so mi v pomoč. Ne vem pa kje mi niso. (J9)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini?

Dobra podpora je. Že od začetka se pogovarjamo o samostojnosti. Sem pa že z prihodom sem vse znal, tako da z mano nimajo problemov. (J10)

Kako bi ocenil/a podporo za osamosvajanje s strani vzgojiteljev v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini (sedaj)?

Sedaj pa mi pustijo bolj proste roke, da že sam vse urejam. Začel sem tudi aktivno iskati delo. (J11)

Kakšne odnose imaš s svojimi sostanovalci?

Vredu. (J12)

Kako te sostanovaleci podpirajo oziroma so ti v pomoč?

Podpirajo me tako, da me spodbujajo glede šole. (J13)

Koliko prijateljev, ki jim zaupaš imaš v stanovanjski skupini?

Nič. (J14)

Podpora s strani zunanjega okolja

Katere osebe so ti pomembne izven stanovanjske skupine?

Družina in prijatelji. (J15)

Kako si sam/a vključena v zunanje okolje (izven stanovanjske skupine)?

V prostem času se samo ukvarjam z športom. (J16)

Kaj ti pomeni prijateljstvo?

Da mu lahko zaupaš in da je tukaj ko ga potrebuješ. (J17)

Kakšno se razumeš s svojimi vrstniki, prijatelji v življenju?

Z vstopom v stanovanjsko skupino nisem zgubil stikov v svojem domačem okolju. Z sošolci se super razumemo in se podpiramo, tudi pomagamo pri izdelavi lesarskih izdelkov. (J18)

Kakšen odnos imaš s starši?

Z očetom imam dober, z mamo pa odličen, ker sem tudi več časa pri njej. Tja tudi hodim med vikendom. (J19)

Na kakšen način te družina(tudi širša) podpira?

Super smo povezani in me podpirajo 100%. (J20)

Kakšno vlogo ima šola v tvojem življenju?

Veliko vlogo glede moje poklicne kariere. To res rad delam. (J21)

Kakšno vlogo ima center za socialno delo in socialni delavci v tvojem življenju?

Vidim jih samo na tiskem sestanku enkrat letno, tako da ne velike. (J22)

Kakšno vlogo imajo dejavnosti, organizacije, ki jih obiskuješ v prostem času (mladinski centri, športne dejavnosti, klubi...)?

Sproščanje predvsem. (J23)

Priprava v zaključnem obdobju

Kaj zate pomeni samostojnost?

Da si samostojen in si znaš sam kuhati, prati, učiti se in znaš pospravljati za sabo. (J24)

Kaj si se pomembnega naučil/a za svojo samostojnost v stanovanjski skupini?

Nič, ker sem že vse prej sam znal. (J25)

Katera so tvoja močna področja?

Šport, kuhanje in ustvarjanje z lesom. (J26)

Česa te je strah pred odhodom iz stanovanjske skupine?

Ničesar, ker sem zelo samozavesten in vem že točno kaj bom delal in kakšen imam plan. Sem zelo organiziran pri tem. (J27)

Na katerih področjih še meniš, da potrebuješ (si želiš) podporo?

Želim si podporo na področju učenja. (J28)

Kje vidiš ovire, če v določeni situaciji nisi prejel/a podpore, ki bi jo potreboval/a?

V stanovanjski skupini nisem tega zaznal. Doma pa tudi sedaj ne več. (J29)

Kakšni so tvoji konkretni predlogi, želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju?

V stanovanjski skupini bi naredil določene stvari obvezne in ne samo prostovoljne, ker tako se udeležujejo stvari vedno eni in isti člani. Izven pa bi si želel več spodbude glede vpisa v kakšen šport. Na začetku se nisem smel zaradi šole, sedaj pa ko bi imel čas pa tako ali tako grem ven. (J30)

Kakšne so tvoje želje za prihodnost glede stikov, ki si jih ustvaril/a v oziroma zunaj stanovanjske skupine?

Tako z vzgojitelji kot z sostanovalci bi si želel občasno ohraniti stike. (J31)

12.3. Priloga 3: Odprto kodiranje

Tabela 12. 1: odprto kodiranje 1- oseba A

ŠTEVILKA IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A1	<i>Imam 18.let.</i>	18	Leta	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	starost
A2	<i>Obiskujem slaščičarsko srednjo šolo.</i>	Slaščičarska šola	Srednja šola	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Program šolanja
A3a	<i>Moj oče je alkoholik</i>	Alkoholizem očeta	Družinska situacija	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Razlog za vključitev v stanovanjsko skupino
A3b	<i>socialna delavka mi je predlagala stanovanjsko skupino</i>	Socialna delavka	Pobuda	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Razlog za vključitev v stanovanjsko skupino
A4	<i>Že tri leta.</i>	Tri leta	Dolžina bivanja	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Dolžina bivanja v stanovanjski skupini
A5	<i>Že naslednje šolsko leto.</i>	Naslednje šolsko leto	Zaključek	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine
A6	<i>Redno.</i>	redno	Način	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine

A7a	<i>Sodelujem pri čiščenju,</i>	čiščenje	Hišna opravila	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
A7b	<i>delavnice,</i>	delavnice	aktivnosti	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
A7c	<i>kuhanje.</i>	kuhanje	Gospodinjska opravila	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
A8a	<i>mislim, da ne prispevam veliko tej skupini.</i>	Ne veliko	Doprinos	participacija	Doprinos v stanovanjski skupini
A8b	<i>počutim se kot del skupine.</i>	Del skupine	članstvo	participacija	Doprinos v stanovanjski skupini
A9a	<i>Glede učne pomoči</i>	Učna pomoč	Pomoč vzgojiteljev		Podpora s strani vzgojiteljev
A9b	<i>in pa predvsem čustvena podpora</i>	Čustvena podpora	Pomoč vzgojiteljev		Podpora s strani vzgojiteljev
A9c	<i>Ne potrebujem jih pa glede ravnanja s svojimi financami</i>	Finančna pismenost	neodvisnost		Niso v pomoč vzgojitelji
A10a	<i>Oni mi zelo pomagajo, ker me je bilo včasih zelo strah jesti in biti okoli ljudi</i>	Socialno vključevanje	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojiteljev v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
A10b	<i>Skozi so mi tudi na voljo.</i>	Vedno na voljo	dostopnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojiteljev v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
A10c	<i>Slaba izkušnja je, da včasih me silijo, da preveč sodelujem in je tudi to zame preveč</i>	Slaba izkušnja-preveč spodbujanje a za navezovanje socialnih stikov	Negativna izkušnja glede podpore vzgojiteljev	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojiteljev v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
A11	<i>Mislim, da ni nič drugače.</i>	Nič drugače	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani

					vzgojitelji v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini
A12	<i>Z vsemi se dobro razumem.</i>	Z vsemi se razumem	sostanovalci		Odnos s sostanovalci
A13	<i>Ja, če potrebujem nekoga za pogovarjat</i>	Za pogovor	Podpora sostanovalcev		Podpora sostanovalce v
A14	<i>Nobenega, ker se težko odprem</i>	Nič	Zaupno prijateljstvo		Pomembne osebe v stanovanjski skupini
A15a	<i>Moja mlajša sestra,</i>	Mlajša sestra	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
A15b	<i>mami.</i>	mami	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
A16a	<i>Nikamor ne hodim.</i>	Nič.	Dejavnosti, aktivnosti v prostem času		Vključenost v zunanje okolje
A16b	<i>Nimam niti volje in želje iti kam drugam</i>	Ni volje in želje po dejavnosti h, aktivnosti h	Razlog za obiskovanje dejavnosti, aktivnosti		Vključenost v zunanje okolje
A17a	<i>Nekdo, ki mu lahko zaupam,</i>	Zaupanje osebi	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
A17b	<i>karkoli z njemu pogovarjam</i>	Odprt pogovor	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
A17c	<i>da razume moj hec</i>	Skupen jezik	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
A18a	<i>Imam svoje prijatelje in se pogovarjamo, ampak ne tako velikokrat.</i>	Ima svoje prijatelje in se pogovarjajo, ampak ne tako velikokrat	Prijatelji v življenju		Vpliv prijateljstva
A18b	<i>Drugače pa se v redu razumem v šoli z vsemi.</i>	Vredu	Prijatelji v šoli		Vpliv prijateljstva
A18c	<i>V domačem okolju se še vidim redko z prijatelji in je stanovanjska skupina na to vplivala.</i>	Stanovanjska skupina je vplivala na prijateljstvo	Vpliv stanovanjske skupine na prijateljstva iz domačega okolja		Vpliv prijateljstva
A19a	<i>Z očetom nimam odnosa,</i>	nima odnosa	Odnos z očetom		Podpora staršev

A19b	<i>, z mamo pa niha</i>	niha	Odnos z mamo		Podpora staršev
A20a	<i>Moja starejša sestra me ne podpira.</i>	Starejša sestra ne podpira	Odnos s sestro		Podpora družine
A20b	<i>Širše družine pa ne poznam in nimam z njimi stika</i>	Širše družine ne poznam	Odnos s širšo družino		Podpora družine
A21	<i>Želim jo samo narediti, da bom imela šolo in se bom lahko zaposlila.</i>	Samo izdelati za izobrazbo	Pomen šole		Vloga šole
A22	<i>Meni je moja socialna delavka vredna.</i>	Vredna socialna delavka	Socialni delavci		Vloga centra za socialno delo
A23a	<i>Nobene, ker nikamor v svojem prostem času ne hodim</i>	Nič ne dela v prostem času	Prosti čas		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
A23b	<i>Vzgojitelji me ne silijo v dejavnosti in je opcijsko.</i>	Ima možnost izbire sodelovanja pri dejavnostih	dejavnosti		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
A24a	<i>Da si znam sama nekaj skuhati,</i>	Samostojno o kuhanje	samostojnost		Pomen samostojnosti
A24b	<i>prati,</i>	Samostojno o pranje	samostojnost		Pomen samostojnosti
A24c	<i>pomiti,</i>	Samostojno o pomivanje	samostojnost		Pomen samostojnosti
A24d	<i>počistiti.</i>	Samostojno o čiščenje	samostojnost		Pomen samostojnosti
A24e	<i>Da znam sama vstat</i>	Samostojno o bujenje	samostojnost		Pomen samostojnosti
A24f	<i>si narediti sama urnik čez dan</i>	Razpored časa	samostojnost		Pomen samostojnosti
A25a	<i>Navezovanje stikov z drugimi osebami, jesti skupaj z ostalimi</i>	Socialni stiki	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
A25b	<i>čiščenje oziroma dežurstva</i>	Hišna opravila	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
A26a	<i>Mogoče, da mi gre dobro angleščina,</i>	Dobra angleščina	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju

A26b	<i>Sem iskrena,</i>	iskrenost	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
A26c	<i>prijatelji se mi lahko zaupajo.</i>	zaupljivost	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
A27	<i>Ne vem kakšne bodo potem stvari doma</i>	Negotovost razmer doma	Strah		Priprava v zaključnem obdobju
A28a	<i>Pri šoli, in da sploh grem v šolo,</i>	da sploh gre v šolo	Motivacija za šolo		Področja, kjer je še potrebna podpora pred odhodom
A28b	<i>glede učene pomoči.</i>	Učna pomoč	Učenje snovi		Področja, kjer je še potrebna podpora pred odhodom
A29	<i>Od družine je ne dobim veliko, na nobenem področju</i>	Od družine je ne dobi veliko, na nobenem področju	Podpora družine		Ovire v situacijah, kjer ni podpore
A30a	<i>V stanovanjski skupini ne želim nič izboljšati,</i>	ne želim nič izboljšati	Podpora v stanovanjski skupini		želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju
A30b	<i>doma pa itak bi se moglo vse spremeniti.</i>	bi se moralo vse spremeniti	Podpora v zunanjem okolju		želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju
A31	<i>Občasno jih želim kontaktirati.</i>	Občasno želi sostanovalece kontaktirati	Stiki v stanovanjski skupini		Prihodnost glede stikov iz stanovanjske skupine

Tabela 12. 2: odprto kodiranje 2- oseba B

ŠTEVILKA IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
B1	<i>Imam 16 let.</i>	16	Leta	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	starost
B2	<i>Obiskujem drugi letnik slaščičarske srednje šole.</i>	Slaščičarska šola	Srednja šola	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Program šolanja

B3a	<i>Moj oče je alkoholik</i>	Alkoholizem očeta	Družinska situacija	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Razlog za vključitev v stanovanjsko skupino
B3b	<i>,imela sem probleme tudi z učenjem</i>	Uče težave	Šolsko področje	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Razlog za vključitev v stanovanjsko skupino
B4	<i>Že tri leta.</i>	Tri leta	Dolžina bivanja	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Dolžina bivanja v stanovanjski skupini
B5	<i>Že konec šolskega leta. Verjetno se bom vrnila domov.</i>	Konec tega šolskega leta	zaključek	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine
B6	<i>Redno.</i>	redno	način	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine
B7a	<i>Sodelujem pri generalkah-čiščenju,</i>	čiščenje	Hišna opravila	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
B7b	<i>delavnice,</i>	delavnice	aktivnosti	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
B7c	<i>kuhanje obrokov,</i>	kuhanje	Gospodinjska opravila	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
B7d	<i>imam učne ure,</i>	Učne ure	Šolske obveznosti	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
B7e	<i>in se držim pravil.</i>	Upoštevanje pravil	Hišni red	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
B8a	<i>Sedaj v zadnjih dveh letih mi je veliko lažje in bolj sodelujem.</i>	veliko	Doprinos	participacija	Doprinos v stanovanjski skupini
B8b	<i>Se aktivno vključujem.</i>	Aktivno vključevanje	članstvo	participacija	Doprinos v stanovanjski skupini
B9a	<i>Mislim, da so mi v pomoč na šolskem področju predvsem</i>	Učna pomoč	Pomoč vzgojiteljev		Podpora s strani vzgojiteljev
B9b	<i>Niso mi pa glede kuhanja.</i>	Gospodinjska opravila	Neodvisnost od vzgojiteljev		Niso v pomoč vzgojitelji
B10a	<i>Zelo dobra podpora. Vedno so me</i>	Spodbujanje k samostojnosti	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v

	<i>spodbujali k samostojnosti</i>				vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
B10b	<i>Mene je bilo vedno strah klicati mojo psihologinjo, da bi se naročila pri njej. Oni so me spodbujali k temu.</i>	Socialno vključevanje	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
B11a	<i>Ja, lahko bi rekla, da malo se je nadgradilo.</i>	Nadgradnja	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini
B11b	<i>Tudi sama sem začela delati na svoji samostojnosti. Tudi s tem, ko so me pohvalili, da sem samostojna sem postala tudi sama še bolj.</i>	Samostojno delanje na svoji samostojnosti	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini
B12	<i>Z vsemi se dobro razumem. Z enim bolj, z drugimi manj.</i>	Z vsemi se razumem	sostanovalci		Odnos s sostanovalci
B13a	<i>Glede podpore mi pomagajo, da me spodbujajo da naredim šolo</i>	Spodbuda glede šole	Podpora sostanovalcev		Podpora sostanovalcev
B13b	<i>in da se tudi sama bolj socializiram. Če se z njimi družim mi je lažje tudi z drugimi ljudmi navezovati</i>	Navezovanje socialnih stikov	Podpora sostanovalcev		Podpora sostanovalcev

	<i>socialne stike.</i>				
B14	<i>Eno osebo.</i>	Eno osebo	Zaupno prijateljstvo		Pomembne osebe v stanovanjski skupini
B15a	<i>Moja mama</i>	Mama	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
B15b	<i>in moji dve sestri.</i>	Moji sestri	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
B16a	<i>Nikamor ne hodim.</i>	Nikamor	Dejavnosti, aktivnosti		Vključenost v zunanje okolje
B16b	<i>V prostem času pa rada sama poslušam glasbo</i>	Poslušanje glasbe	Prosti čas		Vključenost v zunanje okolje
B16c	<i>in rišem.</i>	risanje	Prosti čas		Vključenost v zunanje okolje
B17a	<i>Da se z nekom lahko pogovarjaš sproščeno</i>	Odprt pogovor	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
B17b	<i>, mu zaupaš</i>	Zaupanje osebi	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
B17c	<i>Glede skupnega interesa se lahko hecaš z njimi.</i>	Skupni interesi	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
B17d	<i>Da te družba razveseljuje in povezuje</i>	Pozitivnost družbe	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
B18a	<i>Na nekih nivojih sem zrelejša od svojih vrstnikov in me ne podpirajo glede kakšnih mojih mnenj.</i>	Občutek večje zrelosti v mnenjih od svojih prijateljev	Prijatelji v življenju		Vpliv prijateljstva
B18b	<i>Drugače pa se z sošolci z večino razumem,</i>	Večinoma razume	Prijatelji v šoli		Vpliv prijateljstva
B18c	<i>jim pa ne zaupam preveč osebnih stvari.</i>	ne zaupam preveč osebnih stvari	Prijatelji v šoli		Vpliv prijateljstva

B18d	<i>Z prijatelji iz domačega okolja se je veliko spremenilo. Zdaj imam samo še mojo najboljšo prijateljico iz Ljubljane in se ne dobivam z ostalimi prijatelji</i>	Z prijatelji iz domačega okolja se je veliko spremenilo. Zdaj ima samo še svojo najboljšo prijateljico iz Ljubljane	Vpliv stanovanjske skupine na prijateljstva iz domačega okolja		Vpliv prijateljstva
B19a	<i>Z mami imam vrede</i>	vredu	Odnos z mami		Podpora staršev
B19b	<i>Z očetom pa ne najboljšega. Če sva sama se ne pogovarjava, če pa je še moja mami zraven pa se potem vsi trije pogovarjam o.</i>	ne najboljšega, če sva sama se ne pogovarjava	Odnos z očetom		Podpora staršev
B20a	<i>Vsi želijo, da uspem šolo narediti in grem naprej študirati.</i>	Želja, da uspešno konča šolanje	Odnos z širšo družino		Podpora družine
B20b	<i>So dobra čustvena podpora</i>	Dobra čustvena podpora	Odnos z širšo družino		Podpora družine
B20c	<i>Z mojima sestrama pa je bilo vedno okej.</i>	Podpora dveh sester	Odnos z širšo družino		Podpora družine
B21	<i>Zelo mi je pomembna. Mi je všeč kamor hodim, ampak samo ne vem še 100% ali želim biti profesionalka.</i>	Zelo pomembna	Pomen šole		Vloga šole
B22a	<i>Veliko mi pomeni moja socialna delavka in mi je vrede.</i>	Vredu	Socialni delavci		Vloga centra za socialno delo

B22b	<i>Če nebi bilo socialne delavke nebi vedela, da sploh obstaja stanovanjska skupina.</i>	Pozitiven vpliv	Socialni delavci		Vloga centra za socialno delo
B23	<i>To me sprošča.</i>	sproščanje	Prosti čas		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
B24a	<i>Da si svoj človek in da ne potrebuješ toliko pomoči od drugih.</i>	Samosvoj človek	samostojnost		Pomen samostojnosti
B24b	<i>Narediš kar misliš, da je prav.</i>	Sam odločaš o dejanjih	samostojnost		Pomen samostojnosti
B24c	<i>Na nek način vzameš breme svojim staršem.</i>	Ne preživljajo te več starši	samostojnost		Pomen samostojnosti
B24d	<i>Sedaj obvladaš stvari, ki jih nisi razumel, ko si bil majhen.</i>	osamosvojitev	samostojnost		Pomen samostojnosti
B25a	<i>Kuhati,</i>	kuhanje	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
B25b	<i>prati,</i>	Pranje	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
B25c	<i>likati</i>	likanje	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
B25d	<i>in urejati svoj urnik.</i>	Organiziranje dneva	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
B26	<i>Moja toleranca do ljudi. Sprejemem vse.</i>	Sprejemanje drugačnosti in soljudi	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
B27a	<i>Strah me je, da doma ne bom imela take discipline, ker starša veliko delata in ju</i>	Negotovost razmer doma	Strah		Priprava v zaključnem obdobju

	<i>ni veliko doma.</i>				
B27b	<i>Nobeden me nebi kontroliral in spodbujal. Strah me je, da bi zgubila motivacijo.</i>	Izguba motivacije in kontrole nad seboj	Strah		Priprava v zaključnem obdobju
B28	<i>Ne vem.</i>	Ne vem	podpora		Področja, kjer je še potrebna podpora pred odhodom
B29a	<i>Da bi naredila napako in me nebi že takoj doma začeli napadati. Potrebujem, da mi povejo da je okej če kdaj naredim napako.</i>	Od družine, ko naredi napako, da je nebi takoj napadali. Potrebuje podporo, da je okej, če naredi napako.	Podpora družine		Ovire v situacijah, kjer ni podpore
B29b	<i>Take podpore od svoji staršev nisem dobila, od vzgojiteljev pa sem.</i>	Od vzgojiteljev dobi vso podporo	Podpora stanovanjske skupine		Ovire v situacijah, kjer ni podpore
B30a	<i>Ne v stanovanjski .</i>	ne želim nič izboljšati	Podpora v stanovanjski skupini		želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju
B30b	<i>doma bi se moral pa spremeniti odnos z očetom</i>	doma pa bi se mogel spremeniti odnos z očetom	Podpora v zunanjem okolju		želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju
B31	<i>Hočem jih ohraniti iz stanovanjske skupine z sostanovalci in vzgojitelji.</i>	Želim ohraniti z sostanovalci in vzgojitelji	Stiki v stanovanjski skupini		Prihodnost glede stikov iz stanovanjske skupine

Tabela 12. 3: odprto kodiranje 3- oseba C

ŠTEVILKA IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
C1	<i>Star sem 18.let.</i>	18	Leta	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	starost
C2	<i>Hodim v četrti letnik srednje strojne šole v Celju.</i>	Strojna šola	Srednja šola	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Program šolanja
C3	<i>Od rejniške družine sva odšla z bratom v stanovanjsko skupino.</i>	Od rejniške družine v stanovanjsko skupino	Družinska situacija	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Razlog za vključitev v stanovanjsko skupino
C4	<i>Dve leti in pol.</i>	Dve leti in pol leta	Dolžina bivanja	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Dolžina bivanja v stanovanjski skupini
C5	<i>Čez tri dni.</i>	Čez tri dni	zaključek	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine
C6	<i>Redno.</i>	redno	način	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine
C7a	<i>Sem točen na uro, to kar se zmenimo,</i>	Upoštevanje pravil	Hišni red	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
C7b	<i>da vsak dan opravi učne ure</i>	Učne ure	Šolske obveznosti	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
C7c	<i>in dežurstva za to kar sem zadolžen.</i>	čiščenje	Hišna opravila	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
C8	<i>Včasih sodelujem, ampak ni nič obveznega.</i>	včasih	Doprinos	participacija	Doprinos v stanovanjski skupini

C9a	<i>Predvsem glede učne pomoči</i>	Učna pomoč	Pomoč vzgojiteljev		Podpora s strani vzgojiteljev
C9b	<i>in vsakodnevne pomoči.</i>	Vsakodnevne potrebe	Pomoč vzgojiteljev		Podpora s strani vzgojiteljev
C9c	<i>Niso mi pa v pomoč glede družinske situacije.</i>	Družinska situacija	Neodvisnost od vzgojiteljev		Niso v pomoč vzgojitelji
C10a	<i>Dobra podpora.</i>	Dobra podpora	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
C10b	<i>Upošteevajo moje želje in mi pomagajo tam kjer lahko.</i>	Upošteevajo želje mladostnika	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
C10c	<i>So mi pa tudi omogočili fitnes in boks. Ko sem tukaj me ni veliko.</i>	Omogočili interesne dejavnosti	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
C11	<i>Ne vidim razlike.</i>	Ni razlike	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini
C12	<i>Vreda sem z vsemi.</i>	Z vsemi se razumem	sostanovalci		Odnos s sostanovalci
C13a	<i>Niso mi v veliko pomoč.</i>	Niso mi v pomoč	Podpora sostanovalcev		Podpora sostanovalcev

C13b	<i>Ne dobim od njih spodbude oziroma podpore.</i>	Ne dobim spodbude in podpore	Podpora sostanovalcev		Podpora sostanovalcev
C14	<i>Nobenega.</i>	Nobenega	Zaupno prijateljstvo		Pomembne osebe v stanovanjski skupini
C15a	<i>Moja mama</i>	Mama	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
C15b	<i>in moj oče</i>	oče	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
C15c	<i>brat</i>	Brat	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
C15d	<i>in moji prijatelji</i>	prijatelji	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
C16a	<i>V petkih imam nogometno ligo v Laškem.</i>	Nogometna liga	Dejavnosti, aktivnosti		Vključenost v zunanje okolje
C16b	<i>Vsak vikend igramo v dvorani košarko.</i>	košarka	Dejavnosti, aktivnosti		Vključenost v zunanje okolje
C16c	<i>Veliko časa preživim v naravi.</i>	Preživljanje časa v naravi	Prosti čas		Vključenost v zunanje okolje
C17a	<i>Meni to veliko pomeni, da mi nekdo stoji ob strani, ko ga najbolj potrebuješ.</i>	Oseba, ki ti stoji ob strani	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
C17b	<i>Da se jim lahko zaupam,</i>	Zaupanje	prijateljstvo		Pomen prijateljstva

C17c	<i>so poštene do mene.</i>	poštenost	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
C18a	<i>Z vsemi imam okej odnose.</i>	Dobri odnosi	Prijatelji v življenju		Vpliv prijateljstva
C18b	<i>Pri njih najdem podporo. Predvsem za šolo.</i>	Šolska podpora	Prijatelji v šoli		Vpliv prijateljstva
C18c	<i>Veliko se družim z prijatelji. Tudi v domačem okolju nisem zgubil stikov.</i>	Ni izgubil stikov z prijatelji iz domačega okolja in se še vedno družimo.	Vpliv stanovanjske skupine na prijateljstva iz domačega okolja		Vpliv prijateljstva
C19a	<i>Z mami imam vrede</i>	vredu	Odnos z mami		Podpora staršev
C19b	<i>Z očetom pa ne najboljšega.</i>	ne najboljšega	Odnos z očetom		Podpora staršev
C20a	<i>Nimam stikov z širšo družino.</i>	Nima stikov	Odnos z širšo družino		Podpora družine
C20b	<i>Z bratom pa se lahko o čemerkoli pogovarjam.</i>	Podpora brata	odnos z družino		Podpora družine
C21a	<i>Zelo mi je pomembna.</i>	Zelo pomembna	Pomen šole		Vloga šole
C21b	<i>Tam imam vedno vse urejeno in nimam težave s tem.</i>	Nimam težav s šolo	Pomen šole		Vloga šole
C22	<i>Vidim jih samo enkrat na leto, ko imamo sestanek in mi nič ne pomenijo.</i>	Nič ne pomenijo	Socialni delavci		Vloga centra za socialno delo

C23a	<i>Sproščanje</i>	spustitev	Pomen dejavnosti, aktivnosti		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
C23b	<i>in druženje z prijatelji.</i>	Druženje z prijatelji	Pomen dejavnosti, aktivnosti		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
C24a	<i>To da lahko živim sam</i>	samostojen človek	samostojnost		Pomen samostojnosti
C24b	<i>in da nisem odvisen od drugih.</i>	Neodvisnost od drugih	samostojnost		Pomen samostojnosti
C25a	<i>Da znam razpolagati z denarjem,</i>	Finančna pismenost	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
C25b	<i>delovne navade.</i>	Delovne navade	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
C26a	<i>Rad pomagam drugim</i>	Pomoč drugim	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
C26b	<i>in sem tudi sam dober prijatelj.</i>	Dober prijatelj	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
C26c	<i>Sem tudi iskren</i>	Iskrenost	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
C26d	<i>in pravičen.</i>	pravičnost	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
C27	<i>Ničesar, ker imam doma že vse urejeno in sem brez skrbi.</i>	Ničesar	Strah		Priprava v zaključnem obdobju
C28	<i>Ne potrebujem podpore, ker jo ima zadosti.</i>	Ne potrebuje podpore	Želja po podpori		Področja, kjer je še potrebna podpora pred odhodom
C29a	<i>Nisem dobil občutka takšnega v stanovanjski skupini.</i>	<i>Ni dobil takšnega občutka</i>	Ovire v stanovanjski skupini		Ovire v situacijah, kjer ni podpore

C29b	<i>Doma pa sem bil velikokrat razočaran.</i>	Družina razočarala	Ovire zunaj stanovanjske skupine		Ovire v situacijah, kjer ni podpore
C30a	<i>Glede stanovanjske skupine, da pustijo več svobode.</i>	da pustijo več svobode	Predlogi v stanovanjski skupini		želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju
C30b	<i>Preveč pravil je tukaj.</i>	Preveč pravil	Predlogi v stanovanjski skupini		želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju
C30c	<i>Vse je na sekunde in imam občutek kot da sem v zaporu. Ne smeš zamuditi niti minuto, ker ti potem vzamejo telefon.</i>	Občutek kot da je v zaporu	Predlogi v stanovanjski skupini		želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju
C31	<i>Stik bom ohranil z enim prijateljem, ker oba živima v istem kraju.</i>	Želi ohraniti stik z eno osebo	Stiki v stanovanjski skupini		Prihodnost glede stikov iz stanovanjske skupine

Tabela 12. 4: odprto kodiranje 4- oseba D

ŠTEVILKA IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
D1	<i>Star sem 18 let.</i>	18	Leta	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	starost
D2	<i>Hodim v četrti letnik srednje računalniške šole v Ljubljani.</i>	Računalniška šola	Srednja šola	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Program šolanja

D3	<i>Imel sem težave doma, moj oče je nestabilen.</i>	Težave doma, oče je nestabilen	Družinska situacija	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Razlog za vključitev v stanovanjsko skupino
D4	<i>Tretje leto.</i>	Tri leta	Dolžina bivanja	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Dolžina bivanja v stanovanjski skupini
D5	<i>En teden.</i>	En teden	zaključek	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine
D6	<i>Redno.</i>	redno	način	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine
D7a	<i>Imam odgovornost za držanje pravil,</i>	Upoštevanje pravil	Držanje pravil	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
D7b	<i>pospravljanje za seboj</i>	čiščenje	Hišna opravila	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
D7c	<i>in vzdrževanje reda</i>	Vzdrževanje reda	Hišni red	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
D8	<i>10 od 10. Sem zelo aktiven.</i>	Zelo aktiven pri vsem	Doprinos	participacija	Doprinos v stanovanjski skupini
D9a	<i>Meni so vredni družba,</i>	druženje	Pomoč vzgojiteljev		Podpora s strani vzgojiteljev
D9b	<i>urejajo vsakodnevne stvari.</i>	Vsakodnevne potrebe	Pomoč vzgojiteljev		Podpora s strani vzgojiteljev
D9c	<i>Na šolskem mi niso v pomoč.</i>	Niso v pomoč glede šole	Neodvisnost od vzgojiteljev		Niso v pomoč vzgojitelji
D10a	<i>Načeloma te lahko naučijo bivanja tam v hiši,</i>	Učenje bivanja v hiši	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini

D10b	<i>osnove samostojnega življenja.</i>	Osnove samostojnega življenja	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
D11a	<i>Zmenili smo se glede stanovanja.</i>	Dogovor glede stanovanja po odhodu	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini
D11b	<i>Zame pa drugače glede samostojnosti ni problema, ker sem že od prej bil zelo samostojen.</i>	Ne potrebuje pomoči glede samostojnosti več	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini
D12a	<i>Vredu so.</i>	vredu	sostanovalci		Odnos s sostanovalci
D12b	<i>Takšne odnose imam, ki so primerni za nekoga s katerim živiš, ampak če bi jih lahko sam izbral jih nebi izbral, da bi živel z njimi.</i>	če bi jih lahko sam izbral jih nebi izbral, da bi živel z njimi.	sostanovalci		Odnos s sostanovalci
D13	<i>Niso mi v pomoč.</i>	Niso mi v pomoč	Podpora sostanovalcev		Podpora sostanovalcev
D14a	<i>Nobenega od sostanovalcev.</i>	Nobenega	Zaupno prijateljstvo		Pomembne osebe v stanovanjski skupini
D14b	<i>Imam pa tudi dva vzgojitelja,</i>	Dva vzgojitelja	Zaupno prijateljstvo		Pomembne osebe v

	<i>ki sta moja prijatelja tudi in jima vse zaupam.</i>				stanovanjski skupini
D15a	<i>Prijatelji</i>	Prijatelji	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
D15b	<i>in družina.</i>	družina	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
D16a	<i>Poleg šole</i>	šola	institucija		Vključenost v zunanje okolje
D16b	<i>še hodim na filozofsko psihološki krožek,</i>	Filozofsko psihološki krožek	Dejavnosti, aktivnosti		Vključenost v zunanje okolje
D16c	<i>projekti na šoli-evropski</i>	Projekti na šoli	Dejavnosti, aktivnosti		Vključenost v zunanje okolje
D16d	<i>pa tečem</i>	tek	Prosti čas		Vključenost v zunanje okolje
D16e	<i>ter igram kitaro.</i>	Igranje kitare	Prosti čas		Vključenost v zunanje okolje
D17a	<i>Da imaš nekoga, da se lahko z njim pogovoriš</i>	pogovor	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
D17b	<i>Da se jim lahko zaupam.</i>	Zaupanje osebi	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
D18a	<i>Z vsemi se dobro razumem.</i>	Dobri odnosi	Prijatelji v življenju		Vpliv prijateljstva
D18b	<i>Na vseh področjih me podpirajo in jim lahko vse zaupam.</i>	Vsa področja	Prijatelji v šoli		Vpliv prijateljstva
D18c	<i>Nisem izgubil starih prijateljev ob vstopu v</i>	Ni izgubil stikov z prijatelji iz domačega okolja	Vpliv stanovanjske skupine na prijateljstva iz		Vpliv prijateljstva

	<i>stanovanjsk o skupino.</i>		domačega okolja		
D19	<i>Vredu odnos imamo. Malo je distančen.</i>	Vredu, malo distančen	Odnos z starši		Podpora staršev
D20a	<i>Moji dve babici me imata zelo radi.</i>	babici	Odnos z širšo družino		Podpora družine
D20b	<i>Mlajša sestra me zelo spodbuja pri igranju klavirja,</i>	Mlajša sestra me podpira pri klavirju	Odnos z širšo družino		Podpora družine
D20c	<i>mlajši brat pa pri igranju kitare, ker je obema všeč.</i>	Mlajši brat me podpira pri kitari	Odnos z širšo družino		Podpora družine
D21a	<i>Zelo mi je pomembna.</i>	Zelo pomembna	Pomen šole		Vloga šole
D21b	<i>Zame je kot okno v svet.</i>	Odlična spodbuda za naprej	Pomen šole		Vloga šole
D22a	<i>Nevtralno.</i>	Nevtralno	Socialni delavci		Vloga centra za socialno delo
D22b	<i>Glede sestankov so zelo neodzivni in mi tudi po en mesec odgovarjajo na mail.</i>	Neodzivnost glede sestankov	Socialni delavci		Vloga centra za socialno delo
D22c	<i>Oni pa so rekli ali grem k mami živet na štajersko ali pa grem v stanovanjsk o skupino.</i>	Izbira za vstop v stanovanjsko skupino	Predlog za bivanje v stanovanjski skupini		Vloga centra za socialno delo

D23a	<i>Meni veliko pomenijo, ker imam nekaj za delati</i>	Zapolni prosti čas	Pomen dejavnosti, aktivnosti		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
D23b	<i>in se tudi nekaj naučim.</i>	učenje	Pomen dejavnosti, aktivnosti		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
D24a	<i>Da znaš skrbeti sam zase</i>	samostojen človek	samostojnost		Pomen samostojnosti
D24b	<i>in si neodvisen od ostalih.</i>	Neodvisnost od drugih	samostojnost		Pomen samostojnosti
D25	<i>Likat sem se naučil.</i>	likanje	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
D26	<i>Vztrajnost najbolj.</i>	vztrajnost	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
D27	<i>Ničesar, ker imam že vse urejeno in sem brez skrbi.</i>	Ničesar	Strah		Priprava v zaključnem obdobju
D28	<i>S strani prijateljev, da bom še naprej dobre volje.</i>	Od prijateljev	Želja po podpori		Področja, kjer je še potrebna podpora pred odhodom
D29	<i>Nisem dobil takšnega občutka.</i>	Od vzgojiteljev dobi vso podporo	Ovire v stanovanjski skupini		Ovire v situacijah, kjer ni podpore
D30	<i>Glede stanovanjske skupine, da se meni nebi bilo potrebno ukvarjati z vsemi obveznostmi, ki jih drugi naredijo. Kot so recimo krizni sestanki, ker</i>	Nebi bilo potrebno ukvarjati z vsemi obveznostmi oz. kriznimi sestanki za katere so drugi krivi	Predlogi v stanovanjski skupini		želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju

	<i>je posoda umazana in ne znajo sostanovalci pomivati.</i>				
D31	<i>Stike bom mogoče ohranil, verjetno z vzgojitelji.</i>	Želim ohraniti stike z vzgojitelji	Stiki v stanovanjski skupini		Prihodnost glede stikov iz stanovanjske skupine

Tabela 12. 5: odprto kodiranje 5- oseba E

ŠTEVILKA IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
E1	<i>Stara sem 17.let, ampak bom letos 18. let.</i>	17	Leta	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	starost
E2	<i>Hodim v tretji letnik srednje veterinarske šole v Ljubljani.</i>	Veterinarska šola	Srednja šola	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Program šolanja
E3	<i>Od rejniške družine sem prišla, ker smo se tam kregali.</i>	Težave doma v rejniški družini	Družinska situacija	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Razlog za vključitev v stanovanjsko skupino
E4	<i>Drugo leto.</i>	Drugo leto	Dolžina bivanja	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Dolžina bivanja v stanovanjski skupini
E5	<i>Konec junija letos.</i>	Junija letos	zaključek	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine
E6a	<i>Izredno, ker želim sama zapustiti stanovanjsko skupino in to lahko naredim, ker bom že polnoletna.</i>	izredno	način	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine

E6b	<i>Vzgojitelji me pri tem ne podpirajo in mislijo, da bi morala še ostati.</i>	Ne podpora vzgojiteljev glede odhoda	način	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine
E7a	<i>Čiščenje,</i>	čiščenje	Hišna opravila	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
E7b	<i>obiskovanje delavnic, ji jih pripravijo vzgojitelji,</i>	delavnice	aktivnosti	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
E7c	<i>kuhanje ko pridem na vrsto</i>	kuhanje	Gospodinjska opravila	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
E7d	<i>in vzdrževanje reda</i>	Vzdrževanje reda	Hišni red	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
E8	<i>ampak sedaj se bolj držim za sebe, ker imam zadosti svojih problemov in se ne želim ukvarjati še z drugimi.</i>	Drži za sebe zaradi svojih problemov	Doprinos sedaj	participacija	Doprinos v stanovanjski skupini
E9a	<i>V pomoč pa so mi glede šolskih stvari.</i>	Šolsko področje	Pomoč vzgojiteljev		Podpora s strani vzgojiteljev
E9b	<i>Niso mi v pomoč, ko poskušajo reševati težave doma in še bolj zmešajo stvari.</i>	Niso v pomoč glede družinske situacije	Neodvisnost od vzgojiteljev		Niso v pomoč vzgojitelji
E10a	<i>Na splošno nas spodbujajo, da delamo</i>	Osnove samostojnega življenja	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času

	<i>čim več sami.</i>				bivanja v stanovanjski skupini
E10b	<i>Mislim, da je okej podpora.</i>	okej	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
E11	<i>Je nisem deležna, ker grem sama ven. Nismo se toliko veliko pogovarjali o mojem odhodu in zaključku.</i>	Ni deležna, ker gre sama ven	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini
E12	<i>Vredu.</i>	vredu	sostanovalci		Odnos s sostanovalci
E13a	<i>Če kaj potrebujem mi posodijo</i>	Posodijo stvari	Podpora sostanovalcev		Odnos s sostanovalci
E13b	<i>in če potrebujem pogovor se tudi pogovorimo</i>	pogovor	Podpora sostanovalcev		Podpora sostanovalcev
E13c	<i>Ampak se ne morem popolnoma na njih zanesti.</i>	Ne more na njih zanesti	Podpora sostanovalcev		Podpora sostanovalcev
E14	<i>Enega.</i>	Enega	Zaupno prijateljstvo		Pomembne osebe v stanovanjski skupini
E15a	<i>Prijatelji</i>	Prijatelji	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
E15b	<i>pet sošolcev</i>	sošolci	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine

E15c	<i>in mogoče starši</i>	starši	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
E15d	<i>in psihologinja</i>	psihologinja	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
E16a	<i>V šolo hodim</i>	šola	institucija		Vključenost v zunanje okolje
E16b	<i>in atletiko treniram.</i>	Atletski klub	Dejavnosti, aktivnosti		Vključenost v zunanje okolje
E17	<i>Zelo pomembna vrednota.</i>	Pomembna vrednota	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
E18a	<i>Z vsemi imam okej odnose.</i>	Dobri odnosi	Prijatelji v življenju		Vpliv prijateljstva
E18b	<i>Pri njih najdem podporo.na vseh področjih</i>	Vsa področja	Prijatelji v šoli		Vpliv prijateljstva
E18c	<i>Nisem izgubila prijateljev iz domačega okolja, ker jih niti nisem imela že prej.</i>	Ni izgubila stikov z prijatelji iz domačega okolja, ker jih ni imela	Vpliv stanovanjske skupine na prijateljstva iz domačega okolja		Vpliv prijateljstva
E19a	<i>Nimam dobrega odnosa.</i>	Ni dober odnos	Odnos z starši		Podpora družine
E19b	<i>Včasih je bilo bolj, ampak sedaj je vedno manj.</i>	Sedaj je vedno manj dober	Odnos z starši		Podpora staršev
E19c	<i>Toliko, da je nek odnos.</i>	Toliko, da je odnos	Odnos z starši		Podpora staršev
E19d	<i>Jim ne zaupam osebnih stvari.</i>	Ne zaupa	Odnos z starši		Podpora staršev
E20	<i>Me podpirajo, ker jim je</i>	Podpora dobra	Odnos z širšo družino		Podpora širše družine

	<i>všeč, da delam kar me veseli.</i>				
E21a	<i>Zavedam se, da je šola pomembna.</i>	Zaveda se, da je pomembna	Pomen šole		Vloga šole
E21b	<i>Ampak mi ni preveč všeč, me pa veseli kar se učim.</i>	Ni všeč učenje, ampak se rada uči to snov kamor hodi	Pomen šole		Vloga šole
E21c	<i>Šola je nekakšen pogoj, da lahko obiskujem atletiko. Če nebi bilo šole, nebi mogla trenirati.</i>	Šola je pogoj za obisk atletike	Pomen šole		Vloga šole
E22a	<i>Zelo imam negativno izkušnjo že iz otroštva.</i>	Zelo slaba izkušnja	Socialni delavci		Vloga centra za socialno delo
E22b	<i>Tako, da mi niso všeč, nimajo nobene vloge.</i>	Nimajo nobene vloge	Socialni delavci		Vloga centra za socialno delo
E23a	<i>Zelo veliko.</i>	Velik pomen	Pomen dejavnosti, aktivnosti		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
E23b	<i>To je edina stvar, ki me veseli, ki jo rada delam</i>	Veselje	Pomen dejavnosti, aktivnosti		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
E23c	<i>in sprostim jezo v disk.</i>	sprostitev	Pomen dejavnosti, aktivnosti		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
E23d	<i>Z prijatelji pa se imamo isto zelo fajn na atletiki in se odlično razumemo.</i>	Druženje z prijatelji	Pomen dejavnosti, aktivnosti		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času

E24a	<i>To, da znaš sam skrbeti zase,</i>	samostojen človek	samostojnost		Pomen samostojnosti
E24b	<i>brez pomoči staršev.</i>	Neodvisnost od drugih	samostojnost		Pomen samostojnosti
E25	<i>Naučila sem se samostojnega učenja.</i>	Samostojno učenje	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
E26a	<i>Šport na splošno,</i>	šport	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
E26b	<i>petje,</i>	petje	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
E26c	<i>zgovornost,</i>	zgovornost	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
E26d	<i>slovenščino obvladam</i>	slovenščina	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
E26e	<i>in pozitivnost.</i>	pozitivnost	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
E27	<i>Strah me je glede stroškov mojega stanovanja.</i>	Strah glede stroškov novega stanovanja	Strah		Priprava v zaključnem obdobju
E28	<i>Šola.</i>	Šolsko področje	Želja po podpori		Področja, kjer je še potrebna podpora pred odhodom
E29a	<i>Nisem dobila takšnega občutka.</i>	Od vzgojiteljev dobi vso podporo	Ovire v stanovanjski skupini		Ovire v situacijah, kjer ni podpore
E29b	<i>Doma pa me vsak vikend nekaj na novo preseneti.</i>	Konstantne ovire v družini	Ovire zunaj stanovanjske skupine		Ovire v situacijah, kjer ni podpore
E30	<i>Da bi vzgojitelji nas več poslušali in ne delali zaključkov</i>	morali vzgojitelji bolj poslušati potrebe mladostnikov	Predlogi v stanovanjski skupini		želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v

	<i>na podlagi svojih preteklih izkušenj.</i>				zunanjem okolju
E31	<i>Stike bi občasno ohranila.</i>	Želim ohraniti stike občasno z sostanovalci	Stiki v stanovanjski skupini		Prihodnost glede stikov iz stanovanjske skupine

Tabela 12. 6: odprto kodiranje 6- oseba F

ŠTEVILKA IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
F1	<i>Stara sem 19.let.</i>	19	Leta	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	starost
F2	<i>Hodim v četrti letnik srednje oblikovne šole v Ljubljani.</i>	Oblikovna šola	Srednja šola	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Program šolanja
F3a	<i>Slabi družinski odnosi in alkoholizem s strani mami.</i>	Težave v družinskih odnosih in alkoholizem mame	Družinska situacija	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Razlog za vključitev v stanovanjsko skupino
F3b	<i>Tudi poslabšan uspeh v šoli in da nisem sploh hodila več v šolo</i>	Težave na šolskem področju	Šolsko področje	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Razlog za vključitev v stanovanjsko skupino
F4	<i>Drugo leto.</i>	Drugo leto	Dolžina bivanja	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Dolžina bivanja v stanovanjski skupini
F5	<i>Konec junija letos.</i>	Junija letos	zaključek	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine
F6	<i>Redno. Vzgojitelj me je pozval, da je že čas, da grem če</i>	Redno	način	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine

	<i>želim, ker sem naredila in si uredila vse kar sem morala naredit.</i>				
F7a	<i>Skrbim za hišo</i>	čiščenje	Hišna opravila	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
F7b	<i>in za red,</i>	red	Hišni red	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
F7c	<i>kuhanje,</i>	kuhanje	Gospodinjska opravila	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
F7d	<i>skrbim zase</i>	Skrb zase	Skrb zase	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
F7e	<i>in sodelujem pri projektih, ki jih vzgojitelji določijo.</i>	Sodelovanje pri projektih v stanovanjski skupini	Projekti stanovanjske skupine	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
F8a	<i>Mislim, da je malo večji kot pri ostalih. Sem takšna oseba, da si vedno zadam visoke cilje in se avtomatsko postavim v vlogo vodje.</i>	Večji vpliv kot ostali sostanovalci	Doprinos	participacija	Doprinos v stanovanjski skupini
F8b	<i>Večina sostanovalcev se obrača name za nasvete, kako bi morali delati stvari.</i>	Podpora sostanovalcem za nasvete	Doprinos	participacija	Doprinos v stanovanjski skupini
F8c	<i>S tem ko njih spodbujam</i>	Spodbujanje sostanovalcev in svoje	Doprinos	participacija	Doprinos v stanovanjski skupini

	<i>in sodelujem pri aktivnostih doprinesem kar veliko kot organizator.</i>	sodelovanje pri aktivnostih je vzrok, da doprinesem veliko kot organizator			
F9a	<i>Na področjih dela na sebi me lahko spodbujajo in me usmerijo ampak se zavedam, da je to moja naloga.</i>	Področje dela na sebi	Pomoč vzgojiteljev		Podpora s strani vzgojiteljev
F9b	<i>Pri šoli mi niso v veliko pomoč, ker sama vse naredim.</i>	glede šolskih stvari	Neodvisnost od vzgojiteljev		Niso v pomoč vzgojitelji
F10a	<i>S temi vsemi obveznostmi mi v stanovanjski skupini te pripravljajo .</i>	Osnove samostojnega življenja	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
F10b	<i>Velikokrat te postavijo na realna tla, ko zasanjaš.</i>	Postavijo na realna tla	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
F10c	<i>Na nek način tudi širijo tvojo splošno razgledanost.</i>	Širijo tvojo splošno razgledanost	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
F11a	<i>Sedaj pa so manj</i>	Manj pazljivi na to kaj delam	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v

	<i>pazljivi na to kaj delam</i>				zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini
F11b	<i>in pričakujejo od mene, da znam že sama narediti stvari tako kot je potrebno.</i>	Visoka pričakovanja	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini
F11c	<i>Bolj opazujejo, če bom res funkcionalna pol v zunanjem svetu.</i>	Samo opazujejo kako funkcioniram	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini
F11d	<i>Pogovarjam o se tudi o iskanju stanovanja in kako bi zgledalo, če bi mi oni plačevali delno stanovanje in bi bila to neka vrsta postanovanjske oblike.</i>	Pogovori o iskanju stanovanja in financiranja	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini
F12a	<i>Z večino vredu.</i>	vredu	sostanovalci		Odnos s sostanovalci
F12b	<i>Imamo kdaj kakšne nesporazume ampak večinoma se ne strinjamo glede čiščenja hiše in dežurstev.</i>	Nesporazumi glede čiščenja in dežurstev	sostanovalci		Odnos s sostanovalci
F13	<i>Vsi prihajamo iz podobnih</i>	Dobra podpora zaradi	Podpora sostanovalcev		Podpora sostanovalcev

	<i>nedelujočih okolji in razumejo stvari, ki jih kakšni drugi mladostniki nebi razumeli in mi lahko nudijo dobro podpora.</i>	podobnih nedelujočih okoljih			
F14	<i>Dva.</i>	Dva	Zaupno prijateljstvo		Pomembne osebe v stanovanjski skupini
F15a	<i>Sošolci,</i>	sošolci	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
F15b	<i>starša</i>	starša	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
F15c	<i>in moj brat.</i>	brat	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
F16a	<i>Imam veliko šolskih projektov,</i>	Šolski projekti	institucija		Vključenost v zunanje okolje
F16b	<i>tekmovanj,</i>	tekmovanja	institucija		Vključenost v zunanje okolje
F16c	<i>sem v bendu,</i>	Glasbena skupina	Dejavnosti, aktivnosti		Vključenost v zunanje okolje
F16d	<i>delam tudi prostovoljno v domu za ostarele</i>	Prostovoljstvo v domu za stare	Dejavnosti, aktivnosti		Vključenost v zunanje okolje
F16e	<i>in pa obiskujem Drogart, kjer imam tedensko terapijo.</i>	Društvo DrogArt	Dejavnosti, aktivnosti		Vključenost v zunanje okolje
F17a	<i>Mislim, da jaz v prijateljih iščem neke</i>	Prijatelji so družina, ker je doma ni našla.	prijateljstvo		Pomen prijateljstva

	<i>vrste družino, ker je doma nisem našla.</i>				
F17b	<i>So mi zelo pomembni in so na prvem mestu.</i>	na prvem mestu	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
F18a	<i>Z vsemi imam okej odnose.</i>	Dobri odnosi	Prijatelji v življenju		Vpliv prijateljstva
F18b	<i>Pri njih najdem podporo na vseh in tudi nudijo mi podporo na vseh področjih.</i>	Vsa področja	Prijatelji		Vpliv prijateljstva
F18c	<i>Z sošolci se pa itak dober razumemo.</i>	Z sošolci super razume	Prijatelji v šoli		Vpliv prijateljstva
F18d	<i>Sem pa z vstopom v stanovanjsko skupino zgubila stike z vsemi svojimi prijatelji.</i>	Izgubila stike z vsemi prijatelji iz domačega okolja	Vpliv stanovanjske skupine na prijateljstva iz domačega okolja		Vpliv prijateljstva
F18e	<i>Čisto sem se fokusirala na sebe in stanovanjsko skupino.</i>	Fokus na sebi in stanovanjski skupini	Vpliv stanovanjske skupine na prijateljstva iz domačega okolja		Vpliv prijateljstva
F19a	<i>Z očetom se je zelo izboljšal,</i>	Boljši odnos	Odnos z očetom		Podpora staršev
F19b	<i>z mamo pa je trenutno ne najbolje, še vedno ima težave z alkoholizmom.</i>	ne najboljši odnos	Odnos z mamo		Podpora staršev

F20a	<i>Nismo si tako blizu ampak imamo stike in če bi potrebovala podporo bi jo dobila.</i>	Imajo stike ampak si niso tako blizu	Odnos z širšo družino		Podpora širše družine
F20b	<i>Z bratom tudi malo slabše ampak je opazno, da gredo stvari na bolje.</i>	Z bratom slabši odnos ampak gre na bolje	Odnos z družino		Podpora širše družine
F21a	<i>Zelo pomembno.</i>	Zaveda se, da je pomembna	Pomen šole		Vloga šole
F21b	<i>Sem se zelo zagnala v šolo, ko sem prišla v stanovanjsko skupino. Vzgojiteljem se je zdelo pomembno, da imam lepe ocene saj si bom s tem tudi dvignila samozavest.</i>	Šola kot priložnost za dvig samozavesti	Pomen šole		Vloga šole
F21c	<i>Pomembno mi je, da sem uspešna in da sebi dokazujem, da zmorem te stvari.</i>	Uspešnost in dokazovanje sebi, da zmore	Pomen šole		Vloga šole
F22a	<i>Trenutno nima velike vloge.</i>	Nimajo velike vloge	Socialni delavci		Vloga centra za socialno delo
F22b	<i>Vidim socialno delavko enkrat na leto na tiskemu sestanku.</i>	Srečanje enkrat na leto	Srečanje z socialnimi delavci		Vloga centra za socialno delo

F23a	<i>Zelo veliko.</i>	Zelo velik pomen	Pomen dejavnosti, aktivnosti		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
F23b	<i>Pomembno mi je, da si dokažem, da zmorem še kaj več kot šolo.</i>	Dokazovanje sebi, da zmoreš še kaj več kot šolo	Pomen dejavnosti, aktivnosti		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
F24a	<i>Neko dokazilo sebi, da zmorem sama.</i>	Dokazovanje, da zmore	samostojnost		Pomen samostojnosti
F24b	<i>Da gre življenje naprej in da enkrat prideš na svoje in pogledaš nazaj ter vidiš kaj vse si že naredil.</i>	Ponos na svoje že dosežene dosežke	samostojnost		Pomen samostojnosti
F25a	<i>Naučila sem se še več reda in čistoče,</i>	Red in čistoča	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
F25b	<i>fajn kuhati,</i>	kuhanje	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
F25c	<i>fokusirati na pomembne stvari,</i>	Fokusiranje na pomembne stvari	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
F25d	<i>skrbeti zase, postavljati sebe na prvo mesto</i>	Skrbeti zase	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
F25e	<i>in organizacija</i>	organizacija	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
F26a	<i>Šola</i>	šola	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju

F26b	<i>in mogoče vodenje mladostnikov v oziroma spodbujanje</i>	Spodbujanje mladostnikov	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
F27a	<i>Strah me je kako bo, ko ne bom imela več avtoritete nad sabo s strani skupine</i>	Strah glede izgube avtoritete nad sabo	Strah		Priprava v zaključnem obdobju
F27b	<i>in pa tudi kako bo doma.</i>	Situacija doma	strah		Priprava v zaključnem obdobju
F28	<i>Bolj za svoje psihično stanje- da imam nekoga s katerim se lahko pogovarjam o stvareh, ki me skrbijo.</i>	Psihično stanje- da ima osebo s katero se lahko pogovarja o stvareh, ki jo skrbijo	Želja po podpori		Področja, kjer je še potrebna podpora pred odhodom
F29a	<i>Niso me vzgojitelji naučili- meti sebe rad.</i>	Niso naučili vzgojitelji imeti sebe rad	Ovire v stanovanjski skupini		Ovire v situacijah, kjer ni podpore
F29b	<i>Velik poudarek je na skrbi za hišo, šolo, družinske odnose ampak še vedno kljub poudarjanju da moraš dati sebe na prvo mesto ne dajo veliko poudarka na to da daš sebe na prvo mesto.</i>	Premajhen poudarek v stanovanjski skupini na tem, da daš sebe na prvo mesto	Ovire v stanovanjski skupini		Ovire v situacijah, kjer ni podpore

F29c	<i>To ti omenijo ampak ni pa bilo nikoli nekega vodstva kako pridemo do tega.</i>	Pogreša vodstvo kako priti do tega, da imaš sebe rad	Ovire v stanovanjski skupini		Ovire v situacijah, kjer ni podpore
F29d	<i>Zunaj pa mislim, da sem sama kriva, ker ne zaupam sama sebi da zmorem in se prehitro predam.</i>	Svoji dvomi in prehitra predaja	Ovire zunaj stanovanjske skupine		
F30	<i>Mislim, da so velikokrat na strani staršev in morajo včasih malo razmisliti, da kljub temu da smo mulci imamo lahko tudi mi včasih prav.</i>	bi morali vzgojitelji bolj poslušati potrebe mladostnikov	Predlogi v stanovanjski skupini		želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju
F31	<i>Stike bi si želela ohraniti z vrstniki in vzgojitelji</i>	Želi ohraniti stike občasno z vzgojitelji in sostanovalci.	Stiki v stanovanjski skupini		Prihodnost glede stikov iz stanovanjske skupine

Tabela 12. 7: odprto kodiranje 7- oseba G

ŠTEVILKA IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
G1	<i>Stara sem 19.let.</i>	19	Leta	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	starost
G2	<i>Hodim v četrti letnik, aranžerski</i>	Trgovska šola- smer aranžerski tehnik	Srednja šola	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Program šolanja

	<i>tehnik v Ljubljani.</i>				
G3	<i>Živela sem pri teti in stricu in se nista mogla z mano ukvarjati, ker veliko delata in sem bila veliko časa doma sama.</i>	Težave v družinskih odnosih	Družinska situacija	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Razlog za vključitev v stanovanjsko skupino
G4	<i>3 leta.</i>	Tri leta	Dolžina bivanja	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Dolžina bivanja v stanovanjski skupini
G5	<i>Konec junija letos.</i>	Junija letos	zaključek	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine
G6	<i>Redno.</i>	Redno	način	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine
G7a	<i>Skrbim za dežurstva,</i>	čiščenje	Hišna opravila	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
G7b	<i>Nakupovanj e živil,</i>	Nakupovanje živil	Gospodinjska opravila	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
G7c	<i>kuhanje,</i>	kuhanje	Gospodinjska opravila	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
G7d	<i>sodelovanje na učnih urah</i>	Učne ure	Obvezne učne ure	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
G7e	<i>in sodelovanje na skupini ob ponedeljkih, kjer se družimo in ustvarjamo.</i>	Sodelovanje pri delavnicah	Projekti stanovanjske skupine	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
G8a	<i>Trenutno nisem precej aktivna,</i>	Ne preveč aktivna	Doprinos	participacija	Doprinos v stanovanjski skupini

G8b	<i>ker imam sama preveč problemov glede mature in se mi ne ljubi ukvarjati z ljudmi in njihovimi težavama tukaj notri.</i>	Ne želi ukvarjati še z tujimi problemi in težavami	Razlog slabše aktivnosti	participacija	Doprinos v stanovanjski skupini
G9a	<i>V pomoč so mi na področju šole nekateri vzgojitelji</i>	Področje šole	Pomoč vzgojiteljev		Podpora s strani vzgojiteljev
G9b	<i>in pa če potrebujem kakšen pogovor.</i>	pogovor	Pomoč vzgojiteljev		Podpora s strani vzgojiteljev
G9c	<i>Včasih mi ni všeč glede zbujanja zjutraj, da me ne zbudijo pravi čas in zato zamujam v šolo.</i>	zbujanja zjutraj	Neodvisnost od vzgojiteljev		Niso v pomoč vzgojitelji
G10a	<i>V vmesnem času mi niso še tako zaupali</i>	Sprotno preverjanje	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
G10b	<i>Naučili so me tudi prati oblačila.</i>	Učenje pranja oblačil	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
G11a	<i>Že kakšno leto nazaj so mi govorili, da naj razmišljam</i>	Razmišljanje kaj želi za naprej	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v zaključnem

	<i>kaj želim za naprej in kam želim iti.</i>				obdobju bivanja v stanovanjski skupini
G11b	<i>Začeli smo se pogovarjati o odhodu</i>	Pogovor o odhodu	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini
G11c	<i>in mojih željah ter potrebah.</i>	Pogovor o potrebah in željah	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini
G12	<i>Jaz imam občutek, da imam precej hladne odnose.</i>	Hladni odnosi	sostanovalci		Odnos s sostanovalci
G13a	<i>Me ne podpirajo</i>	Ni podpore	Podpora sostanovalcev		Podpora sostanovalcev
G13b	<i>ampak se lahko z nekaterimi pogovorim, če me kaj muči.</i>	Možnost pogovora	Podpora sostanovalcev		Podpora sostanovalcev
G14	<i>Nič.</i>	Nič	Zaupno prijateljstvo		Pomembne osebe v stanovanjski skupini
G15a	<i>Družina</i>	družina	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
G15b	<i>in moj najboljša prijateljica.</i>	Najboljša prijateljica	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine

G16a	<i>Rada rišem v prostem času</i>	risanje	Prosti čas		Vključenost v zunanje okolje
G16b	<i>in treniram kick boks.</i>	Treningi kick boksa	Dejavnosti, aktivnosti		Vključenost v zunanje okolje
G17	<i>Da lahko osebi zaupaš in te ta oseba ne izda.</i>	Zaupanje drugi osebi	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
G18a	<i>Tako, da če imam kakšno idejo, mi povejo najprej svoje mnenje in kaj oni mislijo ter mi s tem tudi svetujejo.</i>	Poslušanje in svetovanje s strani prijateljev	Prijatelji v življenju		Vpliv prijateljstva
G18b	<i>Z vrstniki iz šole se okej razumem.</i>	Okej	Vrstniki iz šole		Vpliv prijateljstva
G18c	<i>Nisem pa izgubila prijateljev iz domačega okolja saj sem iz Ljubljane.</i>	Ni izgubila stike z prijatelji iz domačega okolja	Vpliv stanovanjske skupine na prijateljstva iz domačega okolja		Vpliv prijateljstva
G19a	<i>Nimam več stika s svojo mamo.</i>	Ni stika	Odnos z mamo		Podpora staršev
G19b	<i>Sedaj sta moja skrbnica teta in stric. Z njima imam zelo dober odnos.</i>	Dober odnos z skrbniki	Odnos z skrbniki- teta in stric		Podpora staršev
G19c	<i>Všeč mi je, da lahko izrazim svoje želje in potrebe.</i>	Upoštevanje želja in potreb	Odnos z skrbniki- teta in stric		Podpora družine

G20	<i>Imam stike z babico in dedijem in s svojima bratrancema, ki me podpirajo pri šoli.</i>	Šolsko področje podpora s strani babi, dedi, bratranec	Odnos z širšo družino		Podpora širše družine
G21a	<i>pomembno.</i>	pomembna	Pomen šole		Vloga šole
G21b	<i>Se zavedam, da je zelo pomembna za moj nadaljnji študij.</i>	Šola pomembna za kariero	Pomen šole		Vloga šole
G22a	<i>Dosti veliko,</i>	veliko	Socialni delavci		Vloga centra za socialno delo
G22b	<i>ker so uspeli urediti, da je postala moja teta moja skrbnica kljub mamini ne privolitvi.</i>	Uredili skrbništvo	Socialni delavci		Vloga centra za socialno delo
G22c	<i>Videvam pa svojo socialno delavko samo enkrat na leto, samo na timskih sestankih</i>	Enkrat na leto	Srečanje z socialnimi delavci		Vloga centra za socialno delo
G22d	<i>in pa med poletnimi počitnicami ko se udeležim tabora z njimi.</i>	Udeležba na taboru med poletnimi počitnicami	Srečanje z socialnimi delavci		Vloga centra za socialno delo
G23a	<i>Zelo veliko.</i>	Zelo velik pomen	Pomen dejavnosti, aktivnosti		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
G23b	<i>Za sproščanje</i>	sprostitev	Pomen dejavnosti, aktivnosti		Vloga dejavnosti in

					organizacij v prostem času
G23c	<i>in delanje na sebi.</i>	Delanje na sebi			Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
G24a	<i>Da znaš sam zase poskrbet</i>	Skrb zase	samostojnost		Pomen samostojnosti
G24b	<i>in da narediš vse obveznosti, ki jih imaš.</i>	Izpolnjevanje svojih obveznosti	samostojnost		Pomen samostojnosti
G25	<i>Pranje oblačil.</i>	Pranje oblačil	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
G26a	<i>Matematika,</i>	matematika	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
G26b	<i>kuhanje,</i>	kuhanje	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
G26c	<i>poslušanje druge osebe</i>	Poslušanje drugih	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
G26d	<i>in da lahko drugi meni zaupajo.</i>	zaupnost	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
G27	<i>Tega, da bom opustila navado za učne ure.</i>	Strah glede izgube avtoritete nad sabo	Strah		Priprava v zaključnem obdobju
G28	<i>Samozavest.</i>	samozavest	Želja po podpori		Področja, kjer je še potrebna podpora pred odhodom
G29a	<i>V stanovanjski skupini sem čisto zadovoljna.</i>	zadovoljna	Ovire v stanovanjski skupini		Ovire v situacijah, kjer ni podpore
G29b	<i>Zunaj stanovanjske pa me spremlja že celo življenje</i>	Zavračanje s strani staršev	Zunaj stanovanjske skupine		

	<i>zavračanje mojih staršev.</i>				
G30	<i>Pomembno bi bilo, da so za vse pravila enaka in da se vsi tega držijo.</i>	Pravila za vse enaka	Predlogi v stanovanjski skupini		želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju
G31	<i>Z vzgojitelji bi se še želela slišati</i>	Želi ohraniti stike z vzgojitelji	Stiki v stanovanjski skupini		Prihodnost glede stikov iz stanovanjske skupine

Tabela 12. 8: odprto kodiranje 8- oseba H

ŠTEVILKA IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
H1	<i>Stara sem 21.let.</i>	21	Leta	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	starost
H2	<i>Hodim v četrti letnik srednje trgovske šole, smer ekonomski tehniki (3+2) v Ljubljani.</i>	Trgovska šola- ekonomski tehniki	Srednja šola	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Program šolanja
H3a	<i>Pri 16.letih je mene in očeta mačeha poslala ven iz stanovanja.</i>	Težave v družinskih odnosih	Družinska situacija	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Razlog za vključitev v stanovanjsko skupino
H3b	<i>Jaz sem nekaj časa pri bivšem fantu živela in potem sem se raje odločila, da pridem sem.</i>	Težave v partnerskem odnosu	Družinska situacija	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Razlog za vključitev v stanovanjsko skupino
H4	<i>5 let.</i>	Pet let	Dolžina bivanja	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Dolžina bivanja v stanovanjski skupini

H5a	<i>Konec junija letos.</i>	Junija letos	zaključek	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine
H5b	<i>Ampak tudi nočem iti ven, ker mi je tukaj fajn.</i>	Ne želi sama zapustiti	zaključek	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine
H6	<i>Redno.</i>	Redno	način	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine
H7a	<i>Pri vsem lahko sodelujem.</i>	Pri vsem	Odgovornost	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
H7b	<i>Mene tudi ne kontrolirajo tako veliko kot ostale, ker sem najdlje tukaj.</i>	Ne kontrolirajo veliko zaradi dolžine bivanja	Nadzorovanje	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
H8a	<i>Veliko, med puncami tukaj smo zelo povezane in se tudi z vsemi pogovarjam.</i>	Povezanost med puncami	Doprinos	participacija	Doprinos v stanovanjski skupini
H8b	<i>Na skupnih delavnicah pa se trudim, da se vključujem ampak mi ni tako všeč.</i>	Ne želi sodelovati pri delavnicah	doprinos	participacija	Doprinos v stanovanjski skupini
H9	<i>Pri vsem mi pomagajo, če jim le povem kaj se dogaja.</i>	Pri vsem	Pomoč vzgojiteljev		Podpora s strani vzgojiteljev
H10a	<i>Nisem smela nikamor iti med šolo.</i>	Nezaupanje	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v

					stanovanjski skupini
H10b	<i>Imela sem stroga pravila glede učenja in pa tudi telefon so mi kdaj vzeli.</i>	Stroga pravila in sankcije	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
H11a	<i>Sedaj pa mi zaupajo</i>	Večje zaupanje	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini
H11b	<i>in lahko grem tudi med šolo na počitnice oziroma izlet, če sama ocenim, da je to dobro za mene in ne bom toliko manjkala v šoli.</i>	Sami sprejemajo vse odločitve	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini
H12	<i>Z vsemi se razumem.</i>	Z vsemi razumem	sostanovalci		Odnos s sostanovalci
H13a	<i>Podpirajo me tako, da se jim lahko zaupam</i>	zaupljivost	Podpora sostanovalcev		Podpora sostanovalcev
H13b	<i>in mi vrnejo nasvet.</i>	nasveti	Podpora sostanovalcev		Podpora sostanovalcev
H14	<i>Samo z določenimi vzgojitelji.</i>	Določeni vzgojitelji	Zaupno prijateljstvo		Pomembne osebe v stanovanjski skupini
H15a	<i>Moj fant</i>	partner	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine

H15b	<i>Pet prijateljev</i>	prijatelji	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
H16	<i>Hodim samo v fitnes.</i>	fitnes	Prosti čas		Vključenost v zunanje okolje
H17a	<i>Da lahko zaupam nekemu</i>	Zaupanje drugi osebi	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
H17b	<i>in pa da ko nekoga potrebujem, da si vzame čas zame in me posluša.</i>	poslušanje	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
H18a	<i>Moji prijatelji pa me podpirajo pri vsem in se redno srečujemo.</i>	Podpora povesod	Odnos z prijatelji v življenju		Vpliv prijateljstva
H18b	<i>Sedaj se vrede razumemo.</i>	vredu	Odnos z vrstniki iz šole		Vpliv prijateljstva
H18c	<i>Sem pa izgubila prijatelje iz domačega okolja.</i>	Izgubila stike z prijatelji iz domačega okolja	Vpliv stanovanjske skupine na prijateljstva iz domačega okolja		Vpliv prijateljstva
H19	<i>Imam samo očeta in sva v stikih, tako da dober odnos.</i>	Dober odnos	Odnos z očetom		Podpora staršev
H20	<i>Imam tudi brata in sestro ampak smo med seboj skregani.</i>	Ni podpore	Odnos z širšo družino		Podpora širše družine
H21a	<i>Da naredim</i>	Da jo naredim	Pomen šole		Vloga šole
H21b	<i>in dosežem to kar si želim.</i>	Šola pomembna za kariero	Pomen šole		Vloga šole

H22a	<i>Veliko sem jih zamenjala ampak v večini imam pozitivne izkušnje.</i>	Pozitivna izkušnja	Socialni delavci		Vloga centra za socialno delo
H22b	<i>Videvam pa svojo socialno delavko samo enkrat na leto, samo na timskih sestankih</i>	Enkrat na leto	Srečanje z socialnimi delavci		Vloga centra za socialno delo
H23a	<i>Zelo veliko,</i>	Zelo velik pomen	Pomen dejavnosti, aktivnosti		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
H23b	<i>vlogo sproščanja mi predstavljajo.</i>	sprostitev	Pomen dejavnosti, aktivnosti		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
H24	<i>Da sama živim brez pomoči vzgojiteljev in drugih oseb.</i>	Samostojno bivanje	samostojnost		Pomen samostojnosti
H25	<i>Nič, ker sem že vse prej sama znala.</i>	Nič	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
H26	<i>Da znam poslušati druge.</i>	Poslušanje drugih	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
H27a	<i>Strah me je, da bi zabredla</i>	Se izgubila	Strah		Priprava v zaključnem obdobju
H27b	<i>in da nebi imela v tem trenutku nobene pomoči za rešitev iz te situacije.</i>	Brez pomoči in rešitev	strah		Priprava v zaključnem obdobju
H28	<i>Želim si podporo na področju</i>	samozavest	Želja po podpori		Področja, kjer je še potrebna

	<i>samozavesti, da bom bolj samozavestna o svojih odločitvah.</i>				podpora pred odhodom
H29a	<i>Jaz sem šla že dvakrat ven in nazaj noter v stanovanjsko skupino po moji odločitvi. To je verjetno vplivalo na sam moj proces bivanja tukaj.</i>	Dvakrat ven in noter ter ponovna obravnava vsakič	Ovire v stanovanjski skupini		Ovire v situacijah, kjer ni podpore
H29b	<i>Zunaj stanovanjske pa mislim, da nimam res nikamor za iti razen k svojemu fantu.</i>	Nikamor za iti ven iz stanovanjske razen k fantu	Ovire zunaj stanovanjske skupine		Ovire v situacijah, kjer ni podpore
H30	<i>Želela bi, da bi lahko bil fant dlje časa pri meni na obisku.</i>	Omejenost pri obiskih	Predlogi v stanovanjski skupini		želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju
H31	<i>Tako z vzgojitelji kot z sostanovalci bi si želela občasno ohraniti stike.</i>	Želi ohraniti stike z vzgojitelji in sostanovalci	Stiki v stanovanjski skupini		Prihodnost glede stikov iz stanovanjske skupine

Tabela 12. 9: odprto kodiranje 9- oseba I

ŠTEVILKA IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
I1	<i>Star sem 19.let.</i>	19	Leta	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	starost

I2	<i>Hodim v tretji letnik srednje fotografske šole v Ljubljani.</i>	Fotografska šola	Srednja šola	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Program šolanja
I3a	<i>Imel sem težave glede šole.</i>	Težave glede šole	Šolsko področje	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Razlog za vključitev v stanovanjsko skupino
I3b	<i>Glavni razlog je bila nezdrava situacija doma.</i>	Težave v družinskih odnosih	Družinska situacija	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Razlog za vključitev v stanovanjsko skupino
I4	<i>2 leti.</i>	Dve leti	Dolžina bivanja	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Dolžina bivanja v stanovanjski skupini
I5	<i>Konec junija letos.</i>	Junija letos	zaključek	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine
I6	<i>Izredno.</i>	izredno	način	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine
I7a	<i>Pri hišnih opravilih,</i>	Hišna opravila	Gospodinjstva opravila	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
I7b	<i>na skupinskih sestankih,</i>	Skupinski sestanki	Skupinski sestanki	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
I7c	<i>delavnicah,</i>	delavnice	aktivnosti		
I7d	<i>projektih</i>	projekti	aktivnosti	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
I7e	<i>in športnih aktivnostih.</i>	šport	aktivnosti	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
I8a	<i>Sem aktiven</i>	Dobra aktivnost	Doprinos	participacija	Doprinos v stanovanjski skupini
I8b	<i>in poskušam pozitivno</i>	pozitivnost	doprinos	participacija	Doprinos v stanovanjski skupini

	<i>gledati na stvari.</i>				
I9a	<i>V pomoč so mi glede pogovora o transseksualnosti in preobrazbe,</i>	pogovor	Pomoč vzgojiteljev		Podpora s strani vzgojiteljev
I9b	<i>na družinskem področju</i>	Družinsko področje	Pomoč vzgojiteljev		Podpora s strani vzgojiteljev
I9c	<i>in pa šolskem.</i>	šola	Pomoč vzgojiteljev		Podpora s strani vzgojiteljev
I9d	<i>Niso mi pa v pomoč na ljubezenskem področju.</i>	Partnerski odnos	Neodvisnost od vzgojiteljev		Niso v pomoč vzgojitelji
I10a	<i>V vmesnem času sem imel velikokrat prepoved izhodov zaradi mojih napak.</i>	Stroga pravila in kazni	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
I10b	<i>Učil sem se še kuhati in opravljati vsa hišna opravila, ker nisem tega prej znal.</i>	Učenje gospodinjskih opravil	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
I11a	<i>Sedaj pa se že malo pogovarjam o o osamosvajanju</i>	Pogovor o osamosvajanju	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini
I11b	<i>in odkar sem tudi star 18. let mislim, da mi tudi bolj zaupajo.</i>	Večje zaupanje	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v zaključnem obdobju

					bivanja v stanovanjski skupini
I11c	<i>Nismo se pa še pogovarjali o stanovanju, ker se ne strinjajo z mano, da bi že šel konec junija ven.</i>	Nič pogovora o stanovanju za naprej, ker se vzgojitelji ne strinjajo z odhodom	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini
I12	<i>Z vsemi se razumem.</i>	Z vsemi razumem	sostanovalci		Odnos s sostanovalci
I13a	<i>Z nasveti,</i>	nasveti	Podpora sostanovalcev		Podpora sostanovalcev
I13b	<i>pri hišnih opravilih</i>	Hišna opravila	Podpora sostanovalcev		Podpora sostanovalcev
I13c	<i>in pri kuhanju.</i>	kuhanje	Podpora sostanovalcev		Podpora sostanovalcev
I14	<i>Dva..</i>	dva	Zaupno prijateljstvo		Pomembne osebe v stanovanjski skupini
I15a	<i>Moja punca</i>	partner	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
I15b	<i>družina</i>	družina	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
I15c	<i>in prijatelji.</i>	prijatelji	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
I16a	<i>Hodim na DrogArt druženja in tudi tabore poleti,</i>	Društvo DrogArt	Dejavnosti, aktivnosti		Vključenost v zunanje okolje
I16b	<i>obiskujem občasno tudi psihologinjo od moje punce</i>	Obisk psihologinje občasno	institucija		Vključenost v zunanje okolje

I16c	<i>in pa rad fotografiram v naravi.</i>	fotografiranje	Prosti čas		Vključenost v zunanje okolje
I17a	<i>Da lahko zaupam nekomu</i>	Zaupanje drugi osebi	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
I17b	<i>in pa da me ta oseba posluša.</i>	poslušanje	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
I18a	<i>Z vrstniki se sedaj razumem bolje.</i>	Boljše razume	Odnos z vrstniki iz šole		Vpliv prijateljstva
I18b	<i>Imam štiri prijatelje s katerimi se družimo skupaj in me podpirajo.</i>	podpirajo	Odnos z prijatelji		Vpliv prijateljstva
I18c	<i>Iz domačega okolja sem izgubil vse stike.</i>	Je izgubil stike z prijatelji iz domačega okolja	Vpliv stanovanjske skupine na prijateljstva iz domačega okolja		Vpliv prijateljstva
I19a	<i>Trenutno ne najboljši,</i>	Ne najboljši	Odnos z starši		Podpora staršev
I19b	<i>ker nista dobro sprejela moje preobrazbe in me pri tem ne podpirata.</i>	Ne sprejemata preobrazbe	Odnos z starši		Podpora staršev
I19c	<i>Oče je zelo pasiven</i>	pasiven	Odnos z očetom		Podpora staršev
I19d	<i>in z mamo pa se lahko pogovarjam .</i>	možen samo pogovor	Odnos z mamo		Podpora staršev
I20a	<i>Imam brata, ki me podpira in mu lahko zaupam.</i>	Podpora brata	Odnos z družino		Podpora družine

I20b	<i>Moja punca pa je največja podpora.</i>	Punca največja podpora	Odnos z širšo družino		Podpora širše družine
I21a	<i>Veliko.</i>	velik	Pomen šole		Vloga šole
I21b	<i>Pomembna je za mojo izobrazbo.</i>	Šola pomembna za kariero	Pomen šole		Vloga šole
I22a	<i>Imam pozitivno izkušnjo,</i>	Pozitivna izkušnja	Socialni delavci		Vloga centra za socialno delo
I22b	<i>ampak ne vidim pogosto socialne delavke.</i>	Ne vidi pogosto	Srečanje z socialnimi delavci		Vloga centra za socialno delo
I23a	<i>Zelo veliko,</i>	Zelo velik pomen	Pomen dejavnosti, aktivnosti		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
I23b	<i>vlogo sproščanja</i>	sprostitev	Pomen dejavnosti, aktivnosti		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
I23c	<i>in druženja.</i>	druženje	Pomen dejavnosti, aktivnosti		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
I24a	<i>Da lahko skrbim sam za sebe</i>	Skrb za sebe	samostojnost		Pomen samostojnosti
I24b	<i>in sem finančno priskrbljen.</i>	Finančna preskrbljenost	samostojnost		Pomen samostojnosti
I25a	<i>Kuhati,</i>	kuhanje	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
I25b	<i>likati,</i>	likanje	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
I25c	<i>čistiti</i>	čiščenje	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
I25d	<i>in hoditi redno v šolo.</i>	Redna udeležba v šoli	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju

I26	<i>Fotografiranje</i>	fotografiranje	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
I27a	<i>Strah me je, da ne bom mogel hkrati delati dela in šole.</i>	Hkrati delati in hoditi v šolo	Strah		Priprava v zaključnem obdobju
I27b	<i>Ne želim spet zapostavit šolo zaradi nekih drugih obveznosti.</i>	Zapostavit šolo	strah		Priprava v zaključnem obdobju
I28	<i>Želim si podporo na področju discipline.</i>	discipline	Želja po podpori		Področja, kjer je še potrebna podpora pred odhodom
I29a	<i>V stanovanjski skupini pa glede izpolnjevanja obrazcev na občini.</i>	Izpolnjevanje obrazcev	Ovire v stanovanjski skupini		Ovire v situacijah, kjer ni podpore
I29b	<i>Mogoče razen glede druženja z mojo punco. Ne sme prespati pri meni.</i>	Punce ne sprejemajo doma	Ovire zunaj stanovanjske skupine		Ovire v situacijah, kjer ni podpore
I30a	<i>Včasih bi bilo dobro, da bi me vzgojitelji bolj upoštevali in mi verjeli že v prvem pogovoru.</i>	Upoštevanje želja in potreb mladostnikov	Predlogi v stanovanjski skupini		želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju
I30b	<i>Letos tudi vzgojitelji med seboj niso tako zelo usklajeni v pravilih kot so bili lani.</i>	Boljša usklajenost med vzgojitelji	Predlogi v stanovanjski skupini		želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju

I31	<i>Tako z vzgojitelji kot z sostanovalci bi si želel občasno ohraniti stike.</i>	Želi ohraniti stike z vzgojitelji in sostanovalci	Stiki v stanovanjski skupini		Prihodnost glede stikov iz stanovanjske skupine
-----	--	---	------------------------------	--	---

Tabela 12. 10: odprto kodiranje 10- oseba J

ŠTEVILKA IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
J1	<i>Star sem 17.let.</i>	17	Leta	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	starost
J2	<i>Hodim v tretji letnik srednje lesarske šole v Ljubljani.</i>	Lesarska šola	Srednja šola	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Program šolanja
J3a	<i>Že prej sem bil 7 let v domu Malči Beličeve in sem postal prestar ter prezrel za moje sostanovalce.</i>	Že pred stanovanjsko skupino 7 let v mladinskem domu	Institucionalno varstvo	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Razlog za vključitev v stanovanjsko skupino
J3b	<i>Sem pa odšel v dom prvotno, ker sta se starša ločila.</i>	Težave v družinskih odnosih	Družinska situacija	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Razlog za vključitev v stanovanjsko skupino
J4	<i>2 leti.</i>	dve leti	Dolžina bivanja	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Dolžina bivanja v stanovanjski skupini
J5a	<i>Konec junija letos</i>	Junija letos	zaključek	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine
J5b	<i>ali pa naslednje leto.</i>	Naslednje leto	zaključek	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine

J6	<i>Redno</i>	Redno	način	Osnovni podatki o bivanju mladostnika v stanovanjski skupini	Zapustitev stanovanjske skupine
J7a	<i>Pri hišnih opravilih,</i>	Hišna opravila	Gospodinjska opravila	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
J7b	<i>Psihoterapevtski skupini</i>	Terapevtska skupina	Skupinski sestanki	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
J7c	<i>in kuhanju.</i>	kuhanje	aktivnosti	participacija	Odgovornost v stanovanjski skupini
J8	<i>Sem aktiven.</i>	Dobra aktivnost	Doprinos	participacija	Doprinos v stanovanjski skupini
J9a	<i>Pri vsakdanjih stvareh</i>	Vsakodnevne stvari	Pomoč vzgojiteljev		Podpora s strani vzgojiteljev
J9b	<i>in šoli so mi v pomoč.</i>	šola	Pomoč vzgojiteljev		Podpora s strani vzgojiteljev
J9c	<i>Ne vem pa kje mi niso.</i>	Ne ve	Niso v pomoč vzgojitelji		Niso v pomoč vzgojitelji
J10a	<i>Dobra podpora je.</i>	Dobra podpora	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojiteljev v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
J10b	<i>Že od začetka se pogovarjam o o samostojnosti.</i>	Že z prihodom začne priprava na samostojnost	Podpora za samostojnost	Vmesno obdobje	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojiteljev v vmesnem času bivanja v stanovanjski skupini
J11a	<i>Sedaj pa mi pustijo bolj proste roke, da že sam vse urejam.</i>	Zaupanje večje	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojiteljev v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini

J11b	<i>Začel sem tudi aktivno iskati delo.</i>	Iskanje dela	Podpora za osamosvajanje	sedaj	Podpora za osamosvajanje s strani vzgojitelji v zaključnem obdobju bivanja v stanovanjski skupini
J12	<i>Vredu.</i>	vredu	sostanovalci		Odnos s sostanovalci
J13	<i>Podpirajo me tako, da me spodbujajo glede šole.</i>	Spodbujanje glede šole	Podpora sostanovalcev		Podpora sostanovalcev
J14	<i>nič</i>	nič	Zaupno prijateljstvo		Pomembne osebe v stanovanjski skupini
J15a	<i>Družina</i>	družina	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
J15b	<i>in prijatelji.</i>	prijatelji	Pomembne osebe		Pomembne osebe izven stanovanjske skupine
J16	<i>V prostem času se samo ukvarjam z športom.</i>	Športne aktivnosti	Prosti čas		Vključenost v zunanje okolje
J17a	<i>Da lahko zaupam nekomu</i>	Zaupanje drugi osebi	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
J17b	<i>in da je tukaj ko ga potrebuješ.</i>	podpora	prijateljstvo		Pomen prijateljstva
J18a	<i>Z sošolci se super razumemo in se podpiramo,</i>	podpora	Odnos z vrstniki iz šole		Vpliv prijateljstva
J18b	<i>tudi pomagamo pri izdelavi</i>	Pomoč v šoli	Odnos z vrstniki iz šole		Vpliv prijateljstva

	<i>lesarskih izdelkov.</i>				
J18c	<i>Iz domačega okolja nisem izgubil stike.</i>	ni izgubil stike z prijatelji iz domačega okolja	Vpliv stanovanjske skupine na prijateljstva iz domačega okolja		Vpliv prijateljstva
J19a	<i>Z očetom imam dober</i>	dober	Odnos z očetom		Podpora staršev
J19b	<i>z mamo pa odličen, ker sem tudi več časa pri njej.</i>	odličen	Odnos z mamo		Podpora staršev
J20	<i>Super smo povezani in me podpirajo 100%.</i>	Popolna podpora	Odnos z širšo družino		Podpora širše družine
J21a	<i>To res rad delam.</i>	Všeč	Pomen šole		Vloga šole
J21b	<i>Veliko vlogo glede moje poklicne kariere.</i>	Šola pomembna za kariero	Pomen šole		Vloga šole
J22a	<i>ne velike.</i>	Ne velika	Socialni delavci		Vloga centra za socialno delo
J22b	<i>Vidim jih samo na timskem sestanku enkrat letno</i>	Enkrat letno	Srečanje z socialnimi delavci		Vloga centra za socialno delo
J23	<i>Sproščanje predvsem.</i>	sprostitev	Pomen dejavnosti, aktivnosti		Vloga dejavnosti in organizacij v prostem času
J24a	<i>Da si samostojen</i>	samostojnost	samostojnost		Pomen samostojnosti
J24b	<i>in si znaš sam kuhati,</i>	Znaš kuhati	samostojnost		Pomen samostojnosti
J24c	<i>prati,</i>	pranje	samostojnost		Pomen samostojnosti
J24d	<i>učiti se</i>	Samostojno učenje	samostojnost		Pomen samostojnosti

J24e	<i>in znaš pospravljati za sabo.</i>	Pospravljanje za seboj	samostojnost		Pomen samostojnosti
J25	<i>Nič, ker sem že vse prej sam znal.</i>	nič	Naučena znanja za samostojnost		Priprava v zaključnem obdobju
J26a	<i>Šport,</i>	šport	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
J26b	<i>kuhanje</i>	kuhanje	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
J26c	<i>in ustvarjanje z lesom.</i>	Ustvarjanje z lesom	Močna področja		Priprava v zaključnem obdobju
J27a	<i>Ničesar,</i>	ničesar	Strah		Priprava v zaključnem obdobju
J27b	<i>ker sem zelo samozavest in vem že točno kaj bom delal in kakšen imam plan.</i>	Zelo organiziran	Ni strahu		Priprava v zaključnem obdobju
J28	<i>Želim si podporo na področju učenja.</i>	učenje	Želja po podpori		Področja, kjer je še potrebna podpora pred odhodom
J29a	<i>V stanovanjski skupini nisem tega zaznal.</i>	nič	Ovire v stanovanjski skupini		Ovire v situacijah, kjer ni podpore
J29b	<i>Doma pa tudi sedaj ne.</i>	Sedaj ne doma	Ovire zunaj stanovanjske skupine		Ovire v situacijah, kjer ni podpore
J30a	<i>V stanovanjski skupini bi naredil določene stvari obvezne in ne samo prostovoljne, ker tako se udeležujejo stvari vedno</i>	Obveznosti v stanovanjski skupini za vse enake	Predlogi v stanovanjski skupini		želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju

	<i>eni in isti člani.</i>				
J30b	<i>Izven pa bi si želel več spodbude glede vpisa v kakšen šport. Na začetku se nisem smel zaradi šole, sedaj pa ko bi imel čas pa tako ali tako grem ven.</i>	Večja podpora za vpis v športne programe izven stanovanjske skupine	Predlogi v stanovanjski skupini		želje glede izboljšanja podpore v stanovanjski skupini in v zunanjem okolju
J31	<i>Tako z vzgojitelji kot z sostanovalci bi si želel občasno ohraniti stike.</i>	Želi ohraniti stike z vzgojitelji in sostanovalci	Stiki v stanovanjski skupini		Prihodnost glede stikov iz stanovanjske skupine

12.4. Priloga 4: Osnovno kodiranje

STAROST

- 16 let (B1)
- 17 let (E1, J1)
- 18 let (A1, C1, D1)
- 19 let (F1, G1, I1)
- 21 let (H1)

PROGRAM ŠOLANJA

- Slaščičarska šola (A2, B2)
- Strojna šola (C2)
- Računalniška šola (D2)
- Veterinarska šola (E2)
- Oblikovna šola (F2)
- Trgovska šola (G2, H2)
- Fotografska šola (I2)
- Lesarska šola (J2)

RAZLOG ZA VKLJUČITEV V STANOVANJSKO SKUPINO

- Alkoholizem starša (A3a, B3a, F3a)
- Socialna delavka (A3b)
- Odnosi v rejniški družini (C3, E3)
- oče je nestabilen (D3)
- Težave v družinskih odnosih (F3a, G3, H3a, I3b, J3b)
- Težave na šolskem področju (F3b, B3b, I3a)
- Težave v partnerskem odnosu (H3b)
- Institucionalno varstvo (J3a)

DOLŽINA BIVANJA V STANOVANJSKI SKUPINI

- 2,5 leta (C4)
- 2 leti (E4, I4, J4)
- 3 leta (A4, B4, D4, G4)
- 5 let (H4)

ZAPUSTITEV STANOVANJSKE SKUPINE

- Naslednje šolsko leto (A5, J5b)
- Čez tri dni (C5)
- En teden (D5)
- Junija letos (B5, E5, F5, G5, H5a, I5, J5a)

NAČIN ZAPUSTITVE STANOVANJSKE SKUPINE

- Redno (A6, B6, C6, D6, F6, G6, H6, J6)
- Izredno (E6a, I6)
- Ne podpirajo vzgojitelji glede odhoda (E6b)

ODGOVORNOSTI V STANOVANJSKI SKUPINI

- Čiščenje (A7a, B7a, C7c, D7b, E7a, F7a, G7a)
- Delavnice (A7b, B7b, E7b, G7e, I7c)
- Kuhanje (A7c, B7c, E7c, F7c, G7c, J7c)
- Učne ure (B7d, C7b, G7d)
- Upoštevanje pravil (B7e, C7a, D7a)
- Vzdrževanje reda (D7c, E7d, F7b)
- Skrb zase (F7d)
- Sodelovanje pri projektih v stanovanjski skupini (F7e, I7d)
- Nakupovanje živil (G7b)
- Pri vsem (H7a)

- Hišna opravila (I7a, J7a)
- Skupinski sestanki (I7b)
- Šport (I7e)
- Terapevtska skupina (J7b)

DOPRINOS V STANOVANJSKI SKUPINI

- Ne veliko (A8a, G8a, C8)
- Veliko (B8a, F8a, H8a)
- Aktivno vključevanje (B8b, I8a, J8)
- Zelo aktivno vključevanje (D8)
- Drži za sebe (E8, G8b)
- Podpora sostanovalcem za nasvete (F8b)
- Spodbujanje sostanovalcev k udeležitvi pri aktivnostih (F8c)
- Ne želi sodelovati samo pri delavnicah (H8b)
- Pozitivnost (I8b)

PODPORA S STRANI VZGOJITELJEV

- Učna pomoč (A9a, B9a, C9a, E9a, G9a, I9c, J9b)
- Čustvena podpora (A9b)
- Vsakodnevne potrebe (C9b, D9b, J9a)
- Druženje (D9a)
- Področje dela na sebi (F9a)
- Pogovor (G9b, I9a)
- Pri vsem (H9)
- Družinsko področje (I9b)

NISO V POMOČ VZGOJITELJI

- Finančna pismenost (A9c)
- Gospodinjska opravila (B9b)
- Družinska situacija (C9c, E9b)
- Šolsko področje (D9c, F9b)
- Zbujanje zjutraj (G9c)
- Partnerski odnos (I9d)
- Ne vem (J9c)

PODPORA ZA OSAMOSVAJANJE S STRANI VZGOJITELJI V VMESNEM ČASU BIVANJA V STANOVANJSKI SKUPINI

- Socialno vključevanje (A10a, B10b)

- Vedno so na voljo (A10b)
- Spodbujanje k samostojnosti (B10a, D10b, E10a, F10a, J10b)
- Dobra podpora (C10a, E10b, J10a)
- Omogočili interesne dejavnosti (C10c)
- Upoštevajo želje mladostnikov (C10b)
- Učenje bivanja v njihovi hiši (D10a)
- Postavijo na realna tla (F10b)
- Sprotno preverjanje (G10a)
- Stroga pravila in kazni (H10b, I10a)
- Nezaupanje (H10a)
- Učenje pranja oblačil (G10b)
- Učenje gospodinjskih opravil (I10b)
- Širijo tvojo splošno razgledanost (F10c)
- Slaba izkušnja- preveč spodbujanja za navezovanje socialnih stikov (A10c)

PODPORA ZA OSAMOSVAJANJE S STRANI VZGOJITELJI V ZAKLJUČNEM OBDOBJU BIVANJA V STANOVANJSKI SKUPINI

- Nič drugače (A11, C11, D11b)
- Manj pazljivi na to kaj delaš (B11b, F11a, H11a)
- Visoka pričakovanja (F11b)
- Samo opazujejo kako funkcioniram (F11c)
- Pogovor o osamosvajanju (G11c, G11a, I11a)
- Večje zaupanje (I11b, J11a)
- Nadgradnja (B11a)
- Iskanje dela (J11b)
- Dogovor glede stanovanja po odhodu (D11a, F11d, G11b)
- Ni deležen/a, ker gre sam/a ven (E11, I11c)
- Sami sprejemajo vse odločitve (H11b)

ODNOS S SOSTANOVALCI

- Z vsemi se razumem (A12, B12, C12, H12, I12)
- Vredu (D12a, E12, F12a, J12)
- če bi jih lahko sam izbral jih nebi izbral, da bi živel z njimi (D12b)
- Nesporazumi glede čiščenja in dežurstev (F12b)
- Hladni odnosi (G12)

PODPORA SOSTANOVALCEV

- Za pogovor (A13, E13b, G13b)
- Spodbuda glede šole (B13a, J13)
- Posodijo stvari (E13a)
- Navezovanje socialnih stikov (B13b)
- Ne dobim spodbude in podpore (C13b, C13a, D13, E13c, G13a)
- Zaupljivost (H13a)
- Nasveti (H13b, I13a)
- Hišna opravila (I13b)
- Kuhanje (I13c)
- Dobra podpora zaradi podobnih nedelujočih okoljih (F13)

POMEMBNE OSEBE V STANOVANJSKI SKUPINI

- Nihče od sostanovalcev (A14, C14, D14a, G14, J14)
- Eden sostanovalec (B14, E14)
- Dva sostanovalca (F14, I14)
- Z vzgojitelji (D14b, H14)

POMEMBNE OSEBE IZVEN STANOVANJSKE SKUPINE

- Sestra (A15a, B15b)
- Mama (A15b, B15a, C15a, E15c, F15b)
- Oče (C15b, E15c, F15b)
- Brat (C15c, F15c)
- Prijatelji (C15d, D15a, E15a, G15b, H15b, I15c, J15b)
- Sošolci (E15b, F15a)
- Družina (D15b, G15a, I15b, J15a)
- Psihologinja (E15d)
- Partner (H15a, I15a)

VKLJUČENOST V ZUNANJE OKOLJE

Dejavnosti, aktivnosti

- Nikamor (A16, B16a)
- Ni volje in želje po dejavnostih, aktivnostih (A16c)
- Nogometna liga (C16a)
- Košarka (C16b)
- Filozofsko psihološki krožek (D16b)
- Atletski klub (E16b)

- Glasbena skupina (F16c)
- Prostovoljstvo v domu za stare (F16d)
- Društvo DrogArt (F16e, I16a)
- Treniranje kick boxa (G16b)
- Fitnes (H16)

Institucije

- Projekti na šoli (D16c, F16a)
- Tekmovanja v okviru šole (F16b)
- Obisk psihologinje (I16b)

Prosti čas

- Poslušanje glasbe (B16b)
- Risanje (B16c, G16a)
- Preživljanje časa v naravi (C16c)
- Tek (D16d)
- Igranje kitare (D16e)
- Fotografiranje (I16c)
- Športne aktivnosti (J16)

POMEN PRIJATELJSTVA

- Zaupanje osebi (A17a, B17b, C17b, D17b, G17, H17a, I17a, J17a)
- Odprt pogovor (A17b, B17a, D17a)
- Skupen jezik (A17c)
- Skupni interesi (B17c)
- Pozitivnost (B17d)
- Oseba, ki ti stoji ob strani (C17a, J17b)
- Poštenost (C17c)
- Pomembna vrednota (E17)
- Poslušanje (H17b, I17b)
- Prijatelji so kot družina (F17a)
- Na prvem mestu (F17b)

VPLIV PRIJATELJSTVA

Prijatelji v življenju

- Ima svoje prijatelje in se pogovarjajo, ampak ne tako velikokrat (A18a)
- Občutek večje zrelosti od svojih prijateljev (B18a)
- Dobri odnosi (C18a, D18a, E18a, F18a)

- Vsa področja podpore (F18b, H18a, I18b)
- Poslušanje in svetovanje s strani prijateljev (G18a)

Prijatelji v šoli

- Vredu (A18b, G18b, H18b)
- Vsa področja podpore (D18b, E18b, J18a)
- Se razumejo (B18b, I18a)
- Šolska podpora (C18b, J18b)
- Super (F18c)

Vpliv stanovanjske skupine na prijateljstva iz domačega okolja

- V domačem okolju se še vidim občasno z prijatelji in ni stanovanjska skupina nič na to vplivala (C18c, D18c, G18c, J18c)
- Z prijatelji iz domačega okolja se je veliko spremenilo (B18d)
- Izgubila stike z vsemi prijatelji iz domačega okolja (A18c, E18c, F18d, H18c, I18c,)
- Fokus na sebi in stanovanjski skupini (F18e)

PODPORA STARŠEV

Odnos z očetom

- Nima odnosa (A19a)
- Ne najboljšega, če sva sama se ne pogovarjava (B19b, C19b)
- Boljši odnos (F19a, H19, J19a)
- Pasiven (I19c)

Odnos z mamo

- Niha (A19b)
- Vredu (B19a, C19a)
- Ne najboljši (F19b)
- Ni stika (G19a)
- Možen samo pogovor (I19d)
- Odličen (J19b)

Odnos z starši

- Ni dober odnos (E19a, I19a, D19)
- Toliko, da je odnos (E19c)
- Dober odnos z skrbniki (G19b)
- Upoštevanje želja in potreb (G19c)
- Ne zaupanje (E19d)
- Ne sprejemajo preobrazbe (I19b)

PODPORA DRUŽINE

- Starejša sestra ne podpira (A20a)
- Podpora sestre (B20c, D26b)
- Podpora brata (C20b, I20a, D20c)
- Z bratom slabši odnos ampak gre bolje (F20b)

PODPORA ŠIRŠE DRUŽINE

- Ni podpore (F20a, H20)
- Dobra podpora (E20, J20)
- Nima stikov z širšo družino (A20b, C20a)
- Dobra čustvena podpora (B20b)
- Želja, da uspešno konča šolo (B20a, G20)
- Babica (D20a, G20)
- Punca največja podpora (I20b)

VLOGA ŠOLE

- Samo narediti za izobrazbo (A21, H21a)
- Zelo pomembna (B21, C21a, D21a, I21a)
- Tam nimam težav (C21b)
- Zaveda, da je pomembna (E21a, F21a, G21a)
- Ni vseč učenje (E21b)
- Šola je pogoj za obisk atletike (E21c)
- Šola kot priložnost za dvig samozavesti (F21b)
- Uspešnost in dokazovanje sebi, da zmore (F21c)
- Šola pomembna za kariero (G21b, H21b, I21b, J21b, D21b)
- Všeč (J21a)

VLOGA CENTRA ZA SOCIALNO DELO

- Vredu socialna delavka (A22, B22a)
- Pozitiven vpliv (B22b, H22a, I22a)
- Nič ne pomenijo (C22, E22b, F22a, I22b, J22a)
- Nevtrarno (D22a)
- Neodzivnost glede sestankov (D22b)
- Izbira za vstop v stanovanjsko skupino (D22c)
- Zelo slaba izkušnja (E22a)
- Srečanje enkrat na leto (F22b, G22c, H22b, J22b)
- Veliko (G22a)

- Uredili skrbništvo (G22b)
- Udeležba na taboru med poletnimi počitnicami (G22d)

VLOGA DEJAVNOSTI IN ORGANIZACIJ V PROSTEM ČASU

- Nič ne dela v prostem času (A23a)
- Ima možnost izbire sodelovanja pri dejavnostih (A23b)
- Sprostitev (B23, C23a, E23c, G23b, H23b, I23b, J23)
- Druženje z prijatelji (C23b, E23d, I23c)
- Zapolni prosti čas (D23a)
- Učenje (D23b)
- Velik pomen (E23a, F23a, G23a, H23a, I23a)
- Veselje (E23b)
- Dokazovanje sebi, da zmoreš še kaj več kot šolo (F23b)
- Delanje na sebi (G23c)

POMEN SAMOSTOJNOSTI

- Samostojno kuhanje (A24a, J24b)
- Samostojno pranje (A24b, J24c)
- Samostojno pomivanje (A24c)
- Samostojno čiščenje (A24d)
- Samostojno bujenje (A24e)
- Razpored časa (A24f)
- Samosvoj človek (B24a, C24a, D24a, E24a, J24a)
- Neodvisnost od drugih (B24c, C24b, D24b, E24b, H24, I24b)
- Osamosvojitev (B24d)
- Dokazovanje, da zmore (F24a)
- Ponos na svoje dosežke (F24b)
- Skrb zase (G24a, I24a)
- Izpolnjevanje svojih obveznosti (G24b, J24e)
- Samostojno učenje (J24d)

NAUČENA ZNANJA ZA SAMOSTOJNOST

- Socialni stiki (A25a)
- Hišna opravila (A25b)
- Kuhanje (B25a, F25b, I25a)
- Pranje (B25b, G25)
- Likanje (B25c, D25, I25b)

- Organiziranje dneva (B25d, F25e)
- Finančna pismenost (C25a)
- Delovne navade (C25b)
- Samostojno učenje (E25)
- Red in čistoča (F25a, I25c)
- Fokusiranje na pomembne stvari (F25c)
- Skrb zase (F25d)
- Nič (H25, J25)
- Redna udeležba v šoli (I25d)

MOČNA PODROČJA

- Dobra angleščina (A26a)
- Matematika (G26a)
- Fotografiranje (I26)
- Iskrenost (A26b, C26c)
- Zaupljivost (A26c, G26d)
- Sprejemanje drugačnosti (B26)
- Pomoč drugim (C26a)
- Dober prijatelj (C26b)
- Pravičnost (C26d)
- Vztrajnost (D26)
- Šport (E26a, J26a)
- Petje (E26b)
- Zgovornost (E26c)
- Slovenščina (E26d)
- Pozitivnost (E26e)
- Šola (E26a)
- Spodbujanje mladostnikov (F26b)
- Kuhanje (G26b, J26b)
- Poslušanje drugih (G26c, H26)
- Ustvarjanje z lesom (J26c)

STRAH

- Negotovost razmer doma (A27, B27a, F27b)
- Izguba motivacije in kontrole nad seboj (B27b, F27a, G27, H27a)
- Ničesar (C27, D27, J27a)

- Strah glede stroškov novega stanovanja (E27)
- Brez pomoči in rešitev (H27b)
- Hkrati delat in hoditi v šolo (I27a)
- Zapostaviti šolo (I27b)

PODROČJA, KJER JE ŠE POTREBNA PODPORA PRED ODHODOM

- Odhod v šolo (A28a)
- Učna pomoč (A28b, E28, J28)
- Ne vem (B28)
- Ne potrebuje podpore (C28)
- Od prijateljev (D28)
- Disciplina (I28)
- Samozavest (G28, H28)
- Da ima osebo s katero se lahko pogovarja o stvareh, ki jo skrbijo (F28)

OVIRE V SITUACIJAH, KJER NI PODPORE

- Od družine je ne dobi veliko, na nobenem področju (A29, B29a, E29b)
- Od vzgojiteljev dobi vso podporo (B29b, C29a, D29, E29a, G29a, J29a)
- Družina razočarala (C29b)
- Izpolnjevanje obrazcev (I29a)
- Punce ne sprejemajo doma (I29b)
- Premajhen poudarek v stanovanjski skupini na tem, da daš sebe na prvo mesto (F29b)
- Pogreša vodstvo kako priti do tega, da imaš sebe rad (F29c)
- Svoji dvomi (F29d)
- Zavračanje s strani staršev (G29b)
- Dvakrat ven in nazaj v stanovanjsko skupino ter ponovna obravnava vsakič (H29a)
- Nikamor za iti ven iz stanovanjske skupine razen k fantu (H29b)
- V družini je vse vredno sedaj (J29b)

ŽELJE GLEDE IZBOLJŠANJA PODPORE V STANOVANJSKI SKUPINI IN V ZUNANJEM OKOLJU

Podpora v stanovanjski skupini

- Ne želim nič izboljšati (A30a, B30a)
- Da pustijo več svobode (C30a)
- Preveč pravil (C30b)
- Občutek, kot da je v zaporu (C30c)

- Ne bi bilo potrebno ukvarjati z vsemi obveznostmi oziroma kriznimi sestanki za katere so drugi krivi (D30)
- Pravila za vse enaka (G30, J30a)
- Omejenost pri obiskih (H30)
- Vzgojitelji bolj poslušati potrebe mladostnikov (E30, F30, I30a)
- Boljša usklajenost med vzgojitelji (I30b)
- Večja podpora za vpis v športne programe izven stanovanjske skupine (J30b)

Podpora v zunanjem okolju

- Bi se morale vse spremeniti (A30b)
- Bi se moral spremeniti odnos z očetom (B30b)

PRIHODNOST GLEDE STIKOV IZ STANOVANJSKE SKUPINE

- Občasno želi sostanovalce kontaktirati (A31, B31, E31, F31, H31, I31, J31)
- Občasno želi vzgojitelje kontaktirati (B31, D31, F31, G31, H31, I31, J31)
- Želi ohraniti stik z eno osebo (C31)